

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost za leto 2023

Enajsta šola v knjigarni, oktober 2023: *Še ne videna Ljubljana*
Študijski krožek Spoznajmo svoje mesto in domovino, mentorica mag. Olga Paulič

Ljubljana, marec 2024

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje,
združenja za izobraževanje in družbeno vključenost
za leto 2023

Ljubljana, marec 2024

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje,
združenja za izobraževanje in družbeno vključenost za leto 2023

Ljubljana, marec 2024

Besedilo: prof. dr. Ana Krajnc, dr. Dušana Findeisen, Alijana Šantej, Petra Bališ, Alenka Gabriela Ščuka

Uredila: Alijana Šantej

Jezikovni pregled: Alijana Šantej, Maša Sedar

Oblikovala: Maša Sedar

Fotografije: arhiv SUTŽO, Janez Platiše

Fotografija na naslovnici: Nastop študijskega krožka »Spoznamo svoje mesto in domovino«, mentorica mag. Olga Paulič, v Enajsti šoli v knjigarni, 3. oktober 2023. Foto: arhiv SUTŽO.

Izdala:

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
združenje za izobraževanje in družbeno vključenost
Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana
Zanjo: Ana Krajnc

Tisk: Copy@print shop d.o.o. Ljubljana

Naklada: 7 izvodov

Predgovor

V predgovoru navajamo glavne poudarke delovanja Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost v letu 2023, ki jih v nadaljevanju poročila podrobneje predstavljamo po posameznih sekcijah in področjih dela.

Članice *Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje* sta v letu 2023 povezala dva strokovna dogodka, ki smo ju izvedli ob finančni podpori Ministrstva za vzgojo in izobraževanje RS: 20. aprila je potekalo usposabljanje vodij in mentorjev mreže »Kako postati dober mentor starejšim odraslim?«, 29. septembra smo organizirali mednarodni posvet mreže »Družbene potrebe in izobraževanje starejših« z osrednjo predavateljico prof. dr. Mario Slowey z Univerze v Dublinu. Obe strokovni srečanja sta bili povezani z razširjeno sejo Sveta mreže. V novembru smo izvedli poglobljeno anketo med članicami mreže, da bi pridobili pregled nad dejanskim stanjem (število študijskih programov in udeležencev, vrste in oblike izobraževalnih dejavnosti itd.). Mrežo, ki združuje 55 univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji, vodi predsednica prof. dr. Ana Krajnc v sodelovanju s strokovnimi sodelavkami združenja.

Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja vodi razvojno, raziskovalno in projektno delo na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. Inštitut vodi njegova predstojnica dr. Dušana Findeisen. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je bila v letu 2023 vključena v dva evropska projekta Erasmus+: (1) Four Elements in Arts (Štirje elementi v umetnosti) in (2) SEE U - Senior Explorers of Urban environments. Older people discover the neighbourhood digitally (Starejši digitalno odkrivajo svojo sosesko). Začetek leta 2023 je bil namenjen pripravi zaključnih poročil v projektih, ki so se iztekli konec preteklega koledarskega leta: DAICE - Digital Approaches for Intergenerational Cultural Education, Funmilies - Intergenerational Sport Solution for Healthy Ageing, GGA - Keep going, reach goals, get an award: empowering senior volunteerism.

V študijskem letu 2023/24 delujeta na *Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* 202 študijski skupini, kar je 7 % več skupin kot v enakem obdobju leta 2022. Število študentov se je od preteklega študijskega leta povečalo za 9,2 %, število študijskih mest pa za 6,5 %.

158 študijskih skupin deluje v predavalnicah (78 %) in 44 študijskih skupin na daljavo (22 %). Še vedno del mentorjev in članov študijskih skupin, ki delujejo na daljavo, potrebuje tehnično podporo strokovnih sodelavcev UTŽO pri izobraževanju prek spleta.

Najvišja udeležba študentov je v izobraževalnih programih za umetnostno zgodovino (18,9 %), zgodovino (12,1 %), angleški jezik (10,5 %), računalništvo in nove tehnologije (8,3 %), geografijo (7,8 %), italijanski jezik (6,9 %), v naravoslovnih programih (5,4 %). Udeležba v ostalih izobraževalnih programih je nižja od 5 %.

Poleg kontinuiranih tedenskih izobraževanj, ki potekajo v okviru študijskega leta, pripravljamo vrsto občasnih izobraževalnih dogodkov, ki jih za študente UTŽO organiziramo sami ali jih izvedemo v sodelovanju z drugimi organizacijami, kot so bili, denimo, program varne vožnje z Agencijo za varnost prometa RS, usposabljanje za spletno varnost v sodelovanju s Centrom za varnejši internet Safe.si in Nacionalnim centrom za kibernetsko varnost SI-CERT, usposabljanje za uporabo digitalnih bančnih storitev z Izobraževalnim centrom NLB, Evropska noč raziskovalcev s Hišo eksperimentov, Izobraževalni dan v Banki Slovenije itd.

Posebno mesto zavzemajo kontinuirani izobraževalni programi, ki potekajo v sodelovanju s partnerskimi organizacijami: *Enajsta šola v knjigarni* poteka v sodelovanju s Knjigarno Konzorcij Mladinske knjige, program *Po poteh slovenskega filma* v sodelovanju s Slovensko kinoteko, *Narava v našem mestu* v sodelovanju z mestno službo Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, program *Narava, znana neznanka* v sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije.

Sekcijo *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* vodi Alijana Šantej ob sodelovanju strokovnih sodelavk Alenke Gabriele Ščuka, Urše Kramberger in Maše Sedar. Področje računalniškega izobraževanja in spoznavanja novih tehnologij vodi Miha Kržič.

Inštitut za disleksijo vodi Petra Bališ. Vedenje o disleksiji je v javnosti vse bolj prisotno, zato je tudi interes za poznavanje področja vse večji, kot je tudi vse več potreb za testiranje za disleksijo. Inštitut je v letu 2023 za ozaveščanje javnosti o disleksiji izvedel dve javni predavanji. Število testiranj za disleksijo se je v letu 2023 v primerjavi s predhodnim letom zmanjšalo zaradi pogoste odsotnosti in zasedenosti psihologinje, ki izvaja testiranja. Zelo je obiskana Facebook stran Inštituta za disleksijo, ki ima že preko 3.800 sledilcev. Inštitut ima zaradi boljše prepoznavnosti oblikovano tudi lastno spletno stran: <https://www.institutzadisleksijo.si>.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje ima status nevladne organizacije v javnem interesu na področju izobraževanja, kar potrjuje in izkazuje njeno delovanje v javno dobro. Ima status prostovoljske organizacije in je vpisana v seznam prostovoljskih organizacij pri AJPes. Vključena je tudi v mrežo EAPN Slovenija, ki je del Evropske mreže za boj proti revščini in socialni izključenosti (European Anti-Poverty Network). V imenu SUTŽO sodeluje v EAPN Slovenija dr. Dušana Findeisen. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je članica Slovenske mreže prostovoljskih organizacij pri Slovenski filantropiji. Smo tudi sopodpisniki Listine raznolikosti Slovenija, mreže organizacij, ki se zavezujemo, da v svoje delovanje integriramo vrednote raznolikosti, vključenosti in enakosti. V letu 2023 smo se pridružili Mreži občanske znanosti Slovenije, ustanovljene pri Centralno tehniški knjižnici Univerze v Ljubljani.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je vključena v več mednarodnih združenj. Je članica Evropskega združenja za raziskovanje izobraževanja odraslih ESREA (European Society for Research on the Education of Adults), evropskega združenja za starejše EURAG, Združenja DANET, obdonavski sosedi (Danube Networkers), Združenja obdonavskih civilnih organizacij (Danube Civil Society Forum). Prof. dr. Ana Krajnc je predstavnica SUTŽO v svetovni mreži PION (Pass It On Network) in mreži PIMA (Promoting, Interrogating and Mobilising Adult Learning and Education), dr. Dušana Findeisen je predstavnica SUTŽO v mednarodni zvezi univerz za tretje življenjsko obdobje IAUTA (International Association of Universities of the Third Age).

Besedilo za letno poročilo so prispevali strokovni sodelavci SUTŽO po svojih področjih dela: prof. dr. Ana Krajnc za sekcijo Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, dr. Dušana Findeisen za Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja, Petra Bališ za Inštitut za disleksijo, Alenka Gabriela Ščuka za projekt DANECT - Come Together Sessions, Alijana Šantej za sekcijo Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani in druge dejavnosti združenja.

Vsebinsko letnega poročila dopolnjujejo spletne novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, dosegljive na povezavi: <http://www.utzo.si/e-novice/>

Alijana Šantej

KAZALO VSEBINE

POSŁANSTVO IN ORGANIZIRANOST ZDRUŽENJA SUTŽO.....	5
MREŽA SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE.....	8
1. Mreža povezuje in združuje	9
2. Oblike delovanja in povezovanja članic mreže SUTŽO.....	10
3. Strokovni dogodki mreže SUTŽO	14
4 Druge oblike delovanja in povezovanja članic mreže SUTŽO ter zastopanje mreže na nacionalni in mednarodni ravni	23
UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI	29
1. Študijski kroški in študijske skupine ter druge oblike izobraževanja in povezovanja	29
2. Število študentov in študijskih mest, udeležba po izobraževalnih programih	43
3. Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih.....	46
4. Pregled dogodkov na UTŽO Ljubljana, njenega delovanja v javnosti in sodelovanja z drugimi organizacijami v okolju	50
INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA	58
I. SNOVANJE, VODENJE IN IZVAJANJE TRANSNACIONALNIH PROJEKTOV	60
II. INFORMIRANJE IN OSVEŠČANJE JAVNOSTI.....	64
III. IZDAJANJE ZNANSTVENIH IN STROKOVNIH PUBLIKACIJ.....	65
IV. SODELOVANJE NA KONFERENCAH DOMA IN V TUJINI.....	66
V. DANECT: »Come together! Connecting people by culture«	67
INŠTITUT ZA DISLEKSIO	68
Dejavnosti Inštituta za disleksijo	68
Poročilo o delu Inštituta za disleksijo	69
DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA.....	72
Specialna knjižnica	72
Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah	76
Sodelovanje z drugimi organizacijami	80
Javna kampanja	82
FINANČNO POROČILO ZA LETO 2023	86
PRILOGE	87
Priloga 1: Izobraževalni programi, študijske skupine, število in udeležba študentov v študijskih letih 2021/2022, 2022/2023 in 2023/2024	87
Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v študijskem letu 2023/2024	90
Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje v letu 2023 ..	94

Priloga 4: Organi Združenja SUTŽO	99
Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2023	100

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2018-2023	43
Graf 2: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2018-2023	44
Graf 3: Študenti UTŽO Ljubljana po spolu	46
Graf 4: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti.....	47

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vpis po študijskih področjih.....	34
Tabela 2: Primerjava števila študijskih skupin in načina izvajanja izobraževanj v decembru 2021, 2022 in 2023	36
Tabela 3: Pregled študijskih skupin po lokacijah.....	36
Tabela 4: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2018-2023	43
Tabela 5: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2018-2023.....	44
Tabela 6: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po številu obiskovanja študijskih skupin	44
Tabela 7: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih programih	45
Tabela 8: Študenti UTŽO po spolu.....	46
Tabela 9: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti	47
Tabela 10: Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi	48
Tabela 11: Najbolj pogosti poklici študentov UTŽO Ljubljana	48
Tabela 12: Udeležba moških po študijskih področjih.....	49

POSLANSTVO IN ORGANIZIRANOST ZDRUŽENJA SUTŽO

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je združenje državljske narave, ki starejšim omogoča boljšo vključenost v družbo, uveljavljanje večje družbene enakosti, doseganje prepoznavnosti v družbi, pridobivanje družbene moči, dejavno staranje, krepitev družbenih vezi z drugimi generacijami in družbenimi skupinami, vse na temelju znanja, kulture in organiziranega delovanja v lokalni skupnosti.

Združenje izvaja te naloge tudi s pomočjo internacionalizacije svojega delovanja, raziskovanja, razvoja, svetovanja, izobraževanja mentorjev in prostovoljcev animatorjev, izvajanjem kampanje za prepričevanje javnosti, nudenjem podporne strukture samo-organiziranim študijskim in drugim skupinam starejših ter njihovemu prostovoljskemu delovanju na temelju pridobljenega znanja in kulture.

Namen združenja je:

- ◇ ustvarjati okoliščine za osebno rast starejših za njihovo vključenost v družbo, dejavno starost, solidarnost in sodelovanje z drugimi generacijami in to s pomočjo izobraževanja, kulture, svetovanja, raziskovanja, zagovorništva in delovanja v javnosti,
- ◇ spremljati in uvajati inovativne prakse izobraževanja, učenja in delovanja starejših,
- ◇ prizadevati si za pravice starejših in jim v ta namen omogočati pridobivanje znanja,
- ◇ spodbujati delovanje starejših v dobro razvoja lokalne skupnosti,
- ◇ manjšati neenakost družbenih skupin ter delovati za doseganje družbene prepoznavnosti in enakosti starejših,
- ◇ krepiti kritično mišljenje in zmožnosti starejših za medsebojno strpnost, upoštevanje drugačnosti, spoštovanje človekovih pravic in svoboščin,
- ◇ omogočati družbeno participacijo starejših,
- ◇ spodbujati in razvijati zagovorništvo starejših zaboljšanje in utrjevanje njihovega družbenega položaja ter družbenih vezi z drugimi generacijami,
- ◇ spodbujati,boljšati in omogočati povezovanje in samo-organiziranost ter medsebojno pomoč starejših s pomočjo izobraževanja, kulture, svetovanja, raziskovanja in delovanja v javnosti,
- ◇ nuditi podporo, informacije, izobraževanje in nasvete starejšim glede njihovih življenjskih okoliščin,
- ◇ spodbujati nastanek novih prostovoljskih programov in drugih organiziranih dejavnosti v skupnosti, v katere se starejši lahko vključijo,
- ◇ analizirati in raziskovati vprašanja starejših, starosti in staranja ter izobraževanje starejših z osebnega in družbenega vidika,
- ◇ razvijati sodelovanje z drugimi organizacijami za starejše na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni,
- ◇ preučevati in lajšati posebne učne težave ter spodbujati talente oseb z disleksijo ne glede na njihovo starost,
- ◇ povečati osveščenost strokovnjakov in javnosti glede vprašanj starejših v lokalnem, nacionalnem in mednarodnem okolju.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje deluje v dobro starejših upokojenih, starejših na prehodu v upokojitev, dolgotrajno brezposelnih starejših, starejših, ki so invalidsko upokojeni ali so na dolgotrajni zdravstveni ali psiho-socialni rehabilitaciji. Poleg izobraževanja starejših za dejavno državljanstvo, ki je njena temeljna dejavnost, deluje Univerza tudi v širši javnosti in izvaja obširno javno kampanjo za razumevanje položaja starejših v družbi in krepitev njihove družbene vrednosti. Ima status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju izobraževanja, kar izkazuje in potrjuje vrednost njenega delovanja v javno dobro.

Organiziranost združenja

Za doseganje svojega poslanstva ima združenje štiri sekcije:

- ◇ Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
- ◇ Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani,
- ◇ Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja,
- ◇ Inštitut za disleksijo.

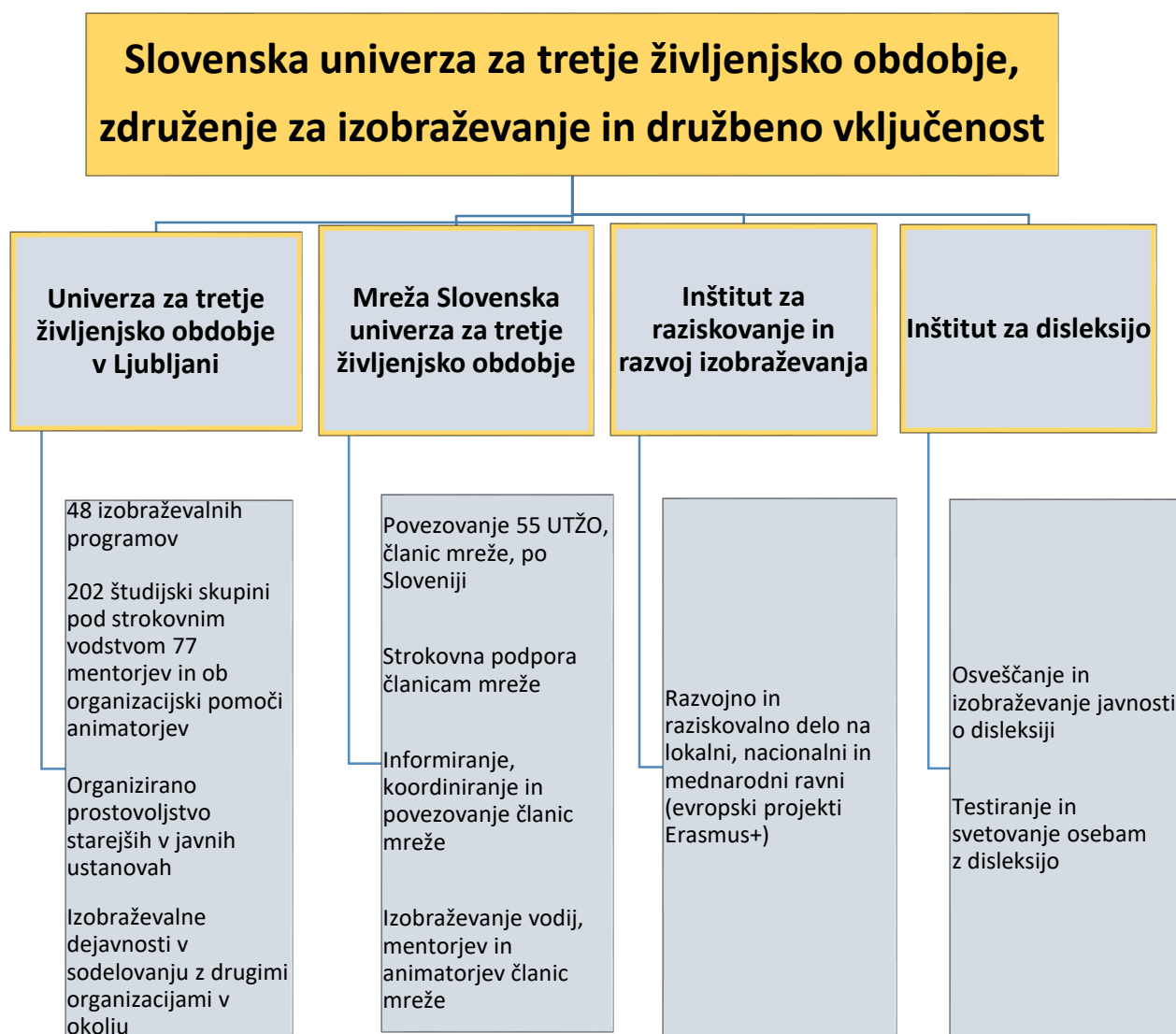
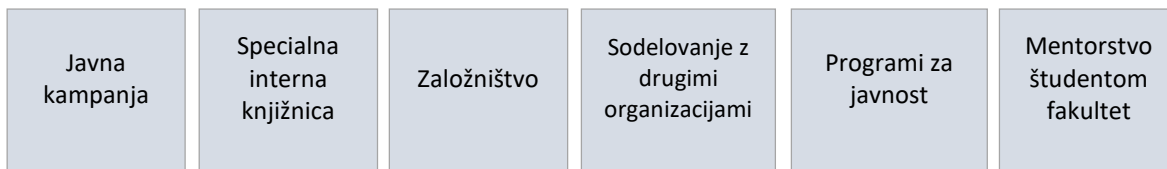
Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje združuje 55 univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji, spodbuja razvoj novih univerz za tretje življenjsko obdobje, informira, koordinira in povezuje članice mreže, jim nudi strokovno in svetovalno podporo ter jih zastopa na nacionalni ravni. Mreža organizira strokovna srečanja (posvete, delavnice, usposabljanja ipd.) za vodje, mentorje in animatorje slovenskih UTŽO, ki jih na podlagi javnih razpisov sofinancira Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje RS. Mrežo SUTŽO vodi predsednica prof. dr. Ana Krajnc.

Sekcija *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* združuje samo-organizirane skupine starejših, ki temeljijo na načelih proste izbire, vzajemnosti, prostovoljstva, medsebojne pomoči ter izmenjavi znanja, izkušenj in kulture med člani skupine in mentorjem. Člani skupin svoje učenje in delovanje uravnavajo sami, ob strokovnem vodstvu mentorja in organizacijski podpori animatorja-prostovoljca. V skupinah poteka pod mentorjevim vodstvom skupna gradnja novega znanja v podporo razvoja dejavnega državljanstva starejših. Sekcijo vodi Alijana Šantej.

Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja vodi razvojno, raziskovalno in projektno delo na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni na področjih, kjer raziskovanje podpira razvoj izobraževanja za osebno rast in družbeno delovanje starejših državljanov. V izpolnjevanju svojega poslanstva sledi načelu javnega interesa, sodeluje v presoji in raziskovanju pomembnih družbenih vprašanj, ki jih postavijo njegovi člani, državni organi, organizacije, civilna družba ter posamezni raziskovalci. Razvojna naloga Inštituta je, da raziskuje in napoveduje potrebe starejših po izobraževanju ter razvija ustrezne inovativne izobraževalne programe za odrasle in starejše odrasle. Inštitut vodi predstojnica dr. Dušana Findeisen.

Inštitut za disleksijo preučuje disleksijo, osvešča javnost za razumevanje disleksije in oseb z disleksijo, posveča pa se tudi iskanju individualnih rešitev v podporo otrokom in njihovim staršem, odraslim in starejšim odraslim. Delo Inštituta je namenjeno tudi podpori pri odkrivanju strategij, ki jih posamezniki razvijejo za premagovanje učnih in drugih težav. V ta namen organizira Inštitut javna predavanja, svetovanja in testiranja. Delo Inštituta vodi Petra Bališ, v strokovnem delu Inštituta sodelujejo prof. dr. Ana Krajnc, dr. Vesna Radonjić Miholič, dr. Dušana Findeisen in mag. Marija Velikonja.

Organigram Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost

MREŽA SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Namen Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je povezovanje članic mreže, pospešitev njihovega strokovnega razvoja, povečanje socialnega in človeškega kapitala ter krepitev njihove družbene moči. Članice mreže so organizirane kot nevladne organizacije ali kot del druge organizacije (npr. drugega društva, javnega zavoda za izobraževanje odraslih ali na področju kulture itd.), če imajo lastno organizacijsko strukturo, skladno z opredeljenim konceptom delovanja univerze za tretje življenjsko obdobje, določeno stopnjo samostojnosti znotraj organizacije in če v lokalnem okolju delujejo po načelu samo-organizacije.

Za uresničevanje svojega namena mreža razvija, izvaja in spodbuja naslednje dejavnosti:

- mreženje članic kot podpora nacionalnemu, regijskemu in lokalnemu socialno-ekonomskemu razvoju;
- razvijanje področja izobraževanja starejših v Sloveniji ter spremljanje razvoja potreb in stanja na področju izobraževanja starejših;
- izvajanje raziskovalne dejavnosti kot podlage za oblikovanje nacionalnih strategij in slovenske zakonodaje na področju socialnega razvoja in novih ekonomskih vzorcev dejavnega staranja v tretjem življenjskem obdobju;
- prizadevanje za pridobivanje finančnih virov za delovanje mreže in razvoj izobraževanja starejših;
- izdajanje priročnikov za usposabljanje mentorjev in drugih strokovnjakov za tretje življenjsko obdobje, izdajanje študijskega gradiva, promocijskega gradiva (predstavitvene zgibanke, plakati) in razvijanje spremljajočih dejavnosti;
- sodelovanje in koordinacija z drugimi pristojnimi nacionalnimi organizacijami in vladnimi organi (ministrstvi, pristojnimi za izobraževanje, socialne zadeve in enake možnosti, zdravje, kulturo, digitalno preobrazbo in drugimi ministrstvi, Andragoškim centrom Slovenije, Zvezo društev upokojencev Slovenije in drugimi organizacijami v okolju);
- urejanje in razvijanje osrednjega specializiranega informacijsko-dokumentacijskega centra o starejših;
- načrtovanje, organiziranje in izvajanje izobraževalnih dejavnosti za starejše za premagovanje socialne izločenosti in v podporo novi družbeni integraciji ljudi po upokojitvi;
- razvijanje in uvajanje modela medgeneracijskega učenja in sodelovanja;
- raziskovanje in sodelovanje v mednarodnih projektih, izvajanje študijskih in drugih izmenjav, sodelovanje na skupnih spletnih portalih in drugih spletnih aplikacijah za pospeševanje mednarodnega sodelovanja v praksi.

1. Mreža povezuje in združuje

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (SUTŽO) povezuje 55 univerz za tretje življenjsko obdobje (UTŽO), članic mreže, po Sloveniji. Namen mreže je informiranje, koordiniranje in povezovanje članic, strokovna in organizacijska podpora delovanju članic mreže, podprta tudi z individualnimi svetovalnimi obiski, organiziranje posvetov in usposabljanj za vodje, mentorje in animatorje UTŽO.

Mreža v ta namen organizira izobraževalna srečanja in strokovne posvete na nacionalni ravni, mednarodni festival znanja in kulture starejših, spodbuja razvoj novih UTŽO po Sloveniji ter omogoča in koordinira druge izmenjave med članicami mreže. Mreža podpira razvoj kakovosti izobraževanja starejših, zato posveča posebno skrb usposabljanju vodstev UTŽO, mentorjev in animatorjev. Povezovanje članic mreže in prenos informacij o dogajanjih v mreži poteka tudi preko E-novic SUTŽO in rednega obveščanja po e-pošti o aktualnem dogajanju v mreži.

Mreža SUTŽO je v letu 2023 združevala 55 univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je priznana kot eno od šestih nacionalnih strokovnih združenj na področju izobraževanja odraslih in je nosilna mreža za izobraževanje starejših v Sloveniji. Dejavnosti mreže delno sofinancira Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje RS preko letnega javnega razpisa za sofinanciranje programov in dejavnosti za izobraževanje odraslih.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je zaščiteno ime ter predstavlja jasno opredeljen koncept in model delovanja: študij poteka kontinuirano skozi vse študijsko leto v obliki študijskih krožkov, s sodelovanjem mentorja in animatorja ter aktivnega sodelovanja vseh članov skupine ter prenašanjem znanja, izkušenj in nasledkov učenja v lokalno okolje. Takšen način delovanja se v formaliziranih dejavnostih v okviru institucije težje razvije, širino dobi v nevladni organizaciji. Izobraževanje na univerzah za tretje življenjsko obdobje temelji na znanstvenih vedah in disciplinah ter je naravnano izrazito neprofitno.

2. Oblike delovanja in povezovanja članic mreže SUTŽO

Svet mreže SUTŽO

Mrežo SUTŽO vodi Svet mreže, ki je sestavljen iz regijskih predstavnikov članic mreže. Vsaka seja Sveta je zaradi boljšega sodelovanja in pretoka informacij razširjena in nanjo vabimo predstavnike vseh članic mreže. Sejo Sveta običajno spremlja strokovni posvet na izbrano temo ali usposabljanje mentorjev in vodij članic mreže SUTŽO, kar podpira razvoj celotne mreže in gradi našo skupnost. Koordinacijsko, strokovno in administrativno delo za mrežo opravljajo strokovne sodelavke na sedežu Združenja SUTŽO.

V letu 2023 sta v povezavi s strokovnimi srečanji mreže potekali dve razširjeni seji Sveta mreže SUTŽO: 31. seja se je odvila 20. aprila 2023 v okviru usposabljanja za vodje in mentorje mreže, 32. seja je potekala 29. septembra 2023 v okviru strokovnega posveta mreže. Obe strokovni srečanji kot tudi seji Sveta mreže sta potekali v prostorih Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Zaradi racionalizacije stroškov (potni stroški članic mreže, najem prostora) strokovno srečanje članic mreže vedno povežemo z razširjeno sejo Sveta mreže.

Glavni povzetki 31. seje Sveta mreže

Petra Bališ je predstavila analizo spletnih strani članic Mreže SUTŽO: od 55 članic mreže jih 8 nima spletne strani, 23 članic nima ažuriranih informacij na spletnih straneh, 1 članica ima novo spletno stran.

Petra Bališ je na seji Sveta predstavila analizo spletnih strani članic mreže SUTŽO

Pri neposodobljenih spletnih straneh članic mreže je posebej izpostavila naslednja opažanja:

- ni objavljenih aktualnih izobraževalnih programov,
- nepreglednost spletne strani,
- ni navedenih kontaktov podatkov in informacij o vpisu na UTŽO,
- težka dostopnost do informacij (podstrani so zelo skrite in nedostopne).

Glede na analizo spletnih strani članic Mreže SUTŽO izhaja, da večina članic mreže, ki že imajo svojo spletno stran, na njej nima navedeno, da so članice mreže, kot tudi nimajo urejene povezave na spletno stran SUTŽO.

Na seji Sveta sta bila sprejeta sklepa: (1) članice mreže, ki še nimajo svoje spletne strani, naj čim prej uredijo lastno spletno stran, saj dostop do informacij prek spleta postaja vse bolj nujen za promocijo izobraževalnih aktivnosti UTŽO; (2) vsaka UTŽO na svoji spletni strani navede, da je članica Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, doda logotip in preusmeritev na spletno stran mreže: <https://www.utzo.si/predstavitev>. Tudi na ta način se namreč gradi identiteta mreže in skupnost članic mreže SUTŽO.

Glavni povzetki 32. seje Sveta mreže:

Na seji je dr. Dušana Findeisen uvodoma predstavila vsebino in cilje evropskega projekta »Starejši digitalno odkrivajo svoje mesto«, v katerem Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje sodeluje kot projektna partnerica. Udeleženci seje so prejeli predstavitev projekta tudi v pisni obliki. V projektu starejši s pomočjo digitalnih orodij raziskujejo svoje soseske in načrtujejo sprehajalne poti v svojem bivalnem okolju, in sicer takšne, za katere je treba uporabiti računalniške aplikacije. K sodelovanju v projektu je povabila tudi članice mreže.

Razprava o statusu UTŽO v občini

Naslednja točka seje Sveta je bila namenjena razpravi članic mreže, kako povečati status UTŽO kot pomembnega socialnega subjekta v občini, kako pritegniti več upokojenih oseb, predvsem moških, v izobraževalne programe UTŽO, in predlogom za razvoj novih študijskih tem.

Udeleženci seje so podali več pobud in primerov svojih uspešnih praks:

- organizirati bolj zahtevne izobraževalne programe, ki naslavlajo aktualne družbene potrebe in teme, s čimer bi pritegnili v študijske programe bolj izobražene upokojenca,
- stalna prisotnost UTŽO v lokalnem okolju, pripraviti čim več javnih dogodkov (razstave, nastopi članov študijskih krožkov na javnih mestih ipd.),
- objave v lokalnih medijih, pridobivanje novih članov z objavami v lokalnem časopisu, na lokalnem radiu, s panoji v trgovskih centrih in drugih javnih mestih v kraju,
- razširiti ciljno skupino udeležencev izobraževanja, promocija za vključitev udeležencev od 40. do 90. leta v izobraževalne programe (ne zgolj za osebe s statusom upokojenca),
- tesno sodelovanje z županom, lokalnimi politiki (mestnimi svetniki ipd.) in drugimi javnimi osebnostmi v lokalni skupnosti, vključiti jih v javne dogodke, v organe društev ipd.,
- potrebna je ustrezna usposobljenost mentorjev za kakovostno in dinamično izobraževalno delo ter čim bolj sproščen pristop mentorja,
- primer dobre prakse: projekt UTŽO Škofja Loka »Halo 65+«, informacijska točka za pomoč starejšim, s čimer je UTŽO postala bolj prepoznana v svojem kraju,

- za večjo vključitev moških udeležencev v izobraževanje organizirati razne rokodelske dejavnosti in druge programe, ki razvijajo razne spretnosti, organizirati programe s tehničnimi vsebinami,
- predhodno narediti raziskavo v svojem okolju, katere vsebine bi moške predvsem zanimale in promovirati ter organizirati programe, ki bi jih moški v odgovorih najbolj izpostavili,
- razvijati aktivnosti, ki ljudi povežejo med seboj ne zgolj v pridobivanju novega znanja, marveč tudi v druženju, tkanju medosebnih vezi (ustvarjalne delavnice, raziskovalni projekti ipd.),
- poleg kontinuiranih izobraževanj uvesti krajše, bolj strnjene izobraževalne oblike.

V zadnji točki seje sveta je Alijana Šantej članicam mreže ter udeležencem posredovala povabilo Andragoškega centra Slovenije za objavljane izobraževalnih programov slovenskih UTŽO na spletnem portalu ACS »Kam po znanje«, ki povezuje ponudnike izobraževalnih programov in iskalce novega znanja: <https://kampoznanje.si>

Predstavila je tudi sodelovanje mreže SUTŽO z Nacionalnim centrom za kibernetiko varnost SI-CERT s ciljem ozaveščanja uporabnikov o varnosti na spletu. V ta namen so strokovni sodelavci SI-CERT-a pripravili štiri krajše izobraževalne video filme za prepoznavanje najpogostejših spletnih prevar in nasvete, kako se jim izogniti. Gradivo za ozaveščanje o spletni varnosti (video filmi, prosojnice) je brezplačno in prosto dostopno za izobraževalne namene na spletni strani SI-CERT-a: <https://www.varninainternetu.si/gradiva-za-delavnico/>

Povezovanje mreže SUTŽO na nacionalni in mednarodni ravni

Povezovanje mreže z ustanovami v okolju

SUTŽO kot vodilna mreža za izobraževanje starejših redno sodeluje z Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje RS. Občasno sodeluje tudi na razpisih Ministrstva za digitalno preobrazbo, Ministrstva za javno upravo in Ministrstva za zdravje, če se razpisi tematsko pokrivajo s področji našega delovanja ali jih nadalje razvijajo. Članice mreže s svojim delovanjem rešujejo tudi socialne in zdravstvene probleme starejših. Z delovanjem naše skupnosti zmanjšujemo psihične in zdravstvene težave starejših, ker delujemo v dobro zdravega in dejavnega staranja. Naše delovanje je usmerjeno tudi v razvoj digitalizacije starejših, saj bodo ti brez računalniškega znanja ostali na obrobju družbe.

Pri raziskovanju in razvoju izobraževanja starejših ter nastajanju nove strokovne literature se SUTŽO povezuje predvsem z Oddelkom za pedagogiko in andragogiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, s SAZU in Centralno tehniško knjižnico Univerze v Ljubljani za razvoj občanske (skupnostne) znanosti, z Andragoškim centrom Slovenije pri pripravi skupnih tematskih dogodkov ter občasno tudi z drugimi sorodnimi organizacijami v okolju (npr. z Zvezo društev upokojencev Slovenije, Gerontološkim društvom Slovenije, Slovensko filantropijo, CNVOS itd.). Pri razvoju abonmajev za starejše se članice mreže povezujejo z vidnimi kulturnimi ustanovami v okolju, kot denimo v Ljubljani s Slovenskim mladinskim gledališčem, Mestnim kinom Kinodvor, Slovensko kinoteko. Na ta način se širi model sodelovanja s kulturnimi ustanovami med ostale članice mreže, saj tovrstno sodelovanje bogati in podpira kakovost izobraževanja in delovanja starejših.

Mednarodno povezovanje mreže

Pomembno je povezovanje mreže SUTŽO z mednarodnimi organizacijami in sodelovanje v svetovnih združenjih, saj na ta način pridobivamo širši vpogled v mednarodno dogajanje, hkrati pa širimo dobre primere domačih praks tudi v mednarodni prostor. SUTŽO zastopa članice mreže na mednarodni ravni s sodelovanjem v evropski organizaciji za starejše EURAG, Evropskem združenju za raziskovanje izobraževanja odraslih (ESREA) in Združenju DANET. Prof. dr. Ana Krajnc je predstavnica SUTŽO v svetovnih mrežah PION (Pass It On Network) in PIMA (Promoting, Interrogating and Mobilising Adult Learning and Education), IFA (International Federation on Ageing). Dr. Dušana Findeisen je predstavnica SUTŽO v mednarodni zvezi univerz za tretje življenjsko obdobje IAUTA (International Association of Universities of the Third Age). SUTŽO zastopa članice mreže tudi z uspešnim sodelovanjem s partnerji širom Evrope v mednarodnih projektih Erasmus+, kjer posredujemo svoje znanje in izkušnje, hkrati pa prenašamo v mrežo SUTŽO evropske smernice nadaljnjega razvoja dolgožive družbe.

Družbena vloga mreže SUTŽO

Izobraževanje starejših, to je izobraževanje v obdobju po upokojitvi, je pomemben sestavni del vseživljenjskega izobraževanja. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, ki deluje že 40 let, ima veliko družbeno odgovornost za razvoj izobraževanja starejših in dejavne starosti, saj je največja in nosilna mreža za izobraževanje starejših v slovenskem prostoru. Naloga mreže SUTŽO je spodbujanje in razvijanje dejavne starosti ter dejavnega državljanstva starejših. Izobraževanje in delovanje sta dva vzporedna in tesno prepletajoča se vseživljenjska procesa. Človek živi, ko se uči in deluje ne glede na starost. Če se starejši ne razvijajo, postanejo namesto medsebojnega dopolnjevanja breme mlajšim generacijam. V Sloveniji predstavljajo upokojenci več kot četrtno vsega prebivalstva. Odprta, zdrava in ustvarjalna družba ne more imeti take množice socialno izločenih ljudi. Demokratična evropska in svetovna javnost si prizadevata za vključujočo družbo (inclusive society) vseh generacij.

Izobraževanje starejših vpliva na kakovost življenja njih samih in drugih generacij. V ta namen vodimo v mreži več dejavnosti: zagovorništvo za področje izobraževanja in družbenega delovanja starejših na nacionalni ravni (delovna skupina za zagovorništvo SUTŽO), razvijamo in dopolnjujemo koncept vseživljenjskega učenja in vseživljenjskega delovanja (delovna skupina za srebrno ekonomijo ali vseživljenjsko delovanje), oblikujemo skupne cilje in si na različne načine prizadevamo za njihovo uresničevanje.

Na ravni mreže razvijamo in izvajamo kontinuirano usposabljanje mentorjev in animatorjev, izdajamo učna pisma *Mentor in znanje* ter *E-novice* Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, izdajamo strokovne in znanstvene publikacije, sodelujemo v evropskih projektih, prizadevamo si za kakovostno izobraževanje starejših in dejavno staranje. Vodimo tudi dokumentacijo za mrežo SUTŽO in tematsko knjižnico o izobraževanju in delovanju starejših.

Sofinanciranje članic mreže SUTŽO

V letu 2023 je Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje RS sofinanciralo dejavnost članic mreže SUTŽO v višini 3.072 € za posamezno UTŽO. Simbolično vsoto vsaka od univerz oplemeniti s prostovoljnim delom. Četudi majhna vsota, pa je pomembna, ker daje priznanje in družbeni pomen univerzam za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji.

3. Strokovni dogodki mreže SUTŽO

V letu 2023 sta članice Mreže SUTŽO povezala dva strokovna dogodka, ki ju je finančno podprlo Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje RS:

- (1) usposabljanje vodij in mentorjev mreže »Kako postati dober mentor starejšim odraslim?«,
- (2) mednarodni posvet mreže »Družbene potrebe in izobraževanje starejših« z osrednjo predavateljico prof. dr. Mario Slowey z Univerze v Dublinu.

Obe strokovni srečanja sta bili povezani z razširjeno sejo Sveta mreže. Teja Dolgan, vodja Sektorja za izobraževanje odraslih na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje, je sodelovala na obeh dogodkih z nagovorom udeležencev. Na posvetu so sodelovali tudi drugi predstavniki Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, sodelavci Sektorja za izobraževanje odraslih.

3.1 Usposabljanje za vodje in mentorje mreže SUTŽO: Kako postati dober mentor starejšim odraslim?

20. april 2023, v prostorih Pravne fakultete Univerze v Ljubljani

Z usposabljanjem smo zasledovali naslednje cilje:

- spoznati in bolje razumeti vlogo mentorja v izobraževanju starejših;
- razumeti procese psihosocialne dinamike v učnih skupinah starejših;
- prepoznati, katere čustvene potrebe zadovoljuje primarna študijska skupina starejših;
- spoznati in utrditi védenje o tem, katere lastnosti potrebuje dober mentor starejšim;
- spoznati in utrditi védenje o kakovostnem in zanimivem javnem nastopu predavatelja;
- utrditi vlogo mentorja v študijskih skupinah starejših v majhnih učnih skupinah starejših in prepoznati, kako lahko mentor prispeva k pozitivnemu in ustvarjalnemu vzdušju v skupini;
- povezati članice mreže SUTŽO v skupni izobraževalni aktivnosti in izmenjavi medsebojnih izkušenj;
- utrjevanje poslanstva, koncepta in identitete mreže SUTŽO;
- širiti zavedanje o vlogi in pomenu vseživljenjskega izobraževanja na osebni in družbeni ravni.

Udeležence izobraževalnega dogodka je uvodoma nagovorila Teja Dolgan, vodja Sektorja za izobraževanje odraslih na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje RS. V nagovoru je izpostavila pomen usposabljanja mentorjev za razvoj potrebnih kompetenc za uspešno mentorsko delo v izobraževanju starejših.

Prof. dr. Ana Krajnc: Odnosi v študijskih skupinah nas bogatijo ali odvrnejo od udeležbe v skupini. Razvijajmo poglobljene odnose.

Prof. dr. Ana Krajnc je svoj prispevek posvetila odnosom v študijskih skupinah v izobraževanju starejših. Odnosi v skupini lahko udeležence bogatijo in podpirajo učenje v neformalnem, sproščenem vzdušju, slabi odnosi v skupini pa jih lahko od udeležbe v učni skupini odvrnejo. Poudarila je, da je izobraževanje starejših del procesa samouresničevanja in je zelo oseben proces. V obdobju po upokojitvi se poveča osebna svoboda, zmanjša se zunanji socialni pritisk, starejši lažje prisluhnejo svojim željam, potrebam ... Zunanji socialni pritiski sledijo zahtevi »kaj vse moram«, obdobje po upokojitvi pa sledi načelu »kaj želim sam«. Za uresničevanje teh želja pa starejši potrebujejo nove cilje, nove vsebine, nove možnosti, poglobljene odnose. Sproščeni, neformalni odnosi spodbujajo učenje. Med člani skupine starejših se spletejo trdne socialne vezi, ker jih povezuje skupna dejavnost, razvijajo se občutki pripadnosti, povezanosti, sprejetosti, varnosti. Oblikuje se primarna socialna skupina, v kateri odnosi temeljijo na medsebojnem sprejemanju in zaupanju. Razvijajo se razne oblike zunajučilničnih dejavnosti in druženja, pogosto pa tudi razne oblike medsebojne pomoči.

Prof. dr. Ana Krajnc: Razvijajmo poglobljene odnose v študijskih skupinah

Prof. dr. Ana Krajnc je v nadaljevanju predstavila, kaj udeležence odvrne od obiskovanja študijske skupine: neupoštevanje, nesprejemanje, formalni, togi, nesproščeni odnosi, kjer ni odnosov bližine, če udeleženci nimajo možnost uresničevanja svojih potencialov, če se ne razvije kohezivnost skupine, če odnosi v skupini ne omogočajo osebne rasti, napredovanja, samouresničevanja. Vloga mentorja pri razvoju dobrih odnosov je predvsem v poznavanju psiho-socialnih potreb starejših. Mentor mora dobro poznati psihosocialne potrebe starejših (čustvene, kognitivne, socialne, potrebe po vrednotah). Če potrebe po varnosti, sprejetosti, pripadnosti, samouresničevanju, doživljanju/ustvarjanju lepega ... v skupini niso uresničene, študenti skupino zapustijo. Mentor mora vedeti, da starejši ob upokojitvi izgubijo prejšnji družbeni status in iščejo novo socialno identiteto. Vedeti mora, da se starejši učijo, ker si učenja preprosto želijo (primarna motivacija). Motiv za učenje izhaja iz njih samih. Ob učenju jim je prijetno, dela jih bolj samozavestne, bolje razumejo sebe in svet okoli nas, lažje spremljajo spremembe, so bolj avtonomni. Želijo si možnosti praktične uporabe pridobljenega znanja. Mentor mora poznati stereotipe o staranju in starosti ter jih znati članom skupine predstaviti, da jih lahko prepozna in presežejo.

Dr. Zdravko Zupančič: Kako naredi predavatelj svoj nastop zanimiv in razumljiv?

Dr. Zdravko Zupančič je svoj prispevek posvetil retoričnim spretnostim predavatelja. Osnovni prvini vsakega nastopa sta vsebina in način izražanja (kaj in kako?). Izpostavil je, da si mora vsaka skupina uvodoma načrtovati pravila sodelovanja (kdaj kdo govori, kako opozori nase oseba iz občinstva, ki želi spregovoriti, kako in kdaj mu predavatelj da besedo itd.), da bo predavatelj lahko upošteval vse odzive v publiko, da ima vsak predavatelj svoj slog izražanja in ga je nemogoče siliti, da prevzame nek drug predpisan slog nastopanja, da mora govorno besedilo biti v sozvočju z neverbalno govorico predavatelja, da ne sme pretiravati v izraznosti (prava meja!), opozoril je na pretirano uporabo mašil. Predlagal je, da je nastop najbolje vaditi na podlagi analize ob ogledu lastnih nastopov prek kamere.

Prof. dr. Nives Ličen: Katere so lastnosti dobrega mentorja?

Prof. dr. Nives Ličen je svoj prispevek namenila lastnostim dobrega mentorja v izobraževanju starejših odraslih. Uvodoma je predstavila različne sloge življenja po upokojitvi, ki vplivajo na motive starejših za vključitev v izobraževanje in posledično na izobraževalne vsebine in cilje: (1) usmerjenost v duhovnost, umetnost, spoznavanje sebe, (2) gradnja nove, druge kariere v življenju, (3) uživanje v sprostitvi, potovanja, prosti čas, (4) podaljševanje kariere, delovnega obdobja, (5) izobraževanje v pozni starosti. Izpostavila je, da se v praksi ti stili dostikrat medsebojno prepletajo.

©foto platiše

Prof. dr. Nives Ličen: Dober mentor se trudi spoznati motive udeležencev za izobraževanje

Dober mentor spodbuja učenje, razvija in gradi dialog s člani študijske skupine, poznati mora pričakovanja udeležencev glede ciljev in vsebin izobraževanja in temu prilagoditi učno delo v skupini. Mentor naj bo strpen in potrpežljiv, pripravljen poslušati udeležence, empatičen, prilagaja naj se potrebam in zmožnostim članov študijske skupine, biti mora spoštljiv do udeležencev (ne izraža avtoritarnosti, nestrpnosti), ne izraža pokroviteljskega ali slabšalnega odnosa do starejših, starosti, učenja (npr. tega starejši ni zmožen, tega ne bo razumel, to je prezahtevno zanj). Mentorjeva vloga je torej motivacija udeležencev za učenje, posredovanje

znanja, spremljanje udeležencev, nudenje podpore in svetovanje, povezovanje članov skupine v homogeno celoto, usmerjanje k doseganju učnih ciljev, evalvacija učnih rezultatov. Poudarila je, da je mentorjeva vloga tudi posredovanje poslanstva in kulture izobraževalne organizacije udeležencem učne skupine.

Mag. Miro Pušnik: Možnosti sodelovanja Mreže SUTŽO s Centralno tehniško knjižnico Univerze v Ljubljani

Mreža SUTŽO se je v letu 2023 pridružila Mreži občanske znanosti. Mag. Miro Pušnik, direktor Centralne tehniške knjižnice (CTK) Univerze v Ljubljani, je predstavil možnosti povezovanja Mreže SUTŽO in Mreže občanske znanosti v Sloveniji. Občanska znanost (ang. Citizen Science) je koncept znanstvenoraziskovalnega dela, pri katerem so na različne načine in v različnih oblikah v raziskave vključeni neprofesionalni raziskovalci ali jih celo izvedejo sami, kot je to primer raziskovalnih študijskih skupin na UTŽO, ki vodijo raziskovalne projekte pod vodstvom svojih mentorjev ali tudi v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki na namembnih področjih. Na spletni strani Mreže občanske znanosti so že objavljeni nekateri rezultati raziskovalnega dela študijskih skupin univerz za tretje življenjsko obdobje. <https://citizenscience.si/partnerji/>

Jasmina Mešič: Ozaveščanje starejših uporabnikov o spletni varnosti

Jasmina Mešič z Nacionalnega odzivnega centra za kibernetско varnost SI-CERT je svoj prispevek namenila ozaveščanju uporabnikov o spletni varnosti. Izpostavila je, da razvoj digitalizacije resda prinaša veliko prednosti, hkrati pa potrebujemo tudi vse več znanja, kako prepoznati spletne prevare in na kaj moramo biti pri uporabi spleta še posebej pozorni. Posebej ranljiva skupina pri spletnih prevarah in goljufijah so prav starejši, zato je SI-CERT izdal poseben vodnik zanje »ABC varnosti na spletu«, ki pojasnjuje in opozarja na temeljne pristope in način komunikacije spletnih goljufov.

Usposabljanja mreže SUTŽO se je udeležilo 62 udeležencev: predstavniki Ministrstva za vzgojo in izobraževanje; predsedniki slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje, organizatorji izobraževanja starejših pri knjižnicah in ljudskih univerzah, mentorji, študentke andragogike Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ter dva strokovna sodelavca Pučkog otvorenog učilišta – Sveučilišta za treću životnu dob iz Zagreba.

Dogodek smo snemali in naknadno posnetek tudi posredovali vsem udeležencem usposabljanja ter članicam mreže SUTŽO – za utrjevanje vsebin, ki smo jih obravnavali na usposabljanju ter kot podlago za izvedbo internih izobraževanj na posamezni UTŽO. Prav tako smo vsem udeležencem srečanja in članicam mreže posredovali gradivo, predstavljeno na usposabljanju (power point predstavitve) za nadaljnjo interno učno rabo. Učno gradivo in videoposnetki izobraževalnega srečanja so dostopni na naši domači spletni strani, na povezavi: <https://www.utzo.si/usposabljanje>

3.2 Strokovni posvet: Družbene potrebe in izobraževanje starejših

29. september 2023, v prostorih Pravne fakultete Univerze v Ljubljani

Posvet smo namenili razmisleku o vlogi in pomenu izobraževanja starejših v sodobni družbi ter spoznavanju možnosti za povezovanje z organizacijami za izobraževanje starejših iz širše

regije. Na posvet smo poleg članic mreže SUTŽO in sorodnih izobraževalnih organizacij v Sloveniji vabili tudi univerze za tretje življenjsko obdobje iz Hrvaške (Zagreba, Reke), Italije (Trsta, Gorice, Udin, Krmina) in Nemčije (iz Frankfurta).

Vsebinska izhodišča posveta

Živimo v hitro spreminjajočem se svetu in vsi ljudje se soočamo s spremembami in novostmi, na katere nismo pripravljeni. Živimo pa tudi v dolgoživi, starajoči se družbi, v kateri starejši iščejo novo identiteto: kdo so, kaj želijo, kaj potrebujejo. Starejši so del današnje sodobne družbe, ki temelji na znanju, zato se morajo, kot tudi vse druge generacije, nenehno učiti, da lahko spremljajo in razumejo vse spremembe ter sprejemajo odločitve. Ostati morajo vključeni v družbena dogajanja, imeti morajo možnost enakovrednega dostopa do različnih virov: dela, zdravja, kulture, izobraževanja itd. To je zanje pogoj, da so neodvisni. Kakšno naj bo izobraževanje starejših in kakšni naj bodo izobraževalni programi zanje, je odvisno od današnjih, pa tudi prihodnjih potreb udeležencev izobraževanja ter potreb celotne družbe.

©foto platiše

Prof. dr. Maria Slowey: Starejši so enakopravni del sodobne družbe znanja

Z organizacijo mednarodnega posveta smo zasledovali naslednje cilje:

Pridobiti novo strokovno znanje iz mednarodnega okolja na področju vseživljenjskega izobraževanja (predavanje prof. dr. Marie Slowey).

Predstaviti poslanstvo, področja izobraževanja in dejavnosti mreže SUTŽO predstavnikom organizacij iz drugih držav.

Spoznati dejavnosti, programe in način izvajanja izobraževanja v organizacijah za izobraževanje starejših v drugih državah.

Spoznati primere dobrih praks v tujini in prenos teh praks v naše okolje (in obratno).

Navezava stikov posameznih slovenskih UTŽO s predstavniki univerz za tretje življenjsko obdobje, ki so jim programsko, po načinu delovanja, ali geografski bližini najbližje.

Povezovanje osebnih in/ali domačih izkušenj s širšimi družbenimi, ekonomskimi in kulturnimi dejavniki.

Razvijati izobraževanje starejših v skladu s potrebami osebnega razvoja in potrebami družbenega razvoja.

Razvijanje medkulturnega dialoga.

Povezati članice mreže SUTŽO v skupni izobraževalni aktivnosti.

Povzetek vsebine posveta

Udeležence je uvodoma pozdravila prof. dr. Ana Krajnc, predsednica mreže SUTŽO. Spregovorila je o tem, da razvoj resda prinaša veliko prednosti, hkrati pa potrebujemo tudi vse več znanja, kako spremljati razvoj, kako dosežke znanosti uporabiti. Vloga univerz za tretje življenjsko obdobje je opolnomočenje starejših, da se ne čutijo izrinjene iz družbe, da se lahko izobražujejo, sodelujejo in aktivno delujejo v družbi kot enakopravni člani družbe.

Potrebe starejših po izobraževanju morajo biti prepoznane in priznane v družbi, enako, kot so potrebe ostalih generacij. Vključujoča demokratična družba temelji na znanju in znanje je dobrina, do katere morajo imeti vse družbene skupine enakovreden dostop. Posebej je izpostavila socialno dimenzijo izobraževanja starejših: zlasti po upokojitvi je potreba po socialnih stikih še toliko bolj pomembna, saj smo ljudje po naravi družbena bitja in potrebujemo drug drugega za svoje psihološko ravnovesje.

Prof. dr. Ana Krajnc: Starejši ne smejo ostati izločeni in izrinjeni na rob družbe

Teja Dolgan, vodja Sektorja za izobraževanje odraslih na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje RS, je v nagovoru poudarila pomen in potrebo izobraževanja starejše populacije. Brez tega, da izobraževanje zajame tudi vse večjo družbeno skupino starejših, ne moremo govoriti o vseživljenjskem izobraževanju. Izobraževanje ne more biti omejeno zgolj na mlade, razvoj znanja in spretnosti je ključen za vse starostne skupine.

Izobraževanje ima tudi funkcijo intelektualne stimulacije (ohranjanje kognitivnih sposobnosti, preprečevanje demence), socialne povezanosti, prilagajanja tehnološkim spremembam, krepi samozavest in samopodobo starejših. Izpostavila je vrednost delovanja mreže slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje, ki na področju vseživljenjskega izobraževanja opravlja pomembno vlogo za enakovredno vključevanje starejših v družbeni razvoj.

Teja Dolgan: Izobraževanje mora zajeti vse družbene skupine

Teja Dolgan je predstavila, da Resolucija o nacionalnem programu za izobraževanje odraslih do leta 2030 opredeljuje in zasleduje cilje, kot so spodbujanje vseživljenjskega učenja, razvoj medgeneracijskega sodelovanja, krepitev dejavnosti nevladnih organizacij. Posebej je izpostavila vrednost znanja in izkušenj starejših, zato mora družba omogočiti, da imajo starejši možnost prenašati bogato zakladnico svojega znanja, življenjskih in profesionalnih izkušenj, svojo kulturo in tradicijo na mlajše generacije. Mnogi starejši so tudi v vlogi prostovoljcev, prav tako mnogi prispevajo v skupnosti v vlogi raziskovalcev na področju občanske znanosti. Starejši so lahko tudi močan vir socialne opore, tako svojim sovrstnikom, kot mlajšim rodovom, tako v družini, kot širše v družbi.

Predavanje prof. dr. Marie Slowey »Vloga in pomen izobraževanja starejših v sodobni družbi«

Prof. dr. Maria Slowey: Staranje prebivalstva je dosežek razvoja družbe

Predavanje prof. dr. Marie Slowey z Univerze v Dublinu (Dublin City University) je bil osrednji dogodek posveta. Predavanje je potekalo pod naslovom: Vloga in pomen izobraževanja starejših v sodobni družbi (ang.: The role and importance of education of older people in modern society).

Glavni poudarki predavanja:

Družbeno demografski trendi in relevantni podatki so pomembni za odločevalce javnih politik, med njimi tudi za odločevalce politik na področju izobraževanja odraslih/starejših.

Staranje prebivalstva ni problem, je priložnost in dosežek razvoja družbe.

Vseživljenjsko izobraževanje postaja izziv za tradicionalne institucije: le-te se vse bolj učijo od neformalnih, nevladnih organizacij, ki prve zaznajo potrebe ljudi, prve reagirajo nanje in razvijajo inovativne modele učenja in delovanja.

Starejši in svet dela: potreben je razvoj kompetenc za enakovredno vključenost starejših v družbeni razvoj, za aktivno državljanstvo, razumevanje sprememb, vključevanje v svet dela, za uporabo dosežkov tehnološkega razvoja itd.

Okrogla miza »Izobraževanje starejših v Sloveniji, Hrvaški, Italiji in Nemčiji: programske možnosti in oblike mednarodnega povezovanja članic Mreže SUTŽO z organizacijami za izobraževanje starejših iz tujine«

Alijana Šantej, ki je moderirala okroglo mizo, je uvodoma opredelila namen okrogle mize, to je medsebojno spoznavanje in preučevanje možnosti za povezovanje univerz za tretje življenjsko obdobje iz različnih držav. Izpostavila je, da nas vse združuje isto poslanstvo: z izobraževanjemboljšati življenje starejših. Imamo pa različne organizacijske okvire delovanja, različne pristope in načine delovanja ter različne programe in projekte, zato se lahko marsikaj naučimo drug od drugega in povežemo v kakšni skupni dejavnosti. Predstavila je mrežo SUTŽO: 55 univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji je povezanih v nacionalno mrežo: nekatere od UTŽO delujejo kot samostojna društva, druge kot enote organizacij za izobraževanje odraslih in kulturo (v okviru ljudskih univerz, knjižnic, centrov za izobraževanje in kulturo ipd.).

Alijana Šantej je predstavila dolgoletno povezovanje mreže SUTŽO z zagrebško in frankfurtsko univerzo za tretje življenjsko obdobje v okviru programa *Most znanja in sodelovanja*. Predstavila je tudi mednarodni festival znanja in kulture starejših mreže SUTŽO, ki je v preteklosti povezal mrežo z več organizacijami za starejše iz drugih držav. Festival je priložnost, da se različne organizacije starejših povežejo v skupnem mednarodnem dogodku, se spoznajo med seboj in javnosti predstavijo svoje delovanje ter dosežke učenja in ustvarjalnosti starejših.

©foto platiše

Okrogla miza je bila namenjena medsebojnemu spoznavanju organizacij za izobraževanje starejših

Prof. dr. Sanja Smojver Ažić je predstavila delovanje Sveučilišta za treću dob Rijeka, ki deluje v okviru Sveučilišta Rijeka. Leta 2008 so naredili raziskavo med starejšimi o izobraževalnih potrebah in na podlagi izraženih interesov oblikovali program za starejše pri Sveučilištu Rijeka. Program izobraževalnega dela ne temelji na študijskih krožkih kot samoorganiziranih skupinah starejših, marveč kot zaokroženi cikli predavanj na različnih vsebinskih področjih, ki jih izvajajo redni profesorji Sveučilišta Rijeka. Program sofinancira lokalna skupnost (Grad Rijeka).

Dr. Tihomir Žiljak, podpredsednik Hrvaškega andragoškega društva in Erasmus ambasador, dolgoletni sodelavec Pučkog otvorenog učilišta (POU) Zagreb v evropskih projektih s SUTŽO, je poudaril mednarodno povezovanje zagrebške UTŽO (Sveučilišta za treću dob Zagreb) s Slovenijo, ki traja od samih začetkov zagrebške UTŽO pred 31 leti, ko je le-ta nastala po slovenskem modelu. Zagrebška UTŽO se je razvila v okviru POU Zagreb. Poleg dolgoletnega programskega povezovanja obeh UTŽO se je kasneje razvilo tudi širše partnersko sodelovanje obeh organizacij v evropskih projektih Erasmus+.

Silvia Dabo Cruz, predsednica UTŽO Frankfurt (Universität des 3. Lebensalters an der Goethe-Universität Frankfurt am Main), je predstavila 41 let delovanja njihove UTŽO: delujejo kot samostojno društvo v prostorih Goethe-Universität Frankfurt. Predavanja izvajajo mentorji redne univerze. Glavne izobraževalne metode dela s starejšimi so predavanja, delavnice, seminarji. Pozdravila je povezovanje univerz za tretje življenjsko obdobje, predvsem z Zagrebom in Ljubljano, s katerima jih povezuje dolgoletno sodelovanje. Izpostavila je veliko potrebo starejših, zlasti po izteku epidemije, po njihovi vpetosti in dejavnem angažiranju v skupnosti ter vključevanju mobilnostno oviranih oseb v izobraževanje na daljavo. Posebej je poudarila pomen kakovosti izobraževanja starejših.

Meta Kutin, mentorica programa *Trgi, ulice in stavbe okoli nas* na UTŽO Ljubljana, je bila z raziskovalnimi projekti svoje študijske skupine intenzivno vpeta v sodelovanje z zagrebško in frankfurtsko UTŽO. Člani skupine so skupaj s študenti zagrebške UTŽO pripravili skupno razstavo v Pučkom otvorenom učilištu Zagreb. Študijska skupina z UTŽO Frankfurt je bila leta 2018 na enotedenskem študijskem obisku v Ljubljani, na katerem so člani skupine spoznavali model raziskovalnega učenja na UTŽO Ljubljana, ki ga želijo prenesti tudi na svojo UTŽO v Frankfurtu.

Prof. Rosalba Perini in Maria Letizia Burtulo z UTŽO Videm (Univeristà della terza età di Udine) sta izrazili veliko naklonjenost povezovanju v skupnih čezmejnih projektih. Predstavili sta delovanje svoje UTŽO, ki je nastala leta 1982, na njej deluje 300 mentorjev, mnogi med njimi so prostovoljci. Njihovi glavni področji delovanja sta sociala in kultura. Z UTŽO Trst se povezujejo v mnogih skupnih projektih. Sodelujejo tudi z več izobraževalnimi, raziskovalnimi in kulturnimi organizacijami v svojem okolju. Predstavnici sta izpostavili, da je v videmski pokrajini zelo veliko število starejših (tudi sicer spada Italija med najhitreje starajoče se družbe v Evropi), zato je vloga njihove UTŽO za opolnomočenje starejših še toliko bolj pomembna.

Predstavniki vseh sodelujočih organizacij na okrogli mizi so izpostavili prelomno obdobje in posledice, ki jih je povzročila epidemija: zmanjšanje števila udeležencev, velike težave s prehodom na izobraževanje na daljavo. Dandanes obstaja med udeleženci želja za oba načina izobraževanja ali preplet obeh načinov izobraževanja, kar je organizacijsko in tehnično lahko dokaj zahtevno za organizacijo. Po zaključku okrogle mize je prišlo do neformalnih razgovorov med predstavniki mreže SUTŽO in udeleženci iz drugih držav ter tudi do nekaterih konkretnih dogovorov za nadaljnje sodelovanje.

Posveta se je udeležilo 63 udeležencev. Večina udeležencev so bili predstavniki članic mreže SUTŽO (slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje), z Ministrstva za vzgojo in izobraževanje RS se je posveta udeležilo 6 udeležencev, iz Frankfurta predsednica njihove univerze za tretje življenjsko obdobje, 2 predstavnici univerze za tretje življenjsko obdobje iz Vidma (Udin), tri udeleženke iz Reke (Sveučilišta za treću dob Rijeka), 1 predstavnik Hrvaškega andragoškega društva, 1 udeleženka z Andragoškega centra Slovenije in 1 udeleženka z Modre fakultete Univerze v Ljubljani.

Predavanja prof. dr. Marie Slowey in okroglo mizo smo snemali in posnetek naknadno posredovali vsem članicam mreže – za utrjevanje vsebin posveta in kot podlago za izvedbo internih izobraževanj na posamezni UTŽO. Gradivo s posveta (video posnetek predavanja in PPT predstavitev) je dostopno na naši domači spletni strani, na povezavi: <https://www.utzo.si/usposabljanje>. Po zaključenem dogodku smo pripravili objave o posvetu na družbenih omrežjih (v Seniorskih novicah, LinkedIn-u, omrežju X, spletni strani STA itd.).

4 Druge oblike delovanja in povezovanja članic mreže SUTŽO ter zastopanje mreže na nacionalni in mednarodni ravni

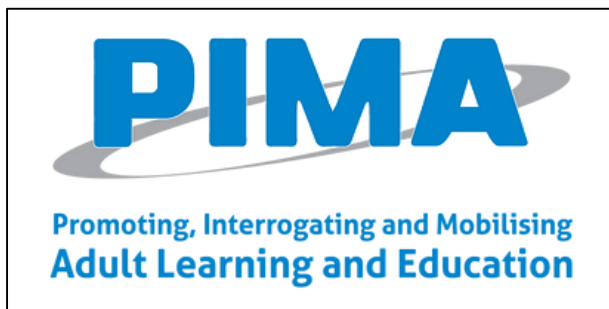
Zastopanje SUTŽO in sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc v svetovni mreži PION (Pass It On Network)

Mreža PION (Pass It On Network: A global Exchange for Positive Ageing, slov. Mreža predaj naprej: svetovna izmenjava za pozitivno staranje) povezuje priznane strokovnjake in druge zainteresirane za področje staranja in vprašanj starejših iz vsega sveta z namenom učenja in izmenjave izkušenj o pozitivnih primerih, strategijah in inovacijah zdravega in aktivnega staranja. Več: <https://www.passitonnetwork.org>

Prof. dr. Ana Krajnc je kot predstavnica SUTŽO tudi v letu 2023 sodelovala na virtualnih srečanjih mreže PION. Velik poudarek delovanja te mreže je na premagovanju prepada v digitalizaciji med mlajšimi in starejšo generacijo, kar bistveno ovira medgeneracijsko sodelovanje in postavlja starejše v neenakovredno vlogo ter odvisen položaj od drugih generacij.

Zastopanje SUTŽO in sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc v mednarodni mreži PIMA (Promoting, Interrogating and Mobilising Adult Learning and Education)

Prof. dr. Ana Krajnc dejavno sodeluje tudi v mreži PIMA (Promoting, Interrogating and Mobilising Adult Learning and Education – a global network of adult and lifelong learning educators, activists and scholars), ki kritično in ustvarjalno spremlja stanje in razvoj na področju izobraževanja odraslih in starejših odraslih.

Zastopanje SUTŽO in sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc v mednarodni zvezi za staranje IFA (International Federation on Ageing)

Mednarodna federacija za staranje je globalna povezovalna nevladna organizacija in mreža strokovnjakov, katere člani so vlade, nevladne organizacije, akademiki, industrija in posamezniki iz skoraj 80 držav. IFA si prizadeva za oblikovanje politik in dobrih praks na področju staranja svetovnega prebivalstva. Ima splošni posvetovalni status pri Združenih narodih. Prof. dr. Ana Krajnc se kot predstavnica Slovenije občasno vključuje v njena prizadevanja za razumevanje vprašanj starejših in starosti, predvsem za oblikovanje politik za enakovredno vključevanje starejših v vseživljenjsko izobraževanje in delovanje.

Zastopanje SUTŽO in sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc na posvetu Državnega zbora RS z nevladnimi organizacijami »Za boljšo prihodnost starejših in upokojencev« 12. junij 2023, Državni zbor RS

Državni zbor RS je organiziral posvet z nevladnimi organizacijami za starejše, ki so na posvetu predstavile problematiko, s katero se soočajo pri uresničevanju svojega poslanstva. Prof. dr. Ana Krajnc je predstavila Mrežo SUTŽO, ki je največja neformalna mreža za izobraževanje starejših. Predstavila je, da mreža zagovarja koncept družbe, v kateri naj starejši sodelujejo s svojim izkustvenim znanjem, ki se je nabiralo v njihovih različnih vlogah na delovnem mestu in skozi življenje. Poudarila je, da mora družba omogočati možnosti za različne prožne oblike učenja, ustvarjanja in delovanja starejših ter za upoštevanje njihovih sposobnosti, znanj in izkušenj. Brez dostopa do teh možnosti ostaja več kot četrtina prebivalstva izločena iz družbe.

**Sodelovanje Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje na Dnevu občanske znanosti:
»Odkrivaj, sodeluj, raziskuj« v okviru ARNES-ove konference Mreža znanja
15. november 2023, hotel Four Points by Sheraton (Mons) Ljubljana**

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je od leta 2023 dalje članica Mreže občanske znanosti. Alijana Šantej je na dogodku *Dan občanske znanosti 2023*, ki se je odvil v okviru Arnesove konference *Mreža znanja*, predstavila raziskovalno učenje in delovanje študijskih skupin na slovenskih univerzah za tretje življenjsko obdobje. Predstavila je, da ob različnih študijskih dejavnostih na univerzah za tretje življenjsko obdobje nastaja veliko nasledkov učenja in raziskovalnega dela, ki imajo pomen za lokalno ali tudi širšo skupnost. Univerze za tretje življenjsko obdobje s tem bistveno prispevajo k občanski (skupnostni znanosti), podpirajo razvoj svojega kraja in postajajo pomemben socialni subjekt v lokalni skupnosti. Hkrati pa tovrstno raziskovalno delo omogoča starejšim vstop v javni prostor ter družbeno potrditev in prepoznavnost.

**Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc na posvetu Andragoškega društva Slovenije »Pogovorimo se o umetni inteligenci v izobraževanju odraslih«
23. november 2023, spletno okolje**

Prof. dr. Ana Krajnc je na posvetu uvodoma izpostavila, da morajo imeti ljudje možnost vseživljenjskega učenja in vseživljenjskega delovanja. Pri pojavu umetne inteligence in digitalizacije na splošno je predstavila, da je ljudi dostikrat strah novih dosežkov znanosti (naprav, tehnologij), saj prinašajo nove, še nepoznane razsežnosti v njihovem življenju. Tako je bilo skozi vso zgodovino. Mnogi ljudje so dosežke znanosti najprej zavračali, iz strahu, negotovosti in nepoznavanja, kaj novost prinaša.

Pomembno je, da pri uporabi tehnologij ostane v ospredju človek (in ne tehnologija), da je v ospredju humanistični pristop do uporabe tehnologij. Poudarila je, da nove tehnologije prinašajo večjo demokratizacijo in decentralizacijo izobraževanja. Pri uporabi novih tehnologij, ki nam prinašajo ogromne količine informacij, je potrebna razvita kritičnost do virov informacij. O vprašanju nadzora nad umetno inteligenco je poudarila, da ne moremo regulirati zgolj etičnosti uporabe umetne inteligence, če ne temelji celotna družba na etičnih vrednotah.

Prispevka za znanstveno monografijo *Homo senescens II*

Prof. dr. Ana Krajnc in Alijana Šantej sta sodelovali pri pisanju znanstvene monografije *Homo senescens* (Starajoči se človek), ki jo je izdala Univerza na Primorskem. Monografija je drugi del učbenika, ki bo podlaga za študij za študente andragogike in izobraževalce starejših. Prof. dr. Ana Krajnc je prispevala članek »Pomen socialne klime in fluktuacija v izobraževanju starejših«, Alijana Šantej članek z naslovom »Mednarodni festival znanja in kulture starejših – za povezovanje s skupnostjo in vstop starejših v javni prostor«. Monografija je izšla v založbi Univerze na Primorskem v začetku leta 2024.

Sosvet za tretje življenjsko obdobje pri Statističnem uradu RS

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je članica Sosveta za tretje življenjsko obdobje, ki deluje pri Statističnem uradu RS (SURS). Sosvet vodi Tomaž Banovec (ZDUS), sestavljajo ga predstavniki vladnih in nevladnih organizacij ter združenj, ki delujejo na področju starejših

(ZPIZ, UMAR, NIJZ, ZZZS, MDDSZEM, MZ, ZDUS, Ekonomska fakulteta v Ljubljani, Andragoški center Slovenije, Skupnost socialnih zavodov Slovenije idr.). SURS seznanja člane sosveta z najnovejšimi statističnimi raziskovanji in podatki na področju starejših, člani sosveta pa SURS-u predlagajo vsebine statističnih raziskovanj v povezavi s starejšimi.

Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje zastopa v Sosvetu Alijana Šantej. 9. junija 2023 je potekala 3. seja Sosveta za tretje življenjsko obdobje, na kateri je Alijana Šantej izpostavila problematiko spremljanja statističnih podatkov vključenosti v izobraževanje tudi za starejše nad 65 let. Sedanje statistične raziskave namreč spremljajo vključenost odraslih v izobraževanje zgolj do 65 let starosti.

Spletne novice mreže SUTŽO

Spletne novice so del promocijske dejavnosti mreže SUTŽO za večjo prepoznavnost delovanja univerz za tretje življenjsko obdobje in utrjevanje njihove vloge v širši javnosti. V E-novicah predstavljamo primere dobrih praks v izobraževanju starejših doma in po svetu. Odpiramo tudi širša vprašanja starejših, širimo zavedanje o njihovih novih socialnih vlogah, spodbujamo in krepimo dejavno staranje ter dejavno državljanstvo starejših. Novice so namenjene tudi povezovanju članic mreže, predstavljanju njihovih dejavnosti in dogodkov.

V letu 2023 so izšle tri številke *E-novic*; posamezna številka obsega v povprečju osem do devet strani. E-novice redno objavljamo tudi na domači spletni strani SUTŽO, na povezavi: <https://www.utzo.si/e-novice>.

Za medsebojno obveščanje članic Mreže SUTŽO smo na naši domači spletni strani www.utzo.si oblikovali rubriko *Dogajanja v mreži*, kjer lahko članice mreže spremljajo aktualne dogodke na univerzah za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji: <http://www.utzo.si/dogajanje-v-mrezi>

Mentor in znanje

V letu 2023 smo na e-naslove članic mreže SUTŽO poslali tri številke učnih pisem *Mentor in znanje*, ki so obravnavale naslednje teme:

- O mentoriranju jezikovnih skupin starejših: Kako oblikovati jezikovno lekcijo in kako načrtovati njeno izvedbo? (april 2023),
- O metodah zapisovanja predavanj (september 2023),
- O pisanju besedil za dislektike: Navodila učiteljem in mentorjem za lažje branje (oktober 2023).

Učna pisma *Mentor in znanje* pripravlja dr. Dušana Findeisen.

Jubilejne obletnice UTŽO po Sloveniji

20 let UTŽO Sevnica

UTŽO Sevnica je 10. oktobra 2023 praznovala 20 let svojega delovanja. Ob tej priložnosti so se ozrli na skupaj prehojeno pot, ki jo je v vseh teh letih obeležilo več kot 40.000 starejših udeležencev izobraževanja. Slovesnosti se je udeležila prof. dr. Ana Krajnc, ki je bila tudi osrednja govornica na jubilejnem dogodku.

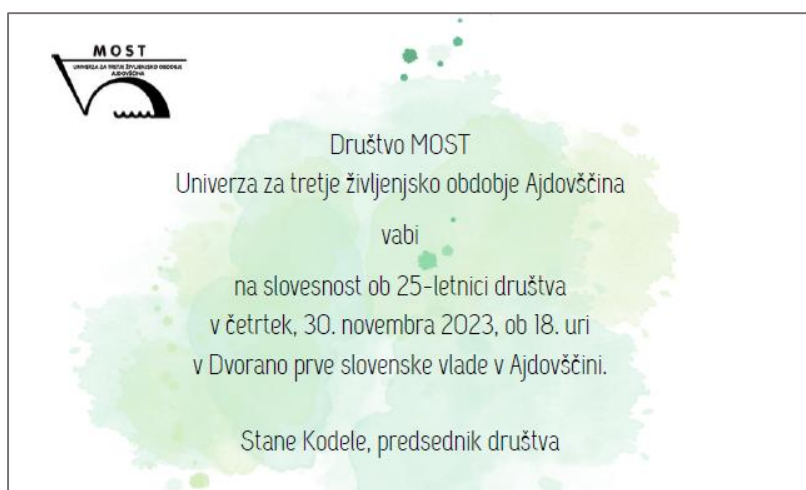

10 let UTŽO MOCIS Slovenj Gradec

Univerza za tretje življenjsko obdobje Slovenj Gradec, ki deluje v okviru MOCIS-a, Centra za izobraževanje odraslih Slovenj Gradec, je 8. novembra 2023 slavila 10. obletnico delovanja. Praznični dan se je začel s sprehodom ob mestnem obzidju Slovenj Gradca in nadaljeval z ogledom rojstne hiše Huga Wolfa ter muzejske zbirke Kam le čas beži ... Štirje kovači. Osrednji dogodek je potekal v Kulturnem domu Slovenj Gradec, desetletnico delovanja pa so obeležili tudi s predstavitvijo zbornika Naših 10 let.

25 let Društva Most – UTŽO Ajdovščina

Dogodka ob 25. obletnici UTŽO Most Ajdovščine se je v imenu SUTŽO udeležila doc. dr. Petra Javrh. Na dogodku so člani ajdovske UTŽO predstavili pregled 25-ih let svojega delovanja in glavna obeležja, ki so zaznamovala vsa leta razvoja njihove UTŽO.

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI

1. Študijski krožki in študijske skupine ter druge oblike izobraževanja in povezovanja

Splošno o sekciji Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani

Sekcija *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* združuje študijske skupine, študijske krožke in druge samo-organizirane skupine starejših, ki delujejo pod vodstvom strokovno usposobljenega mentorja in organizacijski podpora animatorja. Sekcijo vodi Alijana Šantelj ob sodelovanju strokovnih sodelavk Alenke Gabriele Ščuka in Urše Kramberger, študentke andragogike Maše Sedar in zunanjega sodelavca Mihe Kržiča, vodje računalniškega izobraževanja.

Osnovna organizacijska oblika v sekciji Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani je študijska skupina, katere člani z izmenjavo znanja in izkušenj, prostovoljnim delom, medsebojno pomočjo, javnim delovanjem in podporno članarino uresničujejo program svoje skupine in s tem poslanstvo ter cilje Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost.

Načrtovanje, priprava, svetovanje, izvedba in evalvacija delovanja študijskih skupin zahtevajo obsežno strokovno, organizacijsko in administrativno delo ter tehnično podporo. Na sedežu združenja poteka tekoče delo, kot je organizacija delovanja študijskih skupin, urejanje prostorov, urnikov, učnih pripomočkov, vodenje evidenc študentov, študijskih skupin, mentorjev, animatorjev itd., delo z mentorji pri oblikovanju novih študijskih programov, svetovanje ob vpisu, izvedba vpisa, oblikovanje študijskih skupin, uvajanje novih študijskih skupin, spremljanje študijskih skupin in mentorjev pri delu, stalna tehnična pomoč pri izvajanju izobraževanja v predavalnicah in na daljavo, individualno svetovanje mentorjem in animatorjem, evidentiranje prostih mest v študijskih skupinah in zapolnjevanje prostih mest, oblikovanje in vodenje baz podatkov, mesečni obračuni za mentorje in prostore, priprava in obdelava statističnih podatkov ipd. Iz leta v leto se kot poseben segment dela povečuje tehnična podpora mentorjem pri izvajanju izobraževanj, kot je pomoč pri ravnanju z učnimi pripomočki v predavalnicah (delo s projektorjem, računalnikom, DVD predvajalnikom ipd.) ter podpora pri izvajanju izobraževanj prek spleta.

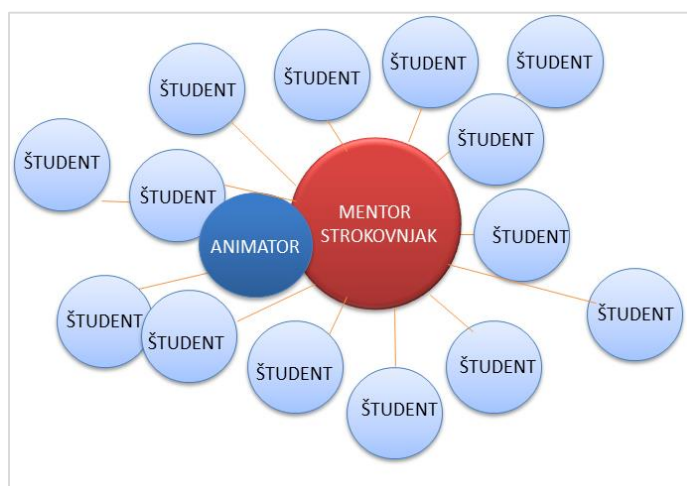
Pomemben del našega dela je vzdrževanje stikov z že vključenimi študenti (svetovanje pri premestitvi v drugo skupino, svetovanje v primeru organizacijskih in drugih težav v skupinah, združevanje skupin, svetovanje v primeru konfliktnih situacij v skupini itd.). V letu 2023 se je ob umiritvi epidemije zelo povečalo število stikov v živo (z mentorji, animatorji, člani študijskih skupin) na sedežu UTŽO, hkrati pa poteka veliko stikov tudi po telefonu in elektronski pošti.

Redni letni program v študijskih skupinah teče praviloma strnjeno osem mesecev v okviru študijskega leta. Poleg rednega programa teče še vrsta razvojnih, podpornih in spremljevalnih

aktivnosti: administrativna in tehnična podpora programu, javna kampanja, organizirani programi prostovoljnega dela v javnih ustanovah, javne predstavitve nasledkov učenja študentov UTŽO, sodelovanje na javnih dogodkih, povezovanje in sodelovanje z drugimi strokovnimi ustanovami, publiciranje, izobraževanje mentorjev in animatorjev, vodenje in mentorstvo študentov na študijski praksi, evalvacija programa itd.

Animator in mentor študijske skupine

Animatorjeva vloga je večplastna, predvsem ima povezovalno vlogo v študijski skupini: je vezni člen med člani študijske skupine, med skupino in mentorjem ter med skupino in vodstvom UTŽO. Animator spodbuja spoznavanje in povezovanje med člani skupine, razvija pozitivno vzdušje in dobre odnose v skupini. Spodbuja učenje v študijskem krožku, išče in predlaga dodatne vire za učenje, obvešča skupino o aktualnih dogajanjih v okolju v povezavi z izobraževalnim programom. Animira in motivira člane skupine za dejavnosti v okolju (razstave, raziskave, preučevanje kulturne dediščine, aktivnosti za urejanje kraja ipd.), vodi in ureja evidence skupine ter je v oporo mentorju pri organizaciji dela in učenja študijske skupine.

Mentor študijske skupine je strokovni vodja za namembno študijsko področje, zato ima v skupini središčno vlogo. Mentorji vodijo študijske skupine ob organizacijski podpori animatorja in sodelovanju vseh članov študijske skupine. Člani študijske skupine skozi leta delovanja ob mentorjevem in animatorjevem spodbujanju in vodenju zlagoma vse bolj prevzemajo odgovornost za organizacijo delovanja svoje študijske skupine, mentor pa se vse bolj posveča strokovnemu načrtovanju in izvajanju izobraževalnega dela študijske skupine.

Zaključek študijskega leta 2022/23

Študijsko leto 2022/23 smo zaokrožili s slavnostno prireditvijo »Učenje, povezovanje, delovanje«, ki je potekala 24. maja v Mestni knjižnici Ljubljana. Uvodna govornica na dogodku je bila prof. dr. Ana Krajnc, ki je posebej poudarila vlogo mentorja v študijskih skupinah starejših odraslih. Alijana Šantej je pripravila pregled študijskega leta 2022/23. Dogodek sta obogatila pevka Ana Vipotnik z glasbeno spremljavo Igorja Leonardija na kitari. Na zaključnem srečanju smo predstavili tudi načrte za novo študijsko leto, predvsem programsko povezovanje s Slovensko kinoteko (mentor Vitja Dominkuš Dreu), Krajinskim parkom Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib (mentor Luka Šparl) in Prirodoslovnim muzejem Slovenije (mentorica dr. Staša Tome).

Učenje, povezovanje, delovanje: srečanje ob zaključku študijskega leta 2022/23 v Mestni knjižnici Ljubljana

Zaključno srečanje v knjižnici je bilo namenjeno tudi odprtju razstave keramičnih izdelkov »Secesijska Ljubljana«, ki so jo pripravili člani študijskih krožkov za keramiko pod mentorstvom Lučke Šičarov.

Ob zaključku študijskega leta 2022/23 je bila v Mestni knjižnici Ljubljana na ogled razstava krožkov za keramiko »Secesijska Ljubljana«

Priprave na novo študijsko leto 2023/24

Skozi vse poletne mesece poteka priprava na oblikovanje novega študijskega leta, ki zajema evalvacijo poročil mentorjev, pregled izobraževalnih programov mentorjev za novo študijsko leto, dogovori z mentorji za dopolnitev programov, dogovori glede načina izobraževanja (v predavalnici ali prek spleta), dogovori z novimi mentorji za programe in uvajanje v mentorsko delo na UTŽO, oblikovanje urnikov študijskih skupin, priprava predavalnic, urejanje učnih pripomočkov v posameznih predavalnicah na različnih lokacijah, oblikovanje programov za objavo na domači spletni strani, priprava evidenčne in obračunske aplikacije UTŽO za novo študijsko leto itd.

Poletna univerza 2023

Od Kolumbije do Ognjene zemlje

Velikonočni otoki

Mentor: dr. Erik Logar, doktor geografskih znanosti

Urniki: ponedeljek, 16.00 do 17.30, na daljavo

Sprehod po svetu brezčasnih umetnin

Vasilij Kandinski: Kompozicija VII

Mentorica: Kaja Rožman, univ. dipl. umet. zgodovinarica

Somentor: dr. Boštjan Plut, doktor zgodovinskih znanosti

Urniki: sredo, 9.00 do 10.30, Poljanska 6, dvorana UTŽO v pritličju levo

Tudi v letu 2023 smo organizirali »Poletno univerzo«. Program *Od Kolumbije do Ognjene zemlje* je potekal na daljavo, prek Zoom aplikacije, v mesecih junij in september. Vodil ga je mentor dr. Erik Logar.

Na željo študentov UTŽO je drugi program Poletne univerze, *Sprehod po svetu brezčasnih umetnin*, potekal vse štiri poletne mesece, od junija do septembra, v živo v predavalnici in v

prepletu z ogledi na terenu. Izobraževalna srečanja v predavalnici je vodila mentorica Kaja Rožman, ogleda po Ljubljani je vodil mentor dr. Boštjan Plut.

Oba programa je obiskovalo skupno 72 udeležencev, večinoma študentov ljubljanske UTŽO, program na daljavo pa tudi študenti univerz za tretje življenjsko obdobje iz drugih krajev Slovenije.

Animacija za vpis

Si želite bolje razumeti sebe in druge ter dogajanja okoli nas,
obuditi nekdanja ali razviti nova zanimanja, se učiti z radostjo v prijateljski skupini,
razvijati in utrjevati digitalne spretnosti, spoznavati tuje jezike in druge kulture,
se naučiti naravnega vrtnarjenja, se poglobiti v likovno, glasbeno, literarno,
gledališko, filmsko umetnost?

Pridružite se Univerzi za tretje življenjsko obdobje!

Kot vsako leto smo tudi tokrat v mesecu septembru namenili posebno pozornost animaciji za vpis, ki je tako kot prejšnja leta potekala pod sloganom »*Recite znanju DA*«.

Promocijo za vpis smo poudarili tudi s 40. obletnico delovanja naše ustanove, kot je bila npr. objava v časopisu Nedelo s sloganom: »*Univerza za tretje življenjsko obdobje – že 40 let z vami*«.

Pridružite se Univerzi za tretje življenjsko obdobje!

**Vpis bo v septembru, vsak delovni dan,
od 9. do 12. ure, Poljanska cesta 6, Ljubljana.**

T: 01 433 20 90
E-pošta: univerza3@siol.net
Spletna stran: www.utzo.si

**Univerza za tretje življenjsko
obdobje – že 40 let z vami**

Animacijsko besedilo in navedbo programov za vpis smo objavili na domači spletni in Facebook strani, spletnih portalih MojaLeta.si in Mojaobcina.si, v Seniorskih novicah in spletnem katalogu Andragoškega centra Slovenije Kam po znanje. Na oglasnih panojih na Poljanski cesti 6 smo razstavili animacijske plakate in sezname izobraževalnih programov za vpis. Izdali smo tudi novo predstavitveno zgibanko »Pridružite se Univerzi za tretje življenjsko obdobje«, ki smo jo delili ob vpisu, na festivalu nevladnih organizacij Lupa 14. septembra v centru Ljubljane, v avli ZPIZ-a in na drugih javnih mestih. Objavo za vpis v programe UTŽO smo objavili tudi v

reviji Vzajemnost, glasilu MOL Ljubljana, Slovenskih novicah, časopisu Nedelo, sodelovali smo v intervjuju za časopis Delo. Izobraževalne programe za novo študijsko leto smo predstavili tudi 7. septembra v radijski oddaji Storž (Radio Slovenija 1, novinarka Lucija Fatur).

Vpis v novo študijsko leto

Vpis v študijske skupine je potekal pretežno v mesecu septembru, delno pa že konec meseca avgusta. Vpis je potekal v živo, prek osebnih obiskov na sedežu UTŽO, pa tudi po telefonu in elektronski pošti. V obdobju od 1. avgusta do 30. septembra smo zabeležili skupno 742 vpisov, od tega je bilo 240 novih vpisnikov. Teh 240 novih vpisnikov je zasedlo 318 študijskih mest.

Največ novih vpisnikov se je odločilo za vpis v naslednje študijske programe:

Študijski program	Število študijskih mest	%
Italijanski jezik	41	12,9
Angleški jezik	32	10,1
Umetnostna zgodovina, Glasbena umetnost, Filmska umetnost	28	8,8
Zgodovina	27	8,5
Naravoslovni programi	27	8,5
Programi za varovanje zdravja	23	7,2
Geografija	22	6,9
Španski jezik	22	6,9
Računalništvo	14	4,4
Francoski jezik	13	4,1
Slikarstvo	13	4,1
Ostali programi (zastopani z manj kot 10 študijskimi mesti)	56	17,6
Skupno število študijskih mest, ki jih je zasedlo 240 novih vpisnikov	318	100,0

Tabela 1: Vpis po študijskih področjih

Hkrati pa smo v istem obdobju beležili kar nekaj prepisov in tudi izpisov študentov iz preteklega študijskega leta. Poleg prenehanja delovanja študijske skupine (21,7 %) so bili glavni razlogi za izpis še naslednji: prepis v drugo študijsko skupino (11,2 %), spremenjene življenjske okoliščine (8,4 %), zdravstveno stanje (5,8 %), neustrezen termin delovanja skupine (3,2 %), neustrezen program (2,6 %).

Mnogo študentov, ki se izpišejo, pa ob tem tudi ne želi navesti razloga za izpis. Vpisi, prepisi in izpisi so potekali tudi še ves mesec oktober. Mnogo vpisnikov se namreč vpiše v več

izobraževalnih programov in se naknadno, po nekaj obiskih v skupini, dokončno odloči za udeležbo v izbrani skupini.

Tehnična podpora pri izvajanju izobraževanja na daljavo

Tudi v letu 2023 poteka individualno usposabljanje in svetovanje mentorjem, ki pri izvajanju izobraževanj na daljavo naletijo na specifično tehnično težavo. Sicer pa na sedežu UTŽO med celotnim študijskim letom izvajamo stalno tehnično podporo za mentorje in študente pri poteku izobraževanja na daljavo. To delo opravljata Alenka Gabriela Ščuka in Maša Sedar, za reševanje specifičnih težav je pristojen mentor za računalništvo Miha Kržič.

Študijsko leto 2023/24

V poletnih mesecih smo se pripravljali za izvedbo dveh načinov izobraževanj: v predavalnicah in na daljavo. Izhajali smo iz pobud študentov, ki so večinoma želeli preiti od izobraževanja na daljavo k izobraževanju v predavalnicah. Hkrati pa so nekateri študenti izrazili željo, da se izobraževalna srečanja njihove študijske skupine tudi v tem študijskem letu odvijajo na daljavo, saj je ta način zanje bolj enostaven (ne izgublajo časa za prevoz in/ali parkiranje), počutijo se bolj varne zaradi zdravja (ni strahu za prenos raznih okužb), bolje slišijo mentorja in vidijo predvajane vsebine na zaslonu računalnika ipd. Za mentorje smo za izvajanje izobraževanja na daljavo z oktobrom ponovno zakupili Zoom račune (za celo študijsko leto), ki omogočajo neprekinjeno izobraževalno delo za udeležbo do 100 oseb.

V septembru je potrebno dogovoriti in pripraviti z najemodajalci pogodbe oziroma dogovore za uporabo prostorov in učnih pripomočkov oziroma urediti zakup Zoom računov za izvajanje izobraževanj na daljavo. Za mentorje je potrebno v septembru pripraviti pogodbe za mentorsko delo in jih nato poslati v podpis.

Oktober je vedno zelo dinamičen mesec, saj se skupine še oblikujejo, hkrati poteka še vpis, veliko je prepisov iz ene v drugo študijsko skupino, pa tudi izpisov, ko posamezniki ugotovijo, da jim program ne ustreza ali da so vpisali preveliko število programov in nato po uvodnih srečanjih zožijo svojo udeležbo na izbrane programe.

V prvi polovici oktobra pripravimo in damo v tisk vzorce položnic za individualno poravnavanje članarin. Položnice oziroma UPN (univerzalne plačilne naloge) delno že izpolnimo s podatki naše organizacije z namenom, da bi študentom čim bolj olajšali poravnavanje članarin. Zaradi lažjega evidentiranja članarin smo vsakemu članu dodelili individualno sklicno številko, ki je enaka zaporedni številki člana v naši evidenčni bazi. Vzorčno položnico s spremnim dopisom (obrazložitev glede načina poravnavanja članarine) prejme vsak vpisani študent UTŽO po redni pošti. Položnice pošiljamo sredi meseca oktobra, ko se skupine že vsaj delno oblikujejo.

Kot je razvidno iz tabele št. 2, se je s študijskim letom 2023/24 še povečalo število študijskih skupin, ki delujejo v živo v predavalnicah, in sicer za 21 % v primerjavi s predhodnim študijskim letom. Oktobra 2023 se je namreč v predavalnice vrnila večina študijskih skupin, ki so se prejšnja leta zaradi epidemije srečevale na daljavo oziroma nekatere med epidemijo sploh niso delovale. Hkrati pa se je vzporedno zmanjšalo število študijskih skupin, ki so prejšnja študijska leta delovale na daljavo.

Število študijskih skupin, ki delujejo	December 2021	December 2022	December 2023
- v predavalnici:	45	125	158
- na daljavo:	127	63	44
SKUPAJ	172	188	202

Tabela 2: Primerjava števila študijskih skupin in načina izvajanja izobraževanj v decembru 2021, 2022 in 2023

Lokacije izobraževanj

Večina študijskih skupin deluje v stalno najetih prostorih UTŽO na Poljanski cesti 6 in sicer 115 (72,8 %) od skupno 158 študijskih skupin, ki imajo izobraževalna srečanja v predavalnicah. Izobraževalna srečanja večjih študijskih skupin potekajo v dvorani v pritličju, izobraževanja manjših študijskih skupin (jezikovnih, likovnih, skupin za medsebojne odnose ipd.) pa v sedmih manjših predavalnicah v prvem nadstropju. Študijske skupine za računalništvo in spoznavanje novih tehnologij delujejo v namensko opremljeni računalniški predavalnici v prvem nadstropju. Računalniška predavalnica je opremljena s 16 sodobnimi prenosnimi računalniki.

Lokacija	Število študijskih skupin
UTŽO, Poljanska cesta 6	115
Prirodoslovno društvo Slovenije, Poljanska cesta 6	6
MOL, Rozmanova ulica 12	8
MOL, Štefanova ulica 11	3
MOL, Vojkova cesta 1	3
MOL, Dunajska cesta 101	4
Center za dopisno izobraževanje Univerzum, Grošljeva ulica 4	9
Mestni muzej Ljubljana, Gosposka ulica 15	4
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Beethovnova ulica 5	4
Prirodoslovni muzej Slovenije, Prešernova cesta 20	1
Slovenska kinoteka, Miklošičeva cesta 28	1
SKUPAJ	158

Tabela 3: Pregled študijskih skupin po lokacijah

Za študijske skupine z večjim številom članov najemamo prostore po urah tudi na drugih lokacijah, predvsem v Mestnem muzeju Ljubljana in na Centru za dopisno izobraževanje (CDI) Univerzum. Študijski krožki za keramiko zaradi specifičnosti narave svoje dejavnosti delujejo v ateljeju v prostorih Javnega sklada za kulturne dejavnosti na Beethovnovi ulici 5, kjer je na voljo tudi peč za žganje keramičnih izdelkov.

Mestna občina Ljubljana, Oddelek za lokalno samoupravo, nam omogoča brezplačno uporabo prostorov četrtnih skupnosti na lokacijah Rozmanova 12, Štefanova 11, Vojkova 1 in Dunajska 101. V teh prostorih moramo sami poskrbeti za učne pripomočke, po potrebi tudi za pripravo in čiščenje prostorov. V prostorih mestnih četrtnih skupnosti deluje 18 študijskih skupin oziroma 11,4 % vseh skupin UTŽO, ki delujejo v živo v predavalnicah.

Dve študijski skupini zaradi vsebinske izvedbe programa delujeta v prostorih namembne organizacije: študijska skupina *Narava, znana neznanka* v prostorih Prirodoslovnega muzeja Slovenije in študijska skupina *Po poteh slovenskega filma* v Slovenski kinoteki.

Srečanja z animatorji, 17. in 24. november

Z namenom, da bi vzpostavili osebni stik z animatorji ter utrdili njihovo vlogo v študijskih skupinah na univerzah za tretje življenjsko obdobje, smo v novembru zanje organizirali dve srečanja. Na srečanjih smo jim predstavili poslanstvo in dejavnosti naše organizacije, načelo samo-organizacije študijskih skupin, vlogo in pomen animatorja v študijskih skupinah, statistiko udeležencev študijskih programov itd. Tovrstna srečanja so še posebej pomembna za nove animatorje, da podrobneje spoznajo svojo vlogo v študijski skupini in osnovna načela ter koncept delovanja študijskih skupin na univerzi za tretje življenjsko obdobje.

Evalvacija programa

V mesecu novembru je študentka andragogike Julija Mihovec v okviru svoje študijske prakse izvedla med študenti UTŽO anketo o njihovem zadovoljstvu na UTŽO. Vprašalnik je obsegal štiri osnovna vprašanja: (1) zadovoljstvo z vsebino programa, (2) z načinom mentorjevega dela, (3) s prostori in učno opremo in (4) s podporo sedeža UTŽO delovanju študijskih skupin. Odgovori na vprašanja so bili anonimni, odgovarjali so zgolj študenti, ki so želeli.

Prejeli smo 105 izpolnjenih vprašalnikov. Odgovori so pokazali naslednje rezultate:

- popolno zadovoljstvo z izobraževalnim programom (vsebino, aktualnostjo, zanimivostjo programa) je izrazilo 88 vprašanih oziroma 83,81 % anketirancev,
- z načinom mentorjevega dela in njegovim vodenjem študijske skupine je zelo zadovoljnih 90 vprašanih oziroma 85,71 % anketirancev,
- s prostori in učno opremo za izobraževanje je izrazilo popolno zadovoljstvo 73 vprašanih oziroma 69,52 % anketirancev,
- s podporo sedeža UTŽO študijskim skupinam je zadovoljnih 85 vprašanih oziroma 80,95 % anketiranih.

Popolno nezadovoljstvo na zastavljena vprašanja ni izrazil nihče od vprašanih. Največje zadovoljstvo so vprašani izrazili z mentorjevim delom in njegovim načinom vodenja študijske skupine.

Iz odgovorov je razvidno, da so vprašani podali največ pripomb na prostore za izvajanje izobraževalnih srečanj. UTŽO deluje v starejši stavbi brez dvigala, tudi sanitarije niso ustrezno ločene od hodnikov in predavalnic. UTŽO žal nima podpore občine in poravnava za prostore tržno najemnino. Članstvo UTŽO se iz leta v leto bolj stara in zato postajajo prostori brez možnosti dostopa z dvigalom vse bolj neprimerni za izobraževalna srečanja, kar pomeni, da se bomo morali slej ko prej odločiti za druge bolj ustrezne prostore.

Tudi srečanja z animatorji 17. in 24. novembra so bila delno namenjena evalvaciji programa, saj na tovrstnih srečanjih vedno prosimo animatorje, naj nam podajo neposredne povratne informacije o poteku izobraževalnih srečanj v svojih študijskih skupinah. Animatorji so na srečanjih izpostavili predvsem razdrobljenost študijskih skupin po različnih lokacijah v mestu. Želeli bi si skupnih prostorov za vsa izobraževanja, saj morajo nekateri študenti, ki so vključeni v več študijskih skupin na isti dan, zaradi različnih lokacij menjati mesto izobraževanja in hiteti z ene na drugo lokacijo. Različne lokacije pa tudi onemogočajo srečevanje vseh študijskih skupin v skupnih prostorih, poenoteno obveščanje študentov UTŽO prek oglasnih panojev ipd.

Programsko sodelovanje s Prirodoslovnim muzejem Slovenije, Slovensko kinoteko in mestno Službo Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib

Univerza za tretje življenjsko obdobje se povezuje z javnimi ustanovami na področju izobraževanja, kulture in drugimi organizacijami javnega pomena, katerih delo in poslanstvo sta namenjena obči dobrobiti, širjenju kulture in razvoju izobraževanja odraslih in starejših odraslih.

V sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije že vrsto let poteka program *Narava*, znana neznanka, ki ga vodi dr. Staša Tome, v programu pa sodelujejo tudi drugi strokovni sodelavci in kustosi muzeja. Namen programa je spoznati najnovejše znanstvene informacije o naravi in aktualna dognanja znanstvenikov, razumeti človekovo odvisnost od narave in človekov vpliv na naravo ter razvijati okolju prijazno ravnanje.

V sodelovanju s Slovensko kinoteko poteka program *Po poteh slovenskega filma*, ki je namenjen spoznavanju slovenske filmske dediščine. Program vodi Vitja Dominkuš Dreu, koordinator pedagoško-andragoških dejavnosti v Slovenski kinoteki.

V sodelovanju s strokovnimi sodelavci mestne službe Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib poteka program *Narava v našem mestu*. Namen programa je spoznavanje lokalnega naravnega okolja ter osnovna pravila in načela upravljanja zavarovanih mestnih območij narave.

Občasna predavanja in delavnice v organizaciji UTŽO:

- ◊ 16. januar: potopisno predavanje »Od Toronta do Vancouvra«, mentor dr. Erik Logar,
- ◊ 30. januar: delavnica »Digitalna varnost«, mentor Miha Kržič,
- ◊ 13. marec-3. april: Cikel predavanj »Kaj nam povedo imena?«, mentorica Neva Šolinc,
- ◊ 28. marec-18. april: delavnica »Uporaba pametnih telefonov«, mentor Martin Razpotnik,
- ◊ marec, september: delavnice »Fotografija«, mentorica Darja Kos,
- ◊ 31. marec: predavanje »Lepo vedenje je način življenja«, mentorica Neva Sosič,
- ◊ oktober, november: delavnice »Uporaba storitev E-uprave«, mentor Miha Nagode.

»Še ne videna Ljubljana« na Dnevih evropske kulturne dediščine 2023

Člani študijske skupine *Spoznajmo svoje mesto in domovino* so pod mentorstvom mag. Olge Paulič v študijskem letu 2022/2023 nadaljevali raziskovalni projekt »Še ne videna Ljubljana« iz preteklega študijskega leta. Preučevali so mozaik ljubljanskih mestnih znamenitosti in zanimivosti (spomenike in arhitekturo), ki jih po mestu vidimo vsak dan, vendar jih dostikrat spregledamo ali ne poznamo njihovega namena in pomena. Znamenitosti so poiskali v različnih predelih Ljubljane, jih s pomočjo fotografij in umetnostnozgodovinskih virov raziskali, opisali ter predstavili na izobraževalnih srečanjih. Ugotovljena dejstva so povezali z drugimi kulturnimi področji, aktualnimi dogajanjem in svetovno kulturno dediščino. Pri raziskovanju so posebno pozornost posvetili arhitektu in urbanistu Jožetu Plečniku. Nadaljevali so tudi s preučevanjem slovenskih posebnosti v numizmatiki. Enaintridesetim spomenikom iz preteklega študijskega leta so dodali še devetnajst novih, jih preučili in predstavili v zborniku »Še ne videna Ljubljana, drugi del«. Urednici obeh zbornikov sta Meta Havliček in mag. Olga Paulič.

Meta Havliček: »Še ne videna Ljubljana, drugi del« v Enajsti šoli v knjigarni

Člani študijske skupine in mentorica mag. Olga Paulič so pripravili javno predstavitev projekta in zbornika 3. oktobra v Enajsti šoli v knjigarni v Mladinski knjigi. 4. oktobra so organizirali voden ogled spomenikov po Trnovem, Krakovem in Centru Ljubljane. Dogodka sta potekala v okviru 33. Dnevo evropske kulturne dediščine in 11. Tedna kulturne dediščine.

Izobraževalni dogodki UTŽO v sodelovanju z drugimi organizacijami v okolju

V letu 2023, ko se je epidemija umirila, se je povečalo število občasnih izobraževalnih dogodkov v živo, ki smo jih za študente UTŽO izvedli v sodelovanju z drugimi organizacijami v okolju: program varne vožnje z Agencijo za varnost prometa RS, usposabljanje za spletno varnost v sodelovanju s Centrom za varnejši internet Safe.si in Nacionalnim centrom za kibernetiko varnost SI-CERT, usposabljanje za uporabo digitalnih bančnih storitev z Izobraževalnim centrom NLB, Evropska noč raziskovalcev s Hišo eksperimentov, Izobraževalni dan v Banki Slovenije, Osnove prve pomoči in uporaba defibrilatorja v sodelovanju z reševalno postajo Kranj, delavnico o medijski pismenosti s Centrom za preiskovalno novinarstvo Oštro.

Projekt Digitalna univerza za tretje življenjsko obdobje

Konec leta 2021 smo bili izbrani na razpisu Ministrstva za javno upravo, ki je bil namenjen digitalni preobrazbi nevladnih organizacij in večji informacijski vključenosti njihovih uporabnikov v informacijsko družbo. Z uspešno prijavo na razpis smo pridobili sredstva, ki so nam omogočila razvoj sodobne računalniške aplikacije za celovito, učinkovito in bolj racionalno izvajanje delovnih procesov zaposlenih na UTŽO (za vodenje raznih evidenc, obračunov ipd.) kot tudi bolj enostavni in pregledni digitalni komunikaciji z animatorji študijskih skupin. Projekt smo poimenovali Digitalna univerza za tretje življenjsko obdobje (skr. Digitalna UTŽO), potekal je vse leto 2022 in se zaključil konec meseca februarja 2023.

V okviru projekta smo izvedli usposabljanje za 207 članic in članov UTŽO za pridobitev splošnih digitalnih kompetenc. Projekt je prispeval tudi k medgeneracijski povezanosti, saj so se v računalniška usposabljanja vključevale tudi študentke Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, pridružene partnerice v projektu. Študentke andragogike so sodelovale tudi pri evalvaciji projekta v začetku leta 2023. Projekt Digitalna univerza za tretje življenjsko obdobje je zasledoval večplastne družbene cilje, ki se prekrivajo z nacionalnimi in evropskimi razvojnimi strateškimi usmeritvami za digitalizacijo vseh sfer življenja in za vse družbene skupine.

Delovna skupina NVO za digitalno vključenost starejših

UTŽO je vključena v delovno skupino nevladnih organizacij za digitalno vključenost starejših, ki deluje v okviru Mreže NVO za vključujočo informacijsko družbo (Mreža VID). Cilj skupine je spodbuditi vladne ukrepe za čim večjo digitalno vključenost starejših in utrditi vlogo NVO kot kompetentnega sogovornika pri izvajanju politik za področje digitalizacije starejših. Delovno skupino vodita Mateja Strašek (Zveza društev upokojencev Slovenije) in Simon Delakorda (Mreža NVO za vključujočo informacijsko družbo).

Skupino sestavlja več NVO, ki zasledujejo skupni cilj večje digitalne vključenosti starejših in drugih skupin z oviranostmi: Zveza društev upokojencev Slovenije, Srebrna nit – združenje za dostojno starost, Društvo Duh časa, Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, Zavod IZRIS, Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, Festival za tretje življenjsko obdobje, Mestna zveza upokojencev Ljubljana, Zavod za digitalno dostopnost A11Y.si, Zavod Simbioza Genesis, Zavod Rhea – tehnologija za kakovost življenja. UTŽO v delovni skupini zastopa Alijana Šantej.

Enajsta šola v knjigarni

Enajsta šola v knjigarni je plod programskega sodelovanja Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje in Mladinske knjige, knjigarne Konzorcij. Cikel javnih mesečnih predavanj pod imenom *Enajsta šola v knjigarni* se odvija vsak prvi torek v mesecu ob 11. uri v knjigarni Konzorcij. Mentorji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavijo na predavanjih raznovrstne teme, zanimive za študente UTŽO in širšo javnost. S tem konceptom si Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje prizadeva, da starejše in izobraževanje starejših umesti v javni prostor.

V letu 2023 so se v Enajsti šoli v knjigarni zvrstila naslednja predavanja:

- ◇ 3. januar 2023: *Še ne videna Ljubljana, prvi del*
Mentorica mag. Olga Paulič in člani študijskega krožka Spoznajmo svoje mesto in domovino
- ◇ 7. februar 2023: *Razvoj slovenske pesmi od čitalnice do koncertnega odra*
Mentorica Veronika Brvar in člani Glasbene matice Ljubljana
- ◇ 7. marec 2023: *Mikro zelenjava – za naše zdravje in dobro počutje*
Predavateljica: Barbara Podlogar
- ◇ 4. april 2023: *Praznovanje pomladi. Pomlad v slikarstvu kot motiv in alegorija*
Predavateljica: Judita Krivec Dragan

Dr. Damir Josipovič: predavanje »Ljubljana, moje mesto« v Knjigarni Konzorcij

- ◇ 9. maj 2023: *Ljubljana, moje mesto*
Predavatelj: dr. Damir Josipovič
- ◇ 3. oktober 2023: *Še ne videna Ljubljana, drugi del*
Mentorica mag. Olga Paulič in člani študijskega krožka Spoznajmo svoje mesto in domovino
- ◇ 14. november 2023: *Ivana Kobilca – največja slovenska likovna umetnica*
Predavateljica: Kaja Rožman
- ◇ 5. december 2023: *Justinijanova cerkev Svete modrosti (Hagia Sophia) v Konstantinoplu.*
Predavatelj: Miha Zor.

Posredovanje vabil na izobraževalne in kulturne dogodke drugih organizacij

Študentom UTŽO posredujemo vabila na izobraževalne in kulturne dogodke drugih javnih ustanov v okolju, kot so: Dnevi Jožefa Stefana v organizaciji Inštituta Jožef Stefan, Teden možganov v organizaciji SiNAPSe, slovenskega društva za nevroznanost, vabila na izobraževalno-kulturne dogodke v Slovanski knjižnici, Muzeju za arhitekturo in oblikovanje, Narodni galeriji, Narodnem muzeju Slovenije, Mestnem muzeju Ljubljana, Cankarjevem domu, Andragoškem centru Slovenije, Botaničnem vrtu v Ljubljani, Mestnem kinu Kinodvor, Slovenskem mladinskem gledališču, SNG Drami Ljubljana, Mestnem gledališču ljubljanskem, posredovanje izobraževalnega gradiva Nacionalnega centra za kibernetično varnost SI-CERT (priročnik ABC varnosti na spletu, izobraževalni filmi za prepoznavanje spletnih prevar). Če imamo z javnimi ustanovami sklenjen dogovor o partnerskem sodelovanju, posredujemo njihova vabila na e-naslove študentov UTŽO, sicer pa objavljamo vabila na oglasnih deskah v prostorih UTŽO na Poljanski cesti 6 in na domači Facebook strani.

Abonma Gledališče ob petih

Univerza za tretje življenjsko obdobje sodeluje s Slovenskim mladinskim gledališčem v abonmaju *Gledališče ob petih*. Po ogledu predstave sledi pogovor z ustvarjalci in igralci gledališke predstave. Vloga UTŽO je promocija gledališkega abonmaja med študenti UTŽO, ki jo izvajamo po elektronski pošti, z deljenjem promocijskih zgibank in objavami na domači spletni strani UTŽO: <https://www.utzo.si/utzo-ljubljana/program-za-javnost>
Več: <https://mladinsko.com/sl/abonmaji/abonma-gledalisce-ob-petih>

Abonma Filmska srečanja ob kavi

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je partnerska ustanova Mestnega kina Kinodvor v abonmaju *Filmska srečanja ob kavi*. UTŽO promovira filmski program med študenti UTŽO z deljenjem promocijskega gradiva in objavami na domači spletni strani UTŽO: <https://www.utzo.si/utzo-ljubljana/program-za-javnost>
Več: <https://www.kinodvor.org/filmska-srecanja-ob-kavi>

2. Število študentov in študijskih mest, udeležba po izobraževalnih programih

Število študentov

Podatke o številu študentov, številu študijskih mest (udeležbi) in številu študijskih skupin za pripravo letnega poročila vedno zajemamo v mesecu decembru. Število študentov je v študijskem letu 2023/24 v primerjavi s prejšnjim študijskim letom višje za 213 študentov oziroma za 9,2 %.

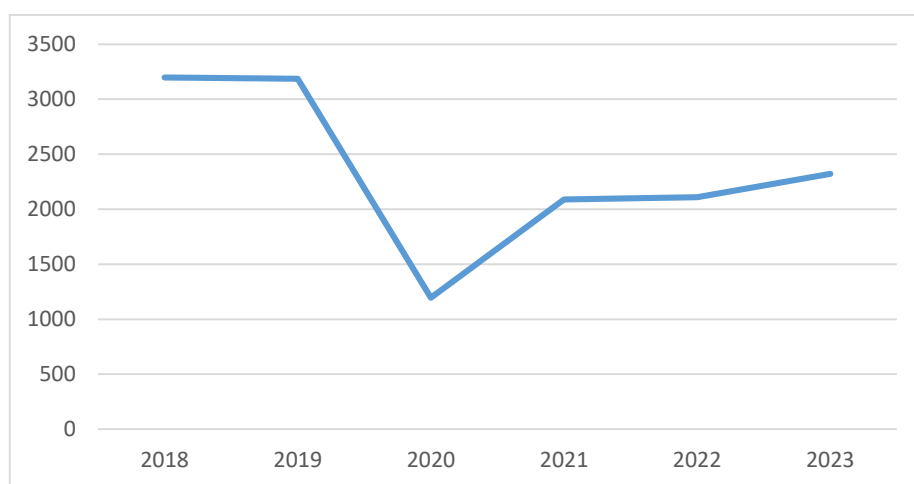
Študijsko leto 2022/2023 (december 2022): 2.108 študentov

Študijsko leto 2023/2024 (december 2023): 2.321 študentov

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število študentov	3.199	3.186	1.194	2.089	2.108	2.321
Indeks	100,0	99,6	34	65,8	65,9	72,6

Tabela 4: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2018-2023

Leto 2018 je indeks 100.

Graf 1: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2018-2023

Udeležba po študijskih mestih

Udeležba po študijskih mestih je v primerjavi s predhodnim študijskim letom večja za 205 študijskih mest, to je za 6,5 %.

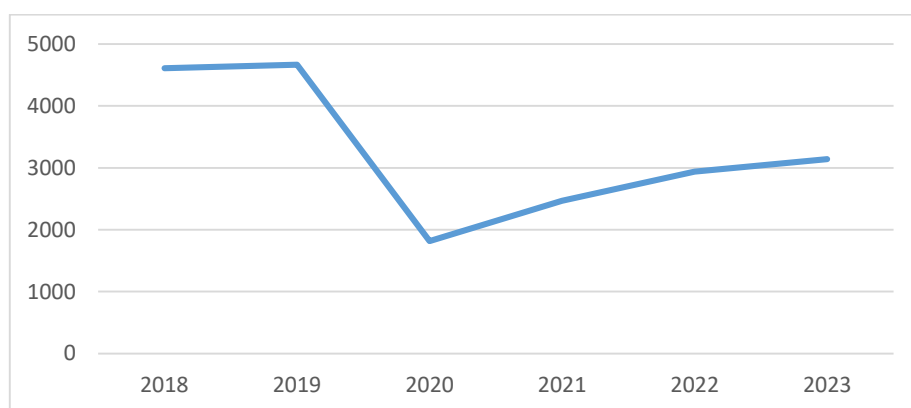
Študijsko leto 2022/2023: 2.938 študijskih mest

Študijsko leto 2023/2024: 3.143 študijskih mest

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udeležba študentov po študijskih mestih	4.608	4.667	1.819	2.471	2.938	3.143
Indeks	100,0	101,3	39,5	53,6	63,8	68,2

Tabela 5: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2018-2023

Leto 2018 je indeks 100.

Graf 2: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2018-2023

Udeležba študentov po številu obiskovanja študijskih skupin

Število študijskih skupin	Udeležba po študijskih mestih	Odstotek
Ena študijska skupina	1.667	71,8
Dve študijski skupini	518	22,3
Tri študijske skupine	115	5,0
Štiri študijske skupine	18	0,8
Pet študijskih skupin	3	0,1
Skupaj:	2.321	100,0

Tabela 6: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po številu obiskovanja študijskih skupin

Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih programih v študijskem letu 2023/24

Študijski program	Udeležba	Odstotek
Umetnostna zgodovina	595	18,9
Zgodovina	380	12,1
Angleški jezik	329	10,5
Računalništvo in spoznavanje novih tehnologij	261	8,3
Geografija	246	7,8
Italijanski jezik	217	6,9
Naravoslovni programi (Človek in okolje; Gobe in gobarjenje; Narava v našem mestu; Naravno vrtnarjenje; Narava, znana neznanka; Rastlinstvo Evrope)	170	5,4
Francoski jezik	113	3,6
Španski jezik	106	3,4
Nemški jezik	99	3,2
Arhitektura (Trgi, ulice in stavbe okoli nas; Vrtna umetnost in krajinska arhitektura; Notranja oprema in kultura bivanja; Slovenska in svetovna stavbna dediščina)	98	3,1
Drugi programi, v katerih je udeležba nižja od 3 %: Človek, zdravje, medicina; Japonska nekoč in danes; Kaligrafija; Keramika; Književnost; Latinski jezik; Ljubljana in Ljubljanci; Ljubljana, moje mesto in svet okoli nas; Medsebojni odnosi; Misleče telo; Novinarstvo; Od branja do pisanja; Po poteh slovenskega filma; Rad(-a) imam gledališče; Ruski jezik; Slikarstvo; Spoznavanje glasbe; Svetovne religije in verstva; Ustvarjalno pisanje itd.	529	16,8
Skupaj	3.143	100,0

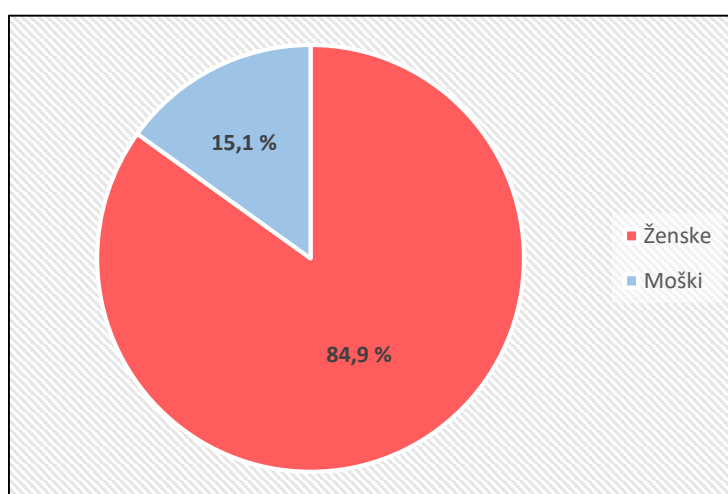
Tabela 7: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih programih

3. Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih

Študenti UTŽO Ljubljana po spolu

Spol	Število študentov	Odstotek
Ženske	1.971	84,9
Moški	350	15,1
Skupaj	2.321	100,0

Tabela 8: Študenti UTŽO po spolu

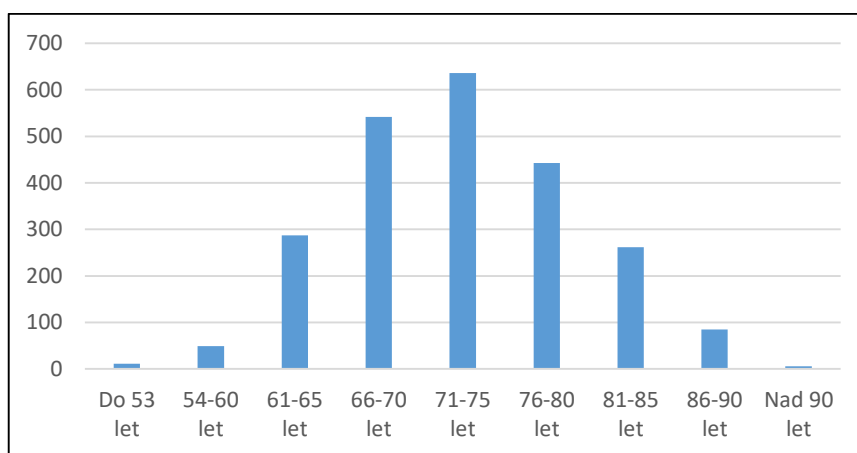

Graf 3: Študenti UTŽO Ljubljana po spolu

Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

Starost	Število študentov	Odstotek
do 53 let	11	0,5
54 do 60 let	49	2,1
61 do 65 let	287	12,4
66 do 70 let	542	23,4
71 do 75 let	636	27,4
76 do 80 let	443	19,0
81 do 85 let	262	11,3
86 do 90 let	85	3,7
nad 90 let	6	0,2
Skupaj	2.321	100,0

Tabela 9: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

Graf 4: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi

Izobrazba	Število študentov	Odstotek
Osnovna šola	5	0,2
Dve- in triletna poklicna šola	18	0,8
Srednja	579	25,0
Višja	546	23,5
Visoka	997	43,0
Magisterij	95	4,0
Doktorat	81	3,5
Skupaj	2.321	100,0

Tabela 10: Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi

Študenti UTŽO Ljubljana po poklicih

Poklic	Odstotek
Poklici s področja ekonomije	16,6
Vzgojitelji in učitelji	6,8
Poklici v zdravstvu	6,7
Administrativni poklici	4,8
Pravniki	3,5
Družboslovci	3,5
Kemiki	2,7
Jezikoslovci	2,3
Farmacevti	2,0
Arhitekti	1,6
Naravoslovci	1,6
Računalničarji	1,3
Mehaniki in strojniki	1,2
Gradbeniki	1,1
Gimnazijski maturanti	1,0

Tabela 11: Najbolj pogosti poklici študentov UTŽO Ljubljana
(Ostali poklici so zastopani z manj kot 1 %)

Pregled študijskih področij, v katerih je udeležba moških najvišja

Študijsko področje	Število vključenih moških
Računalništvo in nove tehnologije	70
Zgodovina	56
Angleški jezik	47
Italijanski jezik	39
Umetnostna zgodovina	36
Geografija	34
Francoski jezik	18
Naravoslovni programi (Človek in okolje; Gobe in gobarjenje; Narava v našem mestu; Narava – znana neznanka; Naravno vrtnarjenje; Rastlinstvo Evrope)	18
Nemški jezik	17
Španski jezik	17
Slikarstvo	13

Tabela 12: Udeležba moških po študijskih področjih

V preglednici navajamo zgolj študijska področja, v katerih je udeležba moških višja od 10.

4. Pregled dogodkov na UTŽO Ljubljana, njenega delovanja v javnosti in sodelovanja z drugimi organizacijami v okolju

V pregledu niso zajeti dogodki v okviru nacionalnih dogodkov (posveti in usposabljanja mreže SUTŽO) in mednarodnih projektov (evropski projekti Erasmus+). Ti so navedeni posebej pri posameznem projektu. Prav tako v pregledu niso navedeni ciklični dogodki, kot so Enajsta šola v knjigarni, Poletna univerza itd. (dogodki, ki potekajo kontinuirano vsak mesec ali v izbranem obdobju). Te dogodke smo predstavili v prejšnjem poglavju Študijski krožki in študijske skupine ter druge oblike izobraževanja in povezovanja.

10. januar, spletno okolje CMEPIUS

Seminar za prijavitelje Erasmus+ KA1 projektov mobilnosti osebja in učech se v splošnem izobraževanju odraslih za neakreditirane institucije KA122-ADU. Udeležba Alenka Gabriela Ščuka.

16. januar, 30. januar, UTŽO Ljubljana

Delavnica za digitalno varnost ter varno rabe računalnika in pametnega telefona (v okviru projektu Di-FIT, Digitalni fitnes dolgožive družbe - UTŽO pridružena partnerica v projektu).

16. januar, spletno okolje UTŽO

Kanada: od Toronta do Vancouvra (in še kje vmes). Potopisno predavanje za študente UTŽO je izvedel mentor dr. Erik Logar, mag. geog. in zgod.

17. januar, Banka Slovenije

Izobraževalni dan za študente UTŽO v Banki Slovenije.

25. januar, Cankarjev dom Ljubljana

Posvet Andragoškega društva Slovenije: Vpliv medijev in medmrežja na informiranje, priložnostno, vseživljenjsko učenje odraslih. Udeležba Alijana Šantej.

30. januar, UTŽO Ljubljana

Delavnico o varni rabi računalnika in pametnih naprav je vodil mentor Miha Kržič.

2. februar, spletno okolje Najemniški SOS

Delavnica za nevladne organizacije: Skupaj za izboljšanje pravic najemnic/kov. Udeležba Urška Telban.

14. februar, spletno okolje CNVOS

Delavnica za nevladne organizacije Kaj prinaša novi zakon o varstvu osebnih podatkov. Udeležba Alenka Gabriela Ščuka.

14. februar, Andragoški center Slovenije

Sestanek razširjene razvojne skupine v projektu Finančna pismenost za odrasle 2022–2024. Udeležba Alijana Šantej.

14. februar, Centralno tehniška knjižnica (CTK) Univerze v Ljubljani

Sestanek prof. dr. Ane Krajnc z mag. Mirom Pušnikom, direktorjem CTK o možnostih sodelovanja UTŽO in CTK ter povezovanja na področju občanske znanosti.

22. februar, UTŽO Ljubljana

Evalvacijsko srečanje z novimi mentorji na UTŽO Ljubljana je vodila Alijana Šantej.

23. februar, spletno okolje Stičišče Središče

Delavnica za nevladne organizacije: Vodenje projektov – izvajanje, spremljanje in poročanje. Udeležba Urška Telban.

27. februar, UTŽO Ljubljana

Delavnica Digitalna varnost – varna raba računalnika in mobilnih naprav. Vodila jo je Maja Vreča, ARNES, akademska in raziskovalna mreža Slovenije; Center za varnejši internet SAFE.SI.

28. februar, spletno okolje Stičišče Središče

Delavnica za nevladne organizacije: Finančno vodenje projektov. Udeležba Urška Telban.

6. marec, spletno okolje Center Rog

Virtualnega srečanja Centra-Rog na temo programskih partnerstev se je udeležila Alijana Šantej.

13. marec-3. april

Izobraževalni cikel o izvoru in pomenu poimenovanj z naslovom Kaj nam povedo imena? je vodila mentorica Neva Šolinc.

23. marec, UTŽO Ljubljana

Fotografska delavnica za študente UTŽO, mentorica Darja Kos.

27. marec, dvorana UTŽO v Ljubljani

Srečanje »Prostovoljstvo nas bogati in povezuje«. Predstavitev prostovoljnega dela na UTŽO v sodelovanju z javnimi ustanovami v okolju.

28. marec-18. april, UTŽO Ljubljana

Delavnico za uporabo pametnega telefona je vodil mentor Martin Razpotnik.

31. marec

Lepo vedenje je način življenja. Kako nam poznavanje bontona pomaga v vsakdanjem življenju? Predavanje mentorice Neve Sosič za študente UTŽO.

14.-16. april

Sodelovanje članov študijske skupine »Trgi, ulice in stavbe okoli nas« na arhitekturnem festivalu Odprte hiše Slovenije.

18. april, UTŽO Ljubljana

Literarni dogodek članic in članov študijskih skupin Od branja do pisanja (mentorica dr. Mateja Seliškar Kenda) ter Ustvarjalno pisanje (mentorica Neli Filipič): predstavitev avtorskih besedil.

19.-21. april, UTŽO Ljubljana

Izvedba programa usposabljanja strokovnjakov za izobraževanje starejših: »The social role of the third age university and the importance of a quality mentor in the education of older people« za strokovne delavce POU Zagreb. Izobraževanje, ki je potekalo v okviru programa Erasmus+ KA1 mobility, sta izvedli Alijana Šantej in Alenka Gabriela Ščuka.

24. april, sedež Varuha človekovih pravic Republike Slovenije

Srečanja z Varuhom človekovih pravic RS ob mednarodnem in evropskem dnevu medgeneracijske solidarnosti se je udeležila Mirjam Bevc Peressutti.

17. maj, UTŽO Ljubljana

Delavnico za študente UTŽO: »Osnove prve pomoči, temeljni postopki oživljanja in uporaba defibrilatorja« je vodil Žiga Metelko z Reševalne postaje Kranj.

24. maj, Gospodarsko razstavišče Ljubljana

Slavnostnega odprtja »Dnevi medgeneracijskega sožitja 2023« v organizaciji ZDUS sta se v imenu SUTŽO udeležili prof. dr. Ana Krajnc in Alijana Šantej.

24. maj, Mestna knjižnica Ljubljana

Učenje, povezovanje, delovanje: srečanje študentov, mentorjev in animatorjev ob zaključku 39. študijskega leta Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani.

24. maj-30. junij, Mestna knjižnica Ljubljana

Secesijska Ljubljana: razstava študijskih krožkov za keramiko mentorica Lučka Šičarov.

30. maj, 6. junij, UTŽO Ljubljana

»Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu«: usposabljanje za večjo varnost v prometu. Izvajalec Javna agencija RS za varnost prometa.

1. junij, Mestna knjižnica Ljubljana

»Svet keramike«: pogovor z Lučko Šičarov, mentorico za keramiko, in Karolino Benec, članico študijskega krožka za keramiko na UTŽO Ljubljana, je vodila dr. Leonora Flis.

1. junij, Hiša Evropske unije

27. andragoški kolokvij ACS: Evropsko leto spretnosti – otvoritveni dogodek za Slovenijo. Udeležba Alijana Šantej.

5. junij-27. september

Poletna univerza: Sprehod po svetu brezčasnih umetnin, Od Kolumbije do Ognjene zemlje.

8. junij, Filozofska fakulteta Ljubljana

Javno predavanje dr. Nives Ličen pred izvolitvijo v naziv redne profesorice. Udeležba prof. dr. Ana Krajnc, Alijana Šantej.

9. junij, Statistični urad RS

3. seje Statističnega sosveta za tretje življenjsko obdobje se je udeležila Alijana Šantej, članica sosveta v imenu SUTŽO.

12. junij, Državni zbor Ljubljana

Na posvetu v organizaciji Državnega zbora RS »Za boljšo prihodnost starejših in upokojencev« je sodelovala prof. dr. Ana Krajnc. Dogodka se je udeležila tudi Petra Bališ.

16.-24. junij

Zeleno v našem mestu. Foto: Vida Vilhar Pobegajlo

Mednarodni fotografski natečaj v okviru projekta ViMA Danube v organizaciji ILEU Ulm: »Pokažite nam »zeleno« v vašem mestu«. Na natečaju sta v imenu SUTŽO sodelovali Vida Vilhar Pobegajlo in Alenka Gabriela Ščuka ter prejeli priznanji za svoji fotografiji.

12. julij, Andragoški center Slovenije

Delavnica »Z igro do zelenih kompetenc«. Udeležba Alenka Gabriela Ščuka.

14. september, Ljubljana

Festival nevladnih organizacij »LUPA« v organizaciji CNVOS. SUTŽO sta na stojnici predstavljali Urša Kramberger in Maša Sedar.

14.-28. september, UTŽO Ljubljana

Fotografska delavnica za študente UTŽO, mentorica Darja Kos.

19. september, Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani/spletno okolje

Drugo srečanje partnerjev Mreže občanske znanosti Slovenije. Udeležba Alijana Šantej.

28., 29. september, 12., 13., 26. oktober, Izobraževalni center NLB, Šmartinska 130, Ljubljana

Petih usposabljanj za uporabo nove aplikacije NLB Klik se je skupno udeležilo 97 študentov UTŽO.

28. september, UTŽO Ljubljana

»Evropska noč raziskovalcev: noč ima svojo moč«. Dogodek Hiše eksperimentov za študente UTŽO Ljubljana.

4. oktober, Ljubljana

Sodelovanje članov študijskega krožka »Spoznamo svoje mesto in domovino« pod mentorstvom mag. Olge Paulič na 33. Dnevh evropske kulturne dediščine in 12. Tednu kulturne dediščine s predstavitvijo raziskovalnega projekta »Še ne videna Ljubljana, drugi del«: voden ogled umetnostnih spomenikov po Trnovem, Krakovem in centru Ljubljane.

19. oktober, 7., 9., 21. november, UTŽO Ljubljana

Delavnice za uporabo storitev spletnega portala eUprava je vodil mentor Miha Nagode.

14. november, spletno okolje CNVOS

Delavnica o novostih vodenja evidenc delovnega časa. Udeležba Alijana Šantej.

15. november, hotel Four points by Sheraton Ljubljana

Dan občanske znanosti »Odkrivaj, sodeluj, raziskuj«. Na dogodku je s predstavitvijo raziskovanja študijskih skupin slovenskih UTŽO sodelovala Alijana Šantej.

16. november, spletno okolje Društva Novus Velenje

Zaključna konferenca projekta Di-FIT (Digitalni fitnes dolgožive družbe), v katerem je SUTŽO sodelovala kot pridružena partnerica. Udeležba Alenka Gabriela Ščuka.

16. november, spletno okolje ACS

»Finančne in potrošniške spretnosti za življenje«: Štirinajsti forum EPUO (Evropski program za učenje odraslih v Sloveniji). Udeležba Alijana Šantej.

17. in 24. november, UTŽO Ljubljana

Srečanja z animatorji študijskih skupin je vodila Alijana Šantej.

20. november, Filozofska fakulteta v Ljubljani

»50 let andragogike – strokovni posvet«. Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc. Posveta so se v imenu SUTŽO udeležile Alijana Šantej, Alenka Gabriela Ščuka in Maša Sedar.

22. november, UTŽO Ljubljana

Razstava punčk na UTŽO Ljubljana.

23. november, spletno okolje ADS

Posvet Andragoškega društva Slovenije: »Pogovorimo se o umetni inteligenci v izobraževanju odraslih«. Udeležba Alijana Šantej in Alenka Gabriela Ščuka.

23. november, Mestna knjižnica Ljubljana

»Starizem: problem na obeh straneh starostnega spektra«. Zaključni dogodek v projektu Zavoda za aplikativne študije OPRO in Slovenskega sociološkega društva. Udeležba Alijana Šantej.

30. november, Slovanska knjižnica, Ljubljana

Ziljsko dopoldne: izobraževalni dogodek študijskih skupin Geografija Slovenije v organizaciji mentorja prof. dr. Jurija Kunaverja in v sodelovanju s predstavniki koroških Slovencev.

1. december, dvorana UTŽO v Ljubljani

Delavnico »Medijska pismenost« je vodila novinarka Katarina Bulatović, Center za preiskovalno novinarstvo Oštro.

15. december, Botanični vrt Univerze v Ljubljani

Srečanja prostovoljcev v Botaničnem vrtu se je udeležila Alenka Gabriela Ščuka.

19. december, spletno okolje UTŽO

Predavanje »Justinijanova cerkev Svete modrosti (Hagia Sophia) v Konstantinoplu« za študente in mentorje SUTŽO. Predavatelj: Miha Zor, mentor za umetnostno zgodovino na UTŽO Ljubljana.

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA

UVOD

I. SNOVANJE, VODENJE IN IZVAJANJE TRANSNACIONALNIH PROJEKTOV

1. Projekti v letu 2023

1.1 Keep going, reach goals, get an award. Slov. Vztrajaj, dosezi cilje, prejmi nagrado: opolnomočenje starejših za prostovoljstvo. (Koordinator U3A Kaunas)

1.2 DAICE, Digital Approaches for Intergenerational Cultural Education (Koordinator Pučko otvoreno učilište Zagreb)

2. Projekti v letu 2023, ki se nadaljujejo v letu 2024

2.1 4 elements in arts (Koordinator EduKempen)

2.2 SEE-U: Senior Explorers of Urban Environments. Older people discover their neighbourhood digitally. (Koordinator queraum Dunaj)

3. Projekti v pripravi

3.1 SoPlace, Sense of place, how meaningful places support learning and social participation of vulnerable groups.

3.2 DEFT-50+, Enhancing digital, environmental and financial literacy for tourism managers 50+.

3.3 Projekt CARE-ARTS.

3.4 LoneliNET - Combating loneliness with Age-Friendly Online Communities.

II. INFORMIRANJE IN OSVEŠČANJE JAVNOSTI

2.1 Enajsta šola v knjigarni (Konzorcij)

III. IZDAJANJE ZNANSTVENIH IN STROKOVNIH PUBLIKACIJ

IV. SODELOVANJE NA KONFERENCAH DOMA V TUJINI

UVOD

Leto 2023 je bilo posvečeno predvsem zaključnim nalogam v projektih, urejanju in oddajanju poročil ter snovanju novih projektnih pobud. Zaključevanje projektov je potekalo vse do julija 2023. Članom inštituta je vzelo dosti energije, ki bi jo sicer posvetili ustvarjalnemu delu in širjenju pridobljenega znanja tudi zunaj UTŽO Ljubljana. Vrh tega je Urška Majaron zaključila sodelovanje z nami zaradi izčrpanosti in adrenalne izgorelosti. To dejstvo in že sicer napeti lok dela je inštitut postavilo v zapleten položaj. Reševali smo ga in ga še rešujemo z novimi sodelavkami.

V letu 2023 se je delo inštituta odvijalo iz oči v oči, po spletu in korespondenčno. Osredotočeno je bilo predvsem na evropske projekte in spremljajoče dejavnosti. Raziskovalne dejavnosti so potekale v okviru projektov. Rezultati so dosegljivi na spletnih podstraneh (www.utzo.si). Projektni rezultati obsegajo vrsto priročnikov, ki prinašajo konceptualne okvire za posamezna področja, učbenike in smernice za učitelje. Močna je digitalna razsežnost, ki je navzoča v domala vseh projektih, ki so namenjeni neposredni ciljni skupini tj. izobraževalcem odraslih in hkrati tudi posrednim ciljnim skupinam, največkrat starejšim, ki se vključujejo v zanje organizirano izobraževanje. Najpogostejše so ti v tretjem življenjskem obdobju, občasno pa se ta skupina razširi, vključujoč še druge obrobne skupine, ki naj se tako bolje vključijo v družbo.

Naloga inštituta je predvsem, da raziskuje in napoveduje potrebe posameznikov ter različnih skupin starejših in izobraževalcev po izobraževanju; ugotavlja in odkriva družbene potrebe in trende ter razvija ustrezne inovativne izobraževalne programe za starejše odrasle in odrasle. Inštitut skrbi za profesionalizacijo izobraževanja starejših in za razvoj programov usposabljanja za odrasle, ki delajo na področju starejših in si želijo pridobiti posebno znanje o izobraževanju starejših ter drugih vprašanjih v povezavi z njimi.

V tem poročilu so predstavljene dejavnosti, ki so potekale v letu 2023 in ustrezajo posameznim predvidenim nalogam inštituta. Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja se tako osredotoča na:

- (1) snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov,
- (2) raziskovanje in oblikovanje modelov dejavnega staranja,
- (3) razvoj vsebinskega sodelovanja s partnerskimi ustanovami /združenji,
- (4) konceptualiziranje, organiziranje konferenc in posvetov itd.
- (5) spremljanje razvoja področja izobraževanja starejših in referenčnih področij,
- (6) informiranje in osveščanje javnosti,
- (7) izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij.

I. SNOVANJE, VODENJE IN IZVAJANJE TRANSNACIONALNIH PROJEKTOV

1.1 Keep going, reach goals, get an award (slov. Vztrajaj, dosezi cilje, prejmi nagrado: opolnomočenje starejših za prostovoljstvo). Koordinator Univerza za tretje življenjsko obdobje Kaunas, Litva.

Utemeljitev in namen

V času velikih družbenih sprememb je prostovoljstvo *vseh*, ne glede na to, koliko smo stari, dragocen način, kako se upreti, rasti in razvijati kot posameznik ali skupnost. Bolj kot se večja delež starejših od 65 let, bolj se krepi njihovo dejavno sodelovanje v družbi, bolj je to navzoče, cenjeno in potrebno.

Projekt je bil namenjen razvoju in organiziranju prostovoljstva starejših.

Nagradni program za starejše (izobraževalni program razvit v tem projektu) je spodbuda učenju odraslih, prostovoljstvu starejših in skrbi za družbeno blaginjo. Projektni partnerji so razvili *Nagradni program za starejše prostovoljce (Senior Volunteering Award Program)*, v dobro izobraževalcem odraslih, starejših in skupnosti.

Cilji

- sprožati primarno motivacijo za organizirano učenje in prostovoljsko delovanje pri starejših;
- spodbujati prostovoljstvo starejših, ki bo vplivalo na starejše same in njihove skupnosti;
- podpreti izobraževalce odraslih, ki izobražujejo starejše;
- omogočati osebno rast;
- krepiti zavest o dejavnem državljanstvu in učinke tega na vseh ravneh;
- menjati znanje o tradicijah in dobrih praksah med petimi partnerji, njihovimi ustanovami in širše.

Glavni rezultati projekta

- Konceptualni okvir projekta GGA.
- Spletna zbirka pripomočkov za izobraževalce odraslih in starejše učence.
- Izobraževalni program imenovan Nagradni program za starejše državljane (Senior Award Program).
- Priročnik/smernice za vodenje Nagradnega programa za starejše (Senior Award Program).
- Priročnik. Pomagajmo jim, da postanejo prostovoljci.
- Filmi o prostovoljcih Marku Živcu in Lučki Trontelj.
- Zgodbe Marije Maletin, Špele Kutin, Marka Živca, Lučke Trontelj.
- Velika zaključna konferenca v Kaunasu.

Partnerji

Kaunas Region University of the Third Age, Kaunas, Litva. Ustanova koordinatorica.

University of Ruse "Angel Kanchev", Ruse, Bolgarija

NGO "Vecmāminas.lv" (Grannies.lv), Riga, Latvija

S.A.F.E. (Sustainable Attitude For Environment), Amsterdam, Nizozemska

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, Ljubljana, Slovenija

1.2 DAICE, Digital Approaches for Intergenerational Cultural Education

(Koordinator Pučko otvoreno učilište Zagreb)

Namen projekta je bilo medsebojno spoznavanje partnerjev, njihovih dejavnosti in dejavnosti njihovih partnerskih ustanov ter kulture njihove države, predvsem pa snovanje novega skupnega evropskega projekta.

V okviru projekta smo se skupaj z izbranimi študenti udeležili srečanj v Zagrebu, Beogradu in Temišvaru.

Partnerji

- POUZ (Pučko otvoreno učilište Zagreb, Hrvaška), <http://www.pou.hr/>. Ustanova koordinatorica.
- ZAWIW Zentrum für Allgemeine Wissenschaftliche Weiterbildung (Univerza v Ulmu, Nemčija , <https://www.uni-ulm.de/einrichtungen/zawiw/>)
- Univerza Angel Kančev v Ruse (Bolgarija), <http://www.uni-ruse.bg/>
- Zavod za preučevanje razvitka kulture, ZAPROKUL (Beograd, Srbija), <https://zaprokul.org.rs/srb/>
- Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (Ljubljana, Slovenija) www.utzo.si
- "The Association" "The Writers` League" Temišvar, podružica Banat (Temišvar Romunija) <https://dcsf.danubestrategy.eu/news/association%E2%80%99C-writers-league%E2%80%9D-timisoara-banat-branch>

2. Projekti v letu 2023, ki se nadaljujejo v letu 2024

2.1 4 elements in arts (Koordinator EduKempfen)

2.2 SEE-U (Kordinator queraum)

2.1 4 elements in arts - Štirje elementi v umetnosti

Utemeljitev in namen

Namen projekta je izboljšati vključenost starejših in drugih obrobnih ciljnih skupin (dislektikov, gluhih, slabovidnih itd.) v družbo na temelju učenja angleščine, slovenščine in (nacionalnih jezikov partnerjev) kulture. Projekt je namenjen boljšanju položaja teh skupin v naših, v mreže povezanih družbah, zato vsebuje številne digitalne elemente in uporabo aplikacij. V projektu starejši spoznavajo značilnosti umetniških del, spoznavajo dela iz nacionalne in evropskih zakladnic umetnosti.

Cilj tega projekta, ki je nadaljevanje z evropsko nagrado priznanega projekta *4 elementi*, je, da se starejši izražajo kot umetniki, spoznavajo umetnine na temo štirih elementov: zemlja, ogenj, voda, zrak. Da se učijo o umetnosti, da izstopijo v javnost na način, ki je zanimiv tudi za druge. Vidno mesto je dano tudi gluhim, dislektikom in slabovidnim, za katere so projektni partnerji naredili filme v znakovnem jeziku, stiskali besedila v brajici itd.

Partnerji

CVO EduKempen (Belgija). Ustanova koordinatorica.
DomSpain Consulting (Španija),
Zini Foundation (Latvija),
Les Apprimeurs (Francija),
Istituto dei Sordi di Torino (Italija),
My artist (Grčija),
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (Slovenija).

Dejavnosti in dosežki projekta. Dosegljivi so v angleškem, slovenskem in drugih jezikih

Interaktivna zbirka umetnin razvrščenih po glavnih elementih: zemlja, ogenj, voda, zrak
Smernice. Od načrtov učnih enot do učinkovitega poučevanja in učenja jezika
Smernice za izobraževalce v znakovnem jeziku
Filmi za gluhe
Knjižnica virov
Toolkit for educators
Pripomočki za izobraževalce odraslih
Smernice v Brajici za delo s slabovidnimi
Spletni učbenik v angleškem jeziku
Toolkit for educators
Spletni učbenik v slovenskem jeziku itd.
Vsi rezultati projekta so v vseh jezikih partnerjev.

Spletna stran: <https://www.4-elements.eu>

2.2 SEE-U (Kordinator queraum) SEE U: Starejši digitalno odkrivajo svojo sosesko

Projekt povezuje odkrivanje kulturne dediščine v okolju. Vsi partnerji delujejo na področju starejših, kar je redka prednost v Erasmusovih projektih. V projekt smo želeli (neuspešno) povabiti Društvo Lipa Domžale. Nedavno se nam je pridružila UTŽO Ilirska Bistrica pod mentorstvom Nevenke Tomšič.

Študenti se učijo uporabljati Action Bound, aplikacijo, v katero vnesejo svoje podatke in izdelajo izobraževalni - vodstveni program za javnost.

V Ljubljani smo uporabili dve že razviti poti iz projekta Z menoj po mojem mestu. V projektu smo organizirali in zasnovali projektno srečanje v Ljubljani in izkušnje popisali v članku za EPALE. Projekt spremljamo z objavami na Facebook strani.

Utemeljitev in namen

V digitalni dobi in v družbi znanja nihče ne sme zaostajati za drugimi, tako v svoje dobro kot v dobro skupnosti, toda spoznavanje in obvladovanje digitalnih tehnologij morata biti smiselna, rezultati učenja pa vidni in povezani z (ustvarjalnim) življenjem.

Digitalna orodja so postala sestavni del našega življenja. Starejšim in vsem drugim pomagajo ohraniti stare oblike sporazumevanja in odpirajo nove možnosti za sporazumevanje. Pomagajo jim organizirati vsakdanje življenje s pomočjo interneta. V njihovo življenje vnašajo umetnost, kulturo in socialne stike, pri čemer ni nujno, da gredo zdoma. Poenostavljajo številne, denimo, upravne postopke. Digitalno delovanje tako prispeva k ohranjanju in boljšanju kakovosti življenja v starosti ter omogoča neodvisen življenjski slog.

Izhodiščna vprašanja v projektu so:

- Kako starejše navdušiti za preizkušanje digitalnih orodij in vključevanje teh v njihovo vsakdanje življenje?
- Kako so lahko starejši prepoznani kot strokovnjaki v svojem življenjskem okolju?
- Kako spremljamo starejše na njihovi poti v digitalni svet in kako krepimo njihovo participacijo v družbi ter digitalno enakost?

Cilji

Usposobiti in opolnomočiti starejše za raziskovanje njihove okolice s pomočjo digitalnih orodij.

Skupaj s starejšimi razvijati sprehajalne poti po njihovem bivalnem okolju, vrednost sprehajalnih poti pa ti skupaj z vrstniki, ki jih takšno delovanje zanima, preizkusijo in jih nato brezplačno ponudijo še drugim.

Boljšati digitalno participacijo starejših v družbi.

Prispevati k ožanju digitalne vrzeli.

Ustvariti inovativne priložnosti za učenje starejših.

Omogočiti starejšim, da delujejo kot strokovnjaki.

Partnerji

queraum. cultural and social research, Dunaj, Avstrija. Ustanova koordinatorska.

Letokruh, z.ú., Praga, Češka republika

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, Ljubljana, Slovenija

GERONTOLOGIE CH, Bern, Švica
AGE Platform Europe, Bruselj, Belgija

Trajanje: 1. 12. 2022 – 30. 11. 2024

Spletna stran: <https://www.see-u-project.eu/>

3. Projekti v pripravi

Kot vsako leto se priprave na nove projekte začnejo zgodaj in proti konca leta 2023 so bile še dokaj nedorečene, z izjemo projekta SoPlace, ki smo ga zasnovali na SUTŽO kot nadaljevanje spoznanj v številnih dejavnostih te univerze, še posebej pa projekta Dreamlike Neighbourhood. Projekt je inovativen, kajti odpira novo polje možnih raziskav ob uvajanju koncepta pomenljivih krajev v andragogiko. Koncept obstaja že v nekaterih drugih vedah.

Oddane prijave na projekte v začetku leta 2024:

3.1 SoPlace: Sense of place, how meaningful places support learning and social participation of vulnerable groups. Koordinator Domspain.

3.2 DEFT-50+: Enhancing digital, environmental and financial literacy for tourism managers 50+. Koordinator Aid Learn.

3.3 CARE-ARTS. Koordinator EureCons Förderagentur GmbH, Nemčija.

3.4 LoneliNET: Combating loneliness with Age-Friendly Online Communities.
Koordinator Ljudska univerza Ptuj.

II. INFORMIRANJE IN OSVEŠČANJE JAVNOSTI

2.1 Novice, Teklo je leto

V letu 2023 smo objavili tri številke elektronskih novic, ki smo jih združili v publikacijo Teklo je leto 2023 na tridesetih straneh. Kot je že v navadi in kot je razvidno iz napovednikov Novic, ki smo jih razposlali na več kot 2.000 naslovov, najprej predstavimo novice iz mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, tem sledijo novice z univerze v Ljubljani, primeri dobre prakse, jasne misli UTŽO, analiza člankov, filmov, književnih del itd.

V uvodniku *Sleherni čas je naš čas* je urednica poudarila, da živimo v času »snopa hitrih sprememb, tako hitrih, kot jih doslej še nismo poznali; ne zgolj digitalnih, tudi virtualnih, in sprememb okolja. Evropa je globoko zakoračila v digitalno družbo številnih razvojnih trendov hkrati, ki jih velja razumeti in v njih sodelovati v vseh obdobjih življenja.« V tem svetu bomo živeli vsi, ljudje vseh starosti, in spoznali bomo, da ne obstaja njihov čas in naš čas. Sleherni čas je naš čas.

2.2 Enajsta šola v knjigarni

Letos Enajsta šola v knjigarni praznuje deseto obletnico. Gre za programsko sodelovanje SUTŽO in Mladinske knjige. Nastala je na pobudo Dušane Findeisen in Tamare Jare ter pod vplivom besedila Andreja Malrauxa, prvega francoskega ministra za kulturo. Njegovo pojmovanje je bilo, da mora biti izobraževanje povsod tam, kjer so ljudje, torej je lahko tudi v knjigarni, vsekakor pa izobraževanje starejših ne sme biti nekakšen geto, zaprto v specializirane ustanove.

III. IZDAJANJE ZNANSTVENIH IN STROKOVNIH PUBLIKACIJ

3.1 Znanstveni in strokovni članki

FINDEISEN, D.: Učijo se, torej so - Prispevek Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje k procesu profesionalizacije izobraževanja starejših

14. 11. 2023 DOI: <https://doi.org/10.4312/as/13499>

3.2 Članki objavljeni na platformi EPALE v letu 2023

FINDEISEN, D.: [Lessons learnt from the Erasmus+ GGA project and new related concepts 23. januar 2023](#)

FINDEISEN, D.: [The easiest way of making a town's acquaintance is to ascertain how the people in it work, how they love, and how they die. Published on EPALE, 22th March, 2023](#)

FINDEISEN, D.: Se lahko na [koncu študijskega leta počutimo slabše kot na začetku? Po poteh transformativnega učenja](#)

FINDEISEN, D.: [Digitalising active ageing and later life through the SEE U project](#)

FINDEISEN, D.: [Art can be taught; art cannot be taught. A dilemma approached in the project 4 Elements in Arts](#)

FINDEISEN, D.: [Psychological Issues in Project Partnership, So What!](#)

FINDEISEN, D.: [Če slepoto obravnavamo kot prikrajšanost, postane prikrajšanost, verjamemo v projektu 4 Elements in Arts](#)

FINDEISEN, D.: Hosting A Transnational Meeting With "Old" Friends And New Partners In Your Hometown

3.3 Mojaleta.si

FINDEISEN, D.: [Ljudje se pogosto pogovarjamo o starejših, vendar ne z njimi](#)
Mojaleta.si, 2. 6. 2023

FINDEISEN, D.: [Stari trg v Ljubljani skozi stare oči](#)
Mojaleta.si, 3. 8. 2023

FINDEISEN, D.: Stari trg v Ljubljani, drugič
Mojaleta.si, 3. 8. 2023

FINDEISEN, D.: Je kritično mišljenje v času umetne inteligence še zaželeno?
Mojaleta.si, 17. 10. 2023

3.4 Novičke ACS

FINDEISEN, D.: Znakovni jeziki bi morali biti prisotni povsod. Novičke ACS. 29. junij 2023

3.5 Mentor in znanje

V letu 2023 so izšle tri številke periodične publikacije Mentor in znanje:

Mentor in znanje, oktober 2023
O pisanju besedil za dislektike.

Mentor in znanje, september 2023
O metodah zapisovanja predavanj.

Mentor in znanje, april 2023
O mentoriranju jezikovnih skupin starejših.

IV. SODELOVANJE NA KONFERENCAH DOMA IN V TUJINI

FINDEISEN, D.: Conceptual background, the red thread of the project Future and duration of the GGA project. International GGA Conference, 17th January 2023, Kaunas.

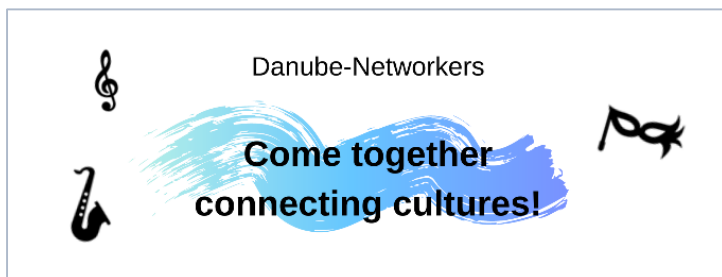
FINDEISEN, D.: Guidelines from lesson plans to effective language teaching /learning, tpm 4 Elements in Arts, Ljubljana, 8-9 June 2023

FINDEISEN, D.: Okrogla miza v organizaciji Inštituta Antona Trstenjaka Od projekta do prakse – sodelovanje organizacij za starejše v evropskih projektih. F3žo, Cankarjev dom, 28. september 2023

Družbene potrebe in izobraževanje starejših. Ljubljana, 29. 9. 2023. Sodelovanje Dušane Findeisen na posvetu in okrogli mizi univerz iz tujine – izobraževalno srečanje Mreže SUTŽO.

FINDEISEN, D.: There will be no Europe without culture ... and digital awareness /consciousness. Prepared for Come together by culture, Ulm, 12. december 2023.

V. DANECT: »Come together! Connecting people by culture«

Organizacija ILEU (Institut für virtuelles und reales Lernen in der Erwachsenenbildung) iz Ulma že nekaj let zapored organizira spletna srečanja partnerjev iz obdonavskih in ostalih evropskih držav. Srečanja, ki potekajo v okviru združenja Obdonavski sosede (Danube Networkers), so nastala v času epidemije, z namenom povezovanja in srečevanja ljudi iz različnih dežel. Vsebine na virtualnih srečanjih obsegajo predstavitve zanimivih običajev v posameznih državah, različna področja kulture, ljudsko dediščino, predstavitve življenjskih zgodb, branje poezije, spoznavanje naravnih značilnosti posameznih dežel in področij itd.

Več: <https://danect.eu/come-together-video-collection/>

Alenka Gabriela Ščuka je v imenu SUTŽO sodelovala na virtualnih srečanjih z dvema predstavitvama:

21. maja 2023 s pesmijo Srečka Kosovela *Ves svet je kakor*. Srečanje je bilo posvečeno poeziji in predstavitvi pesnikov, ki so pustili pečat širom Evrope.

16. julija 2023 je sodelovala s predstavitvijo *Festivala Sivke*, pomena sivke v življenju kraških prebivalcev ter njenih zdravilnih lastnosti in uporabi v kulinariki.

Virtualnih srečanj sta se občasno udeleževali dr. Dušana Findeisen in Alijana Šantej.

INŠTITUT ZA DISLEKSIJO

Poslanstvo Inštituta za disleksijo je krepiti pozitivno samopodobo oseb z disleksijo, poudarjati in krepiti talente in dosežke oseb z disleksijo ter širiti zavedanje, da disleksija ohranja ustvarjalno mišljenje skozi vse življenje in razvija celosten, kompleksen pogled na svet, kar je lahko velika prednost v sodobni družbi znanja, v kateri je ustvarjalnost ena glavnih človekovih kompetenc.

Predmet delovanja Inštituta je preučevanje učnih težav in talentov oseb z disleksijo ter izobraževanje na tem področju. Delo Inštituta je namenjeno prepoznavanju drugačnosti, podpori pri obvladovanju učnih težav, pa tudi odkrivanju strategij, ki jih posamezniki razvijejo za premagovanje teh težav. V nadaljevanju podrobneje opredeljujemo dejavnosti Inštituta po treh osnovnih področjih: (1) ozaveščanje javnosti, (2) izobraževanje, testiranje in svetovanje, (3) raziskovanje in razvoj.

Dejavnosti Inštituta za disleksijo

Osveščanje javnosti:

- širjenje zavedanja o obstoju disleksije,
- širjenje razumevanja pojavov disleksije in oseb z disleksijo,
- širjenje zavedanja o prednostih disleksije,
- širjenje zavedanja o možnostih razvoja strategij za uspešno učenje in življenje oseb z disleksijo.

Izobraževanje, testiranje in svetovanje:

- izvajanje javnih predavanj za spoznavanje in razumevanje disleksije ter specifičnih učnih težav,
- izvajanje testiranj za prepoznavanje in razumevanje disleksije ter specifičnih učnih težav,
- nudenje svetovalne opore in spodbude otrokom in odraslim z disleksijo ter specifičnimi učnimi težavami za premagovanje teh težav in razvijanje uspešnih strategij za učenje, delo in življenje,
- usposabljanje mentorjev, učiteljev, prostovoljcev in drugih o disleksiji ter specifičnih učnih težavah.

Raziskovanje in razvoj:

- izvajanje teoretičnih in praktičnih raziskav na področju disleksije in specifičnih učnih težav,
- razvijanje in izvajanje nacionalnih in mednarodnih projektov,
- razvijanje teoretičnih temeljev disleksije,
- raziskovanje motivacije za učenje pri osebah z disleksijo,
- prilagajanje raziskovalnih rezultatov praksi,
- razvijanje kakovosti izobraževanja za osebe z disleksijo.

Poročilo o delu Inštituta za disleksijo

Strokovni svet Inštituta za disleksijo

Člani Strokovnega sveta Inštituta za disleksijo, ki je bil ustanovljen aprila 2019, so: prof. dr. Ana Krajnc, dr. Vesna Radonjić Miholič, dr. Dušana Findeisen, Petra Bališ, mag. Marija Velikonja, Uroš Ferlin in Gregor Usenik. Strokovni svet sprejema vsebinske smernice in pomembnejše odločitve za delovanje Inštituta za disleksijo.

Testiranja za disleksijo

Vsako leto je vse več zanimanja za splošne informacije, več védenja in spoznanj o disleksiji ter za testiranje za disleksijo, tako tudi v letu 2023 več kot leto poprej. Razlog je v tem, da so starši, kot tudi učitelji, vse bolj ozaveščeni o pojavu disleksije. Posamezniki, ki so iskali informacije in možnosti testiranja zase in predvsem za svoje otroke, so stik z nami našli na spletni strani, po priporočilu drugih oseb, vse pogosteje pa nas priporočijo tudi učitelji, saj smo prav zanje izvedli v preteklih letih več predavanj na temo disleksije.

Tudi v letu 2023 smo redno, v določenih obdobjih celo vsak dan, beležili klice ali e-dopise posameznikov (predvsem staršev, pa tudi zdravstvenih delavcev, pedagogov, logopedov ...), ki so potrebovali nasvet, pomoč, informacijo ali se želeli dogovoriti za datum testiranja. Največ naročanj na testiranje je prihajalo prek spletnega obrazca in po elektronski pošti, pa tudi prek telefona. Na spletni strani smo spomladi objavili obvestilo, da zaradi dolge čakalne vrste novih naročanj za testiranje ne sprejemamo, kljub temu pa so naročila s spletne strani kot tudi po telefonu še vedno prihajala.

Testiranja za disleksijo v letu 2023 niso potekala vse mesece. Testiranj ni bilo v mesecih: marec, april, julij, avgust, oktober, november in december. Razlog za to je bila daljša odsotnost in pogosta zasedenost psihologinje, ki izvaja testiranja.

V letu 2023 smo izvedli 15 testiranj za disleksijo, vsi testiranci so bili otroci. V primerjavi z letom poprej to pomeni 57 testiranj manj (v letu 2022 je bilo 72 testiranj).

Izdelali smo 7 mnenj (v letu 2022 smo izdelali 48 mnenj), ki smo jih prejemnikom naknadno poslali po pošti (od tega enega brezplačno).

Za testiranje skotopičnega sindroma smo testirance napotili na IRLLEN kliniko Ljubljana.

Javna predavanja

Z namenom informiranja in ozaveščanja javnosti smo tudi v letu 2023 organizirali dve brezplačni javni predavanji, ki sta bili namenjeni staršem, starim staršem, pedagoškim delavcem, psihologom, učiteljem, medicinskim sestrkam in drugim posameznikom, ki so v stiku z osebami z disleksijo. Predavanji smo izvedli na daljavo, prek spletne aplikacije Zoom. Pripravo vsebin in organizacijsko delo za izvedbo predavanj je opravila Petra Bališ.

V letu 2023 smo izvedli dve javni predavanji:

- 25. 4. 2023: *Treniram branje. Kako, zakaj in koliko?*

Predavala je Ursula Lavrenčič, ki je razvila spletno aplikacijo Kobi, to je specializiran e-bralnik za otroke, ki se učijo brati, še prav posebej pa je namenjen otrokom z disleksijo. Gostja predavanja je bila mednarodno priznana modna oblikovalka Maja Ferme, ki je z udeleženci predavanja delila svojo osebno izkušnjo z disleksijo.

Napoved predavanja je zbudila izjemno veliko zanimanje. Prijavilo se je več kot 600 oseb, udeležila se ga je skoraj polovica prijavljenih udeležencev. Ostali so si lahko naknadno ogledali posnetek predavanja.

- 12. 12. 2023: *Izgorelost šolskih otrok: kako jo prepoznati in kako pomagati?*

Predavala je Adriana Yuno, pobudnica razvoja učne metode YUNO in ustanoviteljica istoimenskega učnega portala. Predavanje je bilo posvečeno prepoznavanju znakov izgorelosti šolskih otrok, kako otroku olajšati učenje, vplivu šolskih obveznosti na družinsko življenje in tudi podpori staršem z osnovnošolskimi otroki.

Za predavanje se je prijavilo preko 300 udeležencev, udeležilo se ga je 60 udeležencev, ostali so prejeli posnetek predavanja.

Usposabljanje za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju

V mesecu novembru smo načrtovali predavanje »Kaj je disleksija in kako jo prepoznati« v osnovni šoli Staneta Žagarja v Kranju. Predavanje smo morali zaradi odsotnosti predavateljice odpovedati.

Inštitut za disleksijo na Facebook strani

Inštitut za disleksijo ima svojo Facebook stran, ki ima že 3.807 sledilcev (75 več kot leto poprej v tem času). Stran nudi vpogled v razne oddaje, video prispevke, članke o disleksiji in skotopičnem sindromu ter obvešča in vabi na naše in druge dogodke na temo disleksije.

Naslov FB strani: <https://www.facebook.com/disleksijainstitut/>

Facebook stran Inštituta za disleksijo ureja Petra Bališ. Zanimanje je veliko in še narašča, prav tako doseg objav. Posamezniki, ki sledijo Facebook strani Inštituta, so v objave zelo vpleteni, radi jih komentirajo, vsebine priporočajo naprej ali jih delijo. Izredno veliko zanimanje pokažejo uporabniki za prenos predavanj v živo. Video posnetek predavanja pa si lahko pogledajo tudi kasneje.

Spletna stran Inštituta za disleksijo

Leta 2016 je bila postavljena spletna stran Inštituta za disleksijo v okviru domače strani Slovenske UTŽO. Dostopna je na spletnem naslovu: www.utzo.si, kjer ima svojo podstran: <http://www.utzo.si/o-institutu-za-disleksijo/>.

Decembra 2020 je zaživela tudi samostojna spletna stran Inštituta za disleksijo: www.institutzadisleksijo.si. Vsebinsko smo stran dopolnjevali tudi v letu 2023. Stran je prilagojena osebam z disleksijo in je ena prvih in redkih tovrstnih spletnih strani. Spletna stran omogoča pogled za osebe z disleksijo in skotopičnim sindromom, kjer je možno izbrati izbor in velikost pisave, zamenjati barvo ozadja, barvo črk ter prilagajati širino stolpcev z besedili.

Novembra 2023 smo s spletne strani umaknili spletni obrazec za naročanje na testiranje za disleksijo. Potreb za testiranje je ogromno, ki pa jih zgolj ena psihologinja ob svoji pogosti odsotnosti ne uspe pokriti. Veliko prizadevanj smo namenili iskanju še ene psihologinje, ki bi se usposobila za testiranje za disleksijo in izvajala testiranja, vendar smo bili pri iskanju neuspešni. Obrnili smo se na različne organizacije in združenja, kot so Oddelek za psihologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, Zbornico kliničnih psihologov Slovenije, Društvo psihologov Slovenije, vendar nismo uspeli pridobiti še ene psihologinje za testiranja.

Sodelovanje z drugimi organizacijami

Na Inštitutu za disleksijo smo se povezali z različnimi institucijami in organizacijami. Še vedno ostajamo povezani s S.O.S. šolo in Irlen kliniko, v letu 2023 smo se povezali z Osnovno šolo Staneta Žagarja v Kranju.

Ostajamo tudi v stiku s podjetjem Microsoft, ki sicer Inštituta za disleksijo ne podpira finančno, pripravljeno pa ga je podpreti tehnično in z brezplačno uporabo aplikacije Teams za naša izobraževanja in predavanja na daljavo.

Še naprej si bomo prizadevali za sodelovanje z Zavodom RS za šolstvo, Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje RS, Mestno občino Ljubljana in drugimi organizacijami v okolju.

DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA

Specialna knjižnica

Že od samih začetkov delovanja Univerze za tretje življenjsko obdobje smo začeli zbirati gradivo, ki omogoča preučevanje različnih vidikov starosti in staranja, zlasti področja izobraževanja starejših. Od leta 2006 dalje deluje v prostorih UTŽO v Ljubljani specialna knjižnica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, ki je namenjena širši javnosti, predvsem pa mentorjem in študentom UTŽO, novinarjem, raziskovalcem in študentom fakultet, ki prihajajo na UTŽO na organizirano študijsko prakso.

Knjižnično gradivo je urejeno po prevladujočih ključnih besedah ter najpogosteje prepoznanih področjih in pojavih. Knjižnica šteje skupno 2.324 enot.

Digitalni seznam gradiva po posameznih vsebinskih sklopih je dostopen na domači spletni strani na povezavi: <https://www.utzo.si/knjiznica/http-www-utzo-si-wp-content-uploads-2018-10-knjiznica-gradivo-1-pdf>

Vsebinska področja so označena s sledečimi oznakami (v oklepaju):

- Raziskovalne naloge (RN): 59 enot;
- Strokovne in predstavitvene publikacije Univerze za tretje življenjsko obdobje (SPU): 140 enot;
- Izdelki študijskih krožkov (IŠK): 76 enot;
- Študijska praksa študentov (ŠP): 28 enot;
- Članki v Andragoških spoznanjih (ČAS): 39 enot;
- Andragoška spoznanja (AS): 93 enot;
- Kakovostna starost (KS): 66 enot;
- Umetnost (U): 20 enot;
- Umetnostna zgodovina (UZ): 26 enot;
- Psihogeriatrija (PG): 15 enot;
- Starejši in prostovoljstvo (SiP): 56 enot;
- Gerontologija (G): 107 enot;
- Socialna gerontologija (SG): 147 enot;
- Socialno varstvo (SV): 75 enot;
- Narodopisje (NAR): 105 enot;
- Andragogika in geragogika (ANDR): 439 enot;
- Jezikoslovje (JEZ): 38 enot;
- Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje (SU): 178 enot;
- Drugo knjižno gradivo (DG): 340 enot;
- Avdio-video gradivo (AVG): 194 enot;
- Multimedijско gradivo (MG): 2 enoti;
- Disleksija (DIS): 50 enot;
- Nasledki evropskih projektov SUTŽO (EP): 31 enot.

Starejše gradivo in malokrat uporabljeno ali iskano gradivo hranimo v arhivu UTŽO na Poljanski cesti 6. To gradivo obsega 514 knjižnih enot in 101 enoto avdio-video gradiva.

Evidenco izposoje sta v letu 2023 vodili Urška Telban (do 31. 3 .2023) in Alijana Šantej (od 1. 4. 2023 dalje).

Mentorstvo študentom in podpora raziskovalcem

V letu 2023 smo omogočili 80-urno andragoško študijsko prakso dvema študentkama andragogike, podprli raziskovalne naloge trem študentom fakultet Univerze v Ljubljani, sprejeli na obisk 54 študentov psihologije s Filozofske fakultete v Ljubljani in omogočili intervjuje trem študentom andragogike. Mentorstvo na UTŽO Ljubljana koordinira Alijana Šantej.

Dalila Šuman, študentka 3. letnika pedagogike in andragogike ter španščine na Filozofski fakulteti v Ljubljani, je v mesecu marcu opravljala v naši organizaciji andragoško študijsko prakso. Udeležila se je izobraževalnih srečanj v več študijskih programih: *Umetniška fotografija* (mentorica Tamara Turnšek), *Kaj nam povedo imena?* (mentorica Neva Šolinc), *Španščina* (mentorici Anny Prada Stopar in Denija Marmilić Peršič). V eni od skupin za španščino je del izobraževalnega srečanja izvedla v vlogi mentorice. Člani študijske skupine so njen pristop, izbrane vsebine in način dela zelo dobro sprejeli. Udeležila se je tudi izobraževalnega srečanja na daljavo v programu *Računalništvo in nove tehnologije* (mentor Miha Kržič); z namenom, da spozna in primerja razlike med izobraževalnimi srečanji za starejše v predavalnici in na daljavo. 27. marca je sodelovala na srečanju prostovoljcev – študentov UTŽO in partnerskih organizacij, ki je potekalo pod naslovom *Prostovoljstvo nas bogati in povezuje*. Dogodek je bil namenjen animaciji študentov UTŽO za vključitev v programe prostovoljskega dela v javnih ustanovah (Prirodoslovnem muzeju Slovenije, Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani itd.). V okviru prakse je sodelovala pri obdelavi rezultatov anketnega vprašalnika o zadovoljstvu animatorjev UTŽO z novo računalniško aplikacijo, ki smo jo uvedli z namenom bolj učinkovite in lažje komunikacije z animatorji študijskih skupin. Sodelovala je tudi pri tekočih delovnih procesih na sedežu organizacije (urejanje evidenc, pregled in oblikovanje PP prezentacije za zaključno srečanje UTŽO v mesecu maju itd.).

Žigi Metelku, študentu magistrskega študija na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani smo za njegovo magistrsko delo omogočili med študenti UTŽO izvedbo delavnice in raziskavo o dejavnikih, ki vplivajo na uspešnost izvedbe defibrilacije z uporabo AED-ja.

Obisk študentov psihologije na UTŽO

16. maja smo sprejeli na obisk 54 študentov 1. letnika psihologije Filozofske fakultete v Ljubljani, ki so v okviru predmeta »Psihologija mladostništva in odraslosti« spoznavali organizacije, ki delajo z različnimi starostnimi skupinami. Prof. dr. Ana Krajnc, Alijana Šantej in Alenka Kanič, študentka in prostovoljka UTŽO v Galeriji DLUL, so jim predstavile značilnosti izobraževanja starejših in dejavnosti UTŽO.

Septembra smo med študente UTŽO delili vabilo Biotehniške fakultete za sodelovanje v spletnih delavnicah v projektu EIT FOOD HUB za razvijanje novega živila.

Dušanu Jankoviću, študentu 1. letnika podiplomskega študija andragogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani, smo omogočili izvedbo intervjuja z akademikom prof. dr. Boštjanom Žekšem, študentom francoščine in računalništva na UTŽO Ljubljana, o njegovi izobraževalni poti. Intervjuje s pripadniki izbranih ciljnih skupin opravljajo študenti andragogike v okviru predmeta Andragogika ciljnih skupin.

Julija Mihovec, študentka 1. letnika podiplomskega študija andragogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani, je v mesecu novembru opravljala v naši organizaciji andragoško študijsko prakso. Udeležila se je izobraževalnih srečanj v več študijskih skupinah: *Ljubljana in Ljubljančani* (mentor dr. Boštjan Plut), *Slikarstvo* (mentorica Duša Jesih), *Novinarstvo* (mentorica Nevenka Železnik), *Književnost* (mentorica izr. prof. dr. Leonora Flis), *Ljubljana, moje mesto in svet okoli nas* (mentor dr. Damir Josipovič). Udeležila se je tudi enega od izobraževalnih srečanj, ki potekajo na daljavo, programa Okrasne rastline (mentorica Barbara Podlogar), da bi spoznala in primerjala razlike med izobraževalnimi srečanji za starejše v predavalnici in na daljavo. Študentka se je udeležila tudi nekaterih dogodkov, ki so potekali v času njene prakse. 14. novembra se je udeležila predavanja v »Enajsti šoli v knjigarni«, 15. novembra je sodelovala na dogodku Mreže občanske znanosti v Sloveniji "Odkrivaj, sodeluj, raziskuj", na katerem je Alijana Šantej predstavila raziskovanje študijskih skupin na slovenskih univerzah za tretje življenjsko obdobje. 24. novembra se je udeležila enega od srečanj z animatorji študijskih skupin na univerzi za tretje življenjsko obdobje, ki jih namenjamo poglobljenemu osebnemu stiku z animatorji in utrjevanju njihove vloge v študijskih skupinah.

Nuši Brezovar in *Evelin Nose Sabljak*, študentkama 3. letnika andragogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani, smo omogočili izvedbo intervjuja z Alijano Šantej, vodjo UTŽO Ljubljana. Študentki sta izvedli intervju v okviru predmeta Andragogika ciljnih skupin.

Nini Bratuša in *Anji Kobal*, študentkama magistrskega programa Andragogika na Filozofski fakulteti v Ljubljani smo v okviru predmeta Metodologija omogočili deljenje raziskovalnih vprašalnikov med člane UTŽO. Raziskovali sta izkušnje starejših z izobraževanjem in ovire, na katere naletijo pri obiskovanju izobraževalnih programov.

Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, združenje za izobraževanje in družbeno vključenost, ima status prostovoljske organizacije in je vpisana v Vpisnik prostovoljskih organizacij pri AJPES. Je tudi članica Slovenske mreže prostovoljskih organizacij pri Slovenski filantropiji, združenju za promocijo prostovoljstva. Ta nam nudi strokovno oporo, omogoča izobraževanja o prostovoljstvu in nas seznanja z novostmi na področju prostovoljstva.

Na UTŽO Ljubljana že vrsto let razvijamo modele vzporednega izobraževanja in prostovoljskega dela v javnih kulturnih, izobraževalnih, humanitarnih in sorodnih organizacijah, ki omogočajo prenos znanja in izkušenj starejših v delo javnih ustanov ter hkrati starejšim pridobivanje novega znanja in spretnosti ter širjenje novih socialnih stikov. Programe prostovoljnega dela študentov UTŽO so v letu 2023 koordinirale Urška Telban, Alijana Šantej in Alenka Gabriela Ščuka.

Univerza za tretje življenjsko obdobje uresničuje svoje družbeno poslanstvo tudi tako, da programsko in organizacijsko sodeluje s partnerskimi javnimi ustanovami in nevladnimi organizacijami v lokalnem okolju. V teh okvirih nastajajo skupaj z javnimi ustanovami oblike organiziranega prostovoljnega dela za študente Univerze za tretje življenjsko obdobje. Oblike prostovoljnega dela v javnih ustanovah smo uvedli, ker smo želeli narediti učenje in delovanje starejših vidno in prepoznavno, saj smo jim želeli omogočiti, da vstopijo v javnost s svojim znanjem, izkušnjami in kulturo.

Prostovoljstvo nas bogati in povezuje

Vas zanima vključitev v prostovoljno delo, ki ga Univerza za tretje življenjsko obdobje organizira v sodelovanju z javnimi ustanovami v okolju?

Si želite vstopiti s svojim znanjem v novo delovno okolje, pridobiti nove profesionalne izkušnje, poglobiti svoje znanje in razviti socialne vezi?

Vabimo vas na srečanje, na katerem nam bodo predstavniki javnih ustanov predstavili programe prostovoljnega dela, v katere vabijo, da se vključite: vrtni prostovoljci v Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani, kulturni mediatorji v Prirodoslovnem muzeju Slovenije in Društvu likovnih umetnikov Ljubljana, humanitarni projekt Punčka iz cunj v sodelovanju z UNICEF.

KDAJ: ponedeljek, 27. marec 2023 ob 14. uri
KJE: Poljanska cesta 6, dvorana v pritličju

Spoznali boste vsebino dela in način sodelovanja v posamezni organizaciji. Na srečanju bodo sodelovale tudi prostovoljke in prostovoljci UTŽO, ki bodo z nami delili svojo izkušnjo prostovoljstva.

Prijave: Urška Telban, urska.telban@sutzo.si ali na 01 433 20 90

Vabljeni, da se pridružite in soustvarjate našo prostovoljsko skupnost!

27. marca smo na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje organizirali dogodek z naslovom Prostovoljstvo nas bogati in povezuje. Srečanje je povežalo predstavnike

partnerskih organizacij (Botanični vrt Univerze v Ljubljani, Prirodoslovni muzej Slovenije, Društvo likovnih umetnikov Ljubljana, Unicef Slovenija), študente UTŽO, ki že sodelujejo kot prostovoljci v teh ustanovah, in študente UTŽO, ki jih prostovoljstvo zanima ter so želeli zvedeti več o možnostih in načinih vključevanja v programe organiziranega prostovoljstva: vrtni prostovoljci v Botaničnem vrtu, kulturni mediatorji v Prirodoslovnem muzeju in Galeriji DLUL, prostovoljci v humanitarnem projektu Unicef-a Punčka iz cunj.

Prostovoljstvo nas bogati in povezuje: Srečanje prostovoljcev UTŽO in predstavnikov partnerskih organizacij 27. 3. 2023 na Poljanski 6

31 udeležencev srečanja je izmenjalo in medsebojno delilo svoje poglede, izkušnje, pričakovanja ter vrednote prostovoljstva. V tovrstnem prostovoljnem delu se tesno prepleteta učenje in prostovoljstvo, budijo se nova zanimanja, tkejo se nove vezi. Znanje se namreč najbolj krepi, kadar vemo, kje in kdaj ga bomo uporabili, kadar spoznamo, da naše znanje, izkušnje in spretnosti potrebujejo tudi drugi.

V sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije poteka program *prostovoljnih kulturnih mediatorjev*. Študenti UTŽO, prostovoljci v muzeju, se vključujejo v različne dejavnosti muzeja: vodijo delavnice za otroke, sodelujejo kot vodniki za obiskovalce po razstavi Dotikanje dovoljeno, kot pripovedovalci Krilatih in kosmatih zgodb ipd.

Od leta 2011 dalje smo z Botaničnim vrtom Univerze v Ljubljani povezani v partnerskem sodelovanju v programu *Vrtni prostovoljci – kulturni mediatorji v Botaničnem vrtu*. Naši člani in članice se vključujejo v delo pri zunanjih in notranjih vrtnarskih opravilih, vodijo obiskovalce po tropskem rastlinjaku, sodelujejo pri pripravi semen, pomagajo zaposlenim pri različnih delavnicah, vodenju in informiranju obiskovalcev. Vrtni prostovoljci, študenti UTŽO Ljubljana, so se tudi v preteklem letu v okviru možnosti vključevali v prostovoljno delo v Botaničnem vrtu Ljubljana.

Člani študijskih skupin UTŽO, predvsem za slikarstvo in umetnostno zgodovino, sodelujejo kot prostovoljci pri postavljanju razstav ter informiranju, usmerjanju in spremljanju obiskovalcev po razstavnih prostorih Galerije Društva likovnih umetnikov Ljubljana (Galerije DLUL).

Z UNICEF-om smo že vse od leta 2003 povezani v humanitarnem projektu *Punčka iz cunj*, ki je namenjen cepljenju otrok v državah v razvoju. Punčka iz cunj predstavlja otroka iz države v razvoju, ki ga je potrebno cepiti in potrebuje našo pomoč. Posameznik punčko iz cunj posvoji z donacijo 30 evrov, kolikor stane cepljenje enega otroka proti šestim otroškim nalezljivim boleznim.

V letu 2023 je punčke izdelovalo 11 študentk prostovoljk, članic UTŽO Ljubljana. 24. oktobra je potekalo v organizaciji UNICEF-a na Gospodarskem razstavišču vseslovensko srečanje prostovoljcev ob 20. obletnici projekta Punčka iz cunj, na katerem je prostovoljka UTŽO Metka Janc prejela priznanje Naj prostovoljka.

Prostovoljke s Tomažem Bergočem, direktorjem UNICEF-a

22. novembra so prostovoljke pripravile na UTŽO tradicionalno razstavo punčk, kot vsako leto v obdobju pred decembrskimi prazniki. Razstava je namenjena predstavitvi dela prostovoljk kot tudi širjenju humanitarnega poslanstva projekta, ki deluje pod sloganom »Posvoji punčko in reši otroka«. Punčka pa je lahko tudi lepo darilo za obdarovanje ob decembrskih in drugih praznikih.

unicef za vsakega otroka

Sreda, 22. november 2023, od 9.00 do 14.00
UTŽO, Poljanska cesta 6, prvo nadstropje levo

Razstava punčk iz cunj

Prostovoljke, članice Univerze za tretje življenjsko obdobje, vas tudi letos vabijo na razstavo punčk, ki jih ustvarjajo v UNICEF-ovem projektu Punčka iz cunj.

Punčke je mogoče tudi posvojiti.
Za eno punčko prispevate donacijo 30,00 €

»Posvoji punčko in reši življenje otroka«.

UNICEF namenja sredstva od prodanih punčk za cepljenje otrok v državah v razvoju.

Ročne izdelane in unikatno oblikovane punčke so lahko tudi primerno darilo za vaše najbližje.

Lepo vabljeni!

Vabilo na razstavo punčk na UTŽO Ljubljana

Punčke iz cunj so se tudi v letu 2023 predstavile v okviru UNICEF-ove tradicionalne novoletne dobrodelne razstave na Ljubljanskem gradu, ki je potekala od 29. novembra do 31. decembra.

Sodelovanje z drugimi organizacijami

Z namenom uresničevanja svojega poslanstva se SUTŽO povezuje s sorodnimi organizacijami v svojem okolju, kot so: Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Andragoški center Slovenije, Andragoško društvo Slovenije, Mladinska knjiga – Knjigarna Konzorcij, Mestni kino Kinodvor, Slovenska kinoteka, Slovensko mladinsko gledališče, CNVOS, Zveza društev upokojencev Slovenije, Slovenska filantropija, UNICEF, Botanični vrt Univerze v Ljubljani, Prirodoslovni muzej Slovenije, spletni portal Mojaleta, Seniorske novice itd. Z navedenimi in drugimi organizacijami nas povezuje kontinuirano programsko sodelovanje ali sodelovanje v posameznih ter občasnih dogodkih in akcijah.

Z Oddelkom za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo povezani od samih začetkov delovanja UTŽO (od leta 1985/86), saj je prof. dr. Ana Krajnc, ena od so-ustanoviteljic UTŽO ter predsednica naše organizacije, vodilna andragoginja v slovenskem prostoru in tedanja predavateljica na tem oddelku. Študenti andragogike so od samih začetkov UTŽO raziskovalno spremljali ter se prostovoljsko vključevali v razvoj izobraževanja starejših in nastanek UTŽO.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je učna baza za študente andragogike: na andragoško prakso sprejemamo študente andragogike, nudimo jim svetovanje in pomoč pri opravljanju raziskovalnih nalog, zanje organiziramo vaje v študijskih skupinah UTŽO v okviru predmeta Izobraževanje starejših. Predavatelji in sodelavci Oddelka za pedagogiko in andragogiko FF so člani Zbora članov združenja SUTŽO (prof. dr. Sonja Kump, izr. prof. dr. Nives Ličen, Tanja Šulak). Strokovnjaki z navedenega oddelka sodelujejo kot predavatelji na strokovnih posvetih in izobraževanjih mreže SUTŽO (prof. dr. Marko Radovan, izr. prof. dr. Nives Ličen in drugi). Z Oddelkom za pedagogiko in andragogiko se v zadnjih dveh letih povezujemo pri razvoju in izvajanju predmeta *Izobraževanje starejših*. Študenti andragogike v okviru tega predmeta opravljajo na UTŽO študijske vaje, strokovni sodelavci obeh ustanov (FF in UTŽO) sodelujejo pri razvoju učnega gradiva za predmet Izobraževanje starejših.

V okviru potreb in možnosti se udeležujemo usposabljanj, ki jih za nevladne organizacije izvaja CNVOS. Vsako leto sodelujemo na uličnem *festivalu nevladnih organizacij LUPA*, ki poteka v središču Ljubljane in predstavlja promocijo delovanja NVO in njihov prispevek v javno dobro.

S Slovensko filantropijo se povezujemo na področju *prostovoljstva*, občasno se udeležujemo njihovih izobraževalnih dogodkov.

Z Mladinsko knjigo, knjigarno Konzorcij, smo povezani v programu *Enajsta šola v knjigarni*. Vsak prvi torek v mesecu mentorji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavijo študijska področja in teme, zanimive za študente UTŽO in širšo javnost.

Z Zvezo društev upokojencev Slovenije (ZDUS) se povezujemo na skupnih posvetih. Združujejo in povezujejo nas skupna prizadevanja v dobro starejših, kot je, denimo, razvoj digitalnih kompetenc starejših, sodelovanje na Dnevih medgeneracijskega sožitja v organizaciji ZDUS-a ipd. V letu 2023 sta se Dnevov medgeneracijskega sožitja na Gospodarskem razstavišču udeležili v imenu SUTŽO prof. dr. Ana Krajnc in Alijana Šantej.

Mestna občina Ljubljana, Služba za lokalno samoupravo, nam omogoča uporabo prostorov mestnih četrtnih skupnosti (nekdanjih krajevnih skupnosti) za delovanje študijskih skupin na več lokacijah po mestu: na Štefanovi 11, Rozmanovi 12, Vojkovi 1 in Dunajski 101.

Z Andragoškim centrom Slovenije (ACS) nas povezuje skupno področje našega delovanja: izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje. Naša prizadevanja se prepletajo v iskanju možnosti za nadaljnji razvoj področja izobraževanja odraslih, v skupni javni kampanji, sodelovanju na posvetih in konferencah ipd. Strokovni sodelavci SUTŽO občasno sodelujemo na posvetih in andragoških kolokvijih v organizaciji ACS. Vsako leto predstavimo izobraževalne programe naše organizacije na spletnem portalu ACS *Kam po znanje*, nacionalnem portalu ponudbe izobraževanja in učenja odraslih.

Z UNICEF-om, Botaničnim vrtom Univerze v Ljubljani, Prirodoslovnim muzejem Slovenije, Društvom likovnih umetnikov Ljubljana (DLUL) in občasno še z nekaterimi drugimi organizacijami se povezujemo v *programih organiziranega prostovoljnega dela*.

Sodelavci Prirodoslovnega muzeja Slovenije izvajajo za študente UTŽO program *Narava, znana neznanka* (krovna mentorica dr. Staša Tome), ki v študijskem letu 2023/24 poteka pod naslovom *Malo mešano o naravi*.

S Slovensko kinoteko nas povezuje partnersko sodelovanje v programu *Po poteh slovenskega filma*, v katerem študenti UTŽO spoznavajo zgodovino in razvoj slovenske filmske umetnosti.

Na *Dnevih evropske kulturne dediščine* (DEKD) in *Tednu kulturne dediščine* (TDK) v organizaciji Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije že nekaj let zapored sodeluje študijska skupina *Spoznajmo svoje mesto in domovino* pod mentorstvom mag. Olge Paulič, ki predstavlja nasledke svojih raziskovalnih nalog. Na DEKD 2023 so predstavili raziskovalni projekt *Še ne videna Ljubljana, drugi del*. Osrednji dogodek v okviru DEKD je bila predstavitev projekta in istoimenske monografije »Še ne videna Ljubljana, drugi del« 3. oktobra v okviru Enajste šole v knjigarni, naslednji dan, 4. oktobra, pa so člani skupine pripravili organizirano vodenje po Ljubljani.

Z Mestnim kinom Kinodvor nas povezuje filmski abonma za poznejša leta *Filmska srečanja ob kavi*. Partnersko sodelovanje nas povezuje tudi s Slovenskim mladinskim gledališčem v abonmaju *Gledališče ob petih*. Vloga UTŽO je promocija abonmajev *Filmska srečanja ob kavi* in *Gledališče ob petih* med študenti UTŽO.

Javna kampanja

Spletne novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

V letu 2023 smo izdali tri številke *E-novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje*. Pripravlja jih dr. Dušana Findeisen, namenjene so informiranju študentov, mentorjev in sodelavcev Slovenske univerze za tretje obdobje, novinarjem, andragogom, socialnim gerontologom, psihologom, geragogom in drugim strokovnjakom s področij, ki se dotikajo starosti, staranja in izobraževanja starejših. V e-novicah odpiramo vprašanja o starejših in izpostavljamo pomembna dogajanja v mreži SUTŽO.

Domača spletna stran, elektronske in pisne okrožnice, oglasna deska

Na domači spletni strani www.utzo.si seznanjamo naše člane in članice, mentorje, univerze za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji in širšo javnost o dogodkih, novostih in aktivnostih v projektih, ki potekajo na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje. S soglasjem naših študentov jih obveščamo tudi z elektronskimi dopisi in okrožnicami. Tiste, ki niso uporabniki elektronske pošte, obveščamo s pisnimi okrožnicami. Obveščanje študentov UTŽO poteka tudi z objavami na oglasnih deskah na Poljanski cesti 6, ki so razporejene tematsko (Obvestila in vabila UTŽO, E-novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, Novice iz partnerskih ustanov in Kulturni dogodki).

Objavljanje v drugih elektronskih medijih

Obvestila o aktualnih dogodkih v okolju in novostih na UTŽO objavljamo tudi na domači Facebook strani (<https://www.facebook.com/univerza3/>), na spletnem portalu *MojaLeta.si*; spletnem portalu *mojaobcina.si/ljubljana*, spletni strani *EPALE*, v *Seniorskih novicah*, občasno tudi v *E-novičkah ACS* in drugih elektronskih medijih. Vsako študijsko leto objavimo izobraževalne programe UTŽO Ljubljana na spletnem portalu Andragoškega centra Slovenije *Kam po znanje* (<https://kampoznanje.si>).

Mentor in znanje

Učna pisma Mentor in znanje so namenjena mentorjem študijskih skupin na univerzah za tretje življenjsko obdobje, pa tudi izobraževalcem starejših v drugih okoljih.

V letu 2023 smo izdali tri številke Mentor in znanje:

- april 2023: Kako oblikovati jezikovno lekcijo in kako načrtovati njeno izvedbo?
- september 2023: Metode zapisovanja predavanj
- oktober 2023: Navodila učiteljem in mentorjem za lažje branje.

Učna pisma Mentor in znanje pripravlja dr. Dušana Findeisen. Dostopna so tudi na spletni povezavi: <https://www.utzo.si/knjiznica/publikacije>

Sodelovanje v radijskih in televizijskih oddajah

Radio Ognjišče, oddaja Via positiva, 19. 1. 2023

Tema: *Značaj razvijamo z doživetji. Z učenjem se vsestransko razvijamo.*

Sodelovala: prof. dr. Ana Krajnc

Novinarka: Nataša Ličen

Povezava: https://avdio.ognjisce.si/oddaja/positiva_2023_01_19

Radio Ognjišče, oddaja Naš gost, 11. 2. 2023

Tema: *Vseživljenjsko učenje, izgorelost*

Sodelovala: dr. Dušana Findeisen

Novinarka: Damijana Medved

Povezava: https://avdio.ognjisce.si/oddaja/ng_2023_02_11

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 30. 3. 2023

Tema: *»Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje nam ni nikoli dolgčas.«*

Sodelovale: Ljuba Prezelj, Mojca Močnik in Karolina Benec

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <https://prvi.rtv slo.si/podkast/storz/2125127/174946865>

Radio Ognjišče, oddaja Modrost v očeh, 27. 6. 2023

Tema: *Kako osmisliti življenje po upokojitvi*

Sodelovala: Milena Majzelj

Novinarka: Damijana Medved

Povezava: https://avdio.ognjisce.si/oddaja/mvo_2023_06_27_pdc

Radio Ognjišče, oddaja Via Positiva, 17. 8. 2023

Tema: *Vrednost človeka so njegovi odnosi*

Sodelovala: prof. dr. Ana Krajnc

Novinarka: Nataša Ličen

Povezava: https://avdio.ognjisce.si/oddaja/positiva_2023_08_17

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 7. 9. 2023

Tema: *Novo študijsko leto na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje*

Sodelovale: Alijana Šantej, Sabina Potočki, Lučka Šičarov, Alenka Gabriela Ščuka

Novinarska: Lucija Fatur

Povezava: <https://prvi.rtv slo.si/podkast/storz/2125127/174984864>

Planet TV, oddaja Dobro jutro, 24. 10. 2023

Tema: *Aktivni seniorji*

Sodelovali: Alijana Šantej in Vilma Kavšček

Novinarja: Katja Tratnik in Boštjan Romih

Povezava: <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174996261?s=tv>

Radio Slovenija 1, oddaja Intelekt, 7. 11. 2023

Tema: *Gentrifikacija pred našim pragom*

Sodelovala: Meta Kutin

Novinar: Miha Žorž

Povezava: <https://prvi.rtv slo.si/podkast/intelekt/49/174999071>

Članki in objave v javnih občilih izpod našega peresa

Univerza za tretje življenjsko obdobje.: *Poletna univerza 2023*. Portal Mojaleta.si. Rubrika Aktualno. Dostopno na: <https://mojaleta.si/Clanek/Poletna-univerza-2023> (22. 5. 2023)

Findeisen, D.: *Ljudje se pogosto pogovarjamo o starejših, vendar ne z njimi*. Portal Mojaleta.si. Rubrika Moje učenje. Dostopno na: <https://mojaleta.si/Clanek/Ljudje-se-pogosto-pogovarjamo-o-starejsih-vendar-ne-z-njimi> (2. 6. 2023)

Findeisen, D.: *Znakovni jeziki bi morali biti prisotni povsod*. E-novičke ACS (Kotiček je vaš). Dostopno na: <https://enovicke.acs.si/znakovni-jeziki-bi-morali-bit-prisotni-povsod/> (29. 6. 2023)

Findeisen, D.: *Vsi, igralci in režiserji smo bili stari in nastali so filmi o nas*. Portal Mojaleta.si. Rubrika Moj čas. Dostopno na: <https://mojaleta.si/Clanek/Vsi-igralci-in-reziserji-smo-bili-stari-in-nastali-so-filmi-o-nas> (17. 7. 2023)

Findeisen, D.: *Stari trg v Ljubljani skozi stare oči*. Portal Mojaleta.si. Rubrika Moj čas. Dostopno na: <https://mojaleta.si/Clanek/Stari-trg-v-Ljubljani-skozi-stare-oci> (30. 7. 2023)

Univerza za tretje življenjsko obdobje.: *Pridružite se Univerzi za tretje življenjsko obdobje – zdaj je čas za vpis!* Portal Mojaleta.si. Rubrika Aktualno. Dostopno na: <https://mojaleta.si/Clanek/Pridruzite-se-Univerzi-za-tretje-zivljenjsko-obdobje-zdaj-je-cas-za-vpis> (17. 8. 2023)

Findeisen, D.: *Je kritično mišljenje v času umetne inteligence še zaželeno?* Portal Mojaleta.si. Dostopno na: <https://mojaleta.si/Clanek/Je-kriticno-misljenje-v-casu-umetne-inteligence-se-zazeleno#> (17. 10. 2023)

Članki in objave drugih o nas in/ali v sodelovanju z nami

Železnik, N.: *Sanjska soseska za starejše*. Revija Vzajemnost, letnik 49, januar 2023.

Fajfar, S.: *Delavnica Digitalna varnost*. DELO, 9. 1. 2023, leto 65, št. 06.

Luznar, N.: *Življenje drugih vidiš z več barve*. Revija Vzajemnost, letnik 49, marec 2023, str. 65.

Rupnik, B. in Koprivnikar, M.: *Spoznala sem, da se s tem življenje ne konča. Hotela sem se preizkusiti v nečem novem, se učiti in ...* Portal Mojaleta.si. Rubrika Moje učenje. Dostopno na: <https://mojaleta.si/Clanek/Intervju-Spoznala-sem-da-se-s-tem-zivljenje-ne-konca-Hotela-sem-se-preizkusiti-v-necem-novem-se-uciti-in#> (4. 5. 2023)

Žibert Ifko, A.: *Če nekaj znaš, to predajaj drugim*. DELO, Generacija+, 13. 6. 2023, str. 12.

Žmahar, A.: *Da ne bi ostalo le pri obljubah*. Revija Vzajemnost, julij – avgust 2023, str. 14.
Platiše, J.: *Pridružite se Univerzi za tretje življenjsko obdobje!* Seniorske novice. Dostopno na: <https://janezplatisse.blogspot.com/2023/08/pridruzite-se-univerzi-za-tretje.html> (13. 8. 2023)

Univerza za tretje življenjsko obdobje vabi: ZDAJ JE ČAS ZA VPIS! Slovenske novice, 25. 8. 2023

Univerza za tretje življenjsko obdobje vabi: ZDAJ JE ČAS ZA VPIS! NEDELO, 26. 8. 2023.

Pridružite se Univerzi za tretje življenjsko obdobje – zdaj je čas za vpis! Portal MojaObčina.si. Dostopno na: <https://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/pridruzite-se-univerzi-za-tretje-zivljenjsko-obdobje--zdaj-je-cas-za-vpis.html> (17. 8. 2023)

Nabiranje znanja v dobri družbi. Revija Vzajemnost, september 2023, str. 8.

Žibert Ifko, A.: *Učiti se z radostjo in v prijateljski skupini.* DELO, Generacija+, 6. 9. 2023, str. 13.

Priložnosti za učenje in druženje. Glasilo Ljubljana, september 2023.

Koprivnikar, M.: O usodi upokojencev odločajo ljudje, ki jim je to področje »španska vas« ... Portal Mojaleta.si. Rubrika Moje učenje. Dostopno na: <https://mojaleta.si/Clanek/Intervju-O-usodi-upokojencev-odlocajo-ljudje-ki-jim-je-to-podrocje-spanska-vas#> (14. 9. 2023)

V četrtnih skupnostih se dogaja. Pridružite se! Razstava Punčka iz cunj. Glasilo Ljubljana, november 2023.

Objave novinarskega študijskega krožka

Članice in člani novinarskega študijskega krožka pod mentorstvom Neve Železnik objavljajo svoje prispevke v reviji Vzajemnost in drugih časopisih ter revijah (Jana, Dnevnik, Nedeljski ipd.).

Zgibanke, plakati in drugo promocijsko gradivo

Šantej, A.: *Pridružite se Univerzi za tretje življenjsko obdobje!* (predstavitvena zgibanka 2023).

Paulič, O., Šantej, A.: *Še ne videna Ljubljana, drugi del* (predstavitvena zgibanka DEKD 2023).

Ščuka, A. G.: Razstava punčk (plakat).

FINANČNO POROČILO ZA LETO 2023

PRIHODKI	EUR
Članarine	561.349
Dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev	17.238
Dotacije drugih fundacij, skladov in ustanov	9.927
Dotacije drugih pravnih in fizičnih oseb	1.696
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	4.143

PRIHODKI SKUPAJ	594.353
------------------------	----------------

ODHODKI	EUR
Stroški porabljenega materiala	17.374
Stroški storitev	397.046
Stroški dela	170.148
Odpisi vrednosti (amortizacija)	6.402
Drugi poslovni odhodki	642

ODHODKI SKUPAJ	591.612
-----------------------	----------------

Presežek odhodkov nad prihodki v letu 2022 = 2.338 EUR

Presežek prihodkov nad odhodki v letu 2023 = 2.741 EUR

PRILOGE

Priloga 1: Izobraževalni programi, študijske skupine, število in udeležba študentov v študijskih letih 2021/2022, 2022/2023 in 2023/2024

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2021/2022	Število študijskih skupin 2022/2023	Število študijskih skupin 2023/2024
Angleški jezik	32	34	36
Človek in njegove pisave (kaligrafija)	/	1	1
Človek in okolje	1	1	1
Človek, zdravje, medicina	2	1	1
Čudoviti svet križank in ugank	/	1	1
Francoski jezik	10	10	11
Geografija (Slovenije, Evrope, sveta)	10	7	6
Gobe in gobarjenje	/	1	1
Italijanski jezik	21	21	24
Japonska nekoč in danes	/	/	1
Kaj vse živi in raste okoli nas: Narava v našem mestu	1	1	1
Keramika	4	4	4
Kitajski jezik	/	/	1
Književnost	1	1	1
Komuniciranje in medsebojni odnosi	1	1	1
Latinski jezik in kultura	1	1	1
Ljubljana in znani Ljubljančani	1	1	1

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2021/2022	Število študijskih skupin 2022/2023	Število študijskih skupin 2023/2024
Ljubljana, moje mesto in svet okoli nas	1	1	1
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	1	2	2
Misleče telo – razgibalna vadba	/	1	3
Narava, znana neznanka	/	1	1
Naravno vrtnarjenje	1	3	4
Nemški jezik	8	9	11
Notranja oprema in kultura bivanja	1	1	2
Novinarstvo	1	1	1
Od branja do pisanja	2	1	1
Po poteh slovenskega filma	/	1	1
Računalništvo in nove tehnologije	22	21	22
Rad(-a) imam gledališče	/	1	1
Rastlinstvo Evrope	/	1	1
Razvijamo kognitivne spretnosti	/	1	1
Ruski jezik	3	3	3
Slikarstvo	3	7	8
Slovenska in svetovna stavbna dediščina	/	1	1
Slovenske umetnice	1	/	/
Spoznajmo svoje mesto in domovino	1	1	/
Spoznavanje glasbene umetnosti	1	1	1
Svetovne religije in verstva	2	3	3
Španski jezik	9	11	12
Trgi, ulice in stavbe okoli nas	1	1	1
Umetnostna zgodovina	17	17	16

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2021/2022	Število študijskih skupin 2022/2023	Število študijskih skupin 2023/2024
Ustvarjalno pisanje	1	2	2
Vrtna umetnost in krajinska arhitektura	1	1	1
Vpliv klime na zgodovino	1	1	/
Zgodovina (slovenska, evropska, svetovna)	9	7	8
Znamenite zgodovinske osebnosti	1	1	1
Število študijskih skupin	172	188	202
Število študentov	2.089	2.108	2.321
Udeležba študenti	2.471	2.938	3.143

Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v študijskem letu 2023/2024

V študijskem letu 2023/2024 deluje na UTŽO Ljubljana 77 mentorjev.

Zap. št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
1.	Todorče Atanasov	Slikarstvo
2.	Magdalena Ažman Bizovičar	Angleški jezik
3.	Doc. dr. Ines Babnik	Vrtna umetnost in krajinska arhitektura
4.	Lidija Bavec	Španski jezik
5.	Lidija Bertoncelj	Angleški jezik; Francoski jezik
6.	Veronika Brvar	Spoznavanje glasbene umetnosti
7.	Tamara Budec	Italijanski jezik
8.	Dr. Rosana Cerkvenc	Izbrane vsebine iz geografije
9.	Marija Cizelj	Francoski jezik; Španski jezik
10.	Vitja Dominkuš Dreu	Po poteh slovenskega filma
11.	Urška Drobnič	Angleški jezik
12.	Mag. Soča Fidler	Angleški jezik
13.	Neli Filipič	Ustvarjalno pisanje
14.	Doc. dr. Leonora Flis	Književnost
15.	Dr. Dušana Findeisen	Angleški jezik
16.	Dr. Matjaž Geršič	Izbrane vsebine iz geografije
17.	Alla Gorše	Ruski jezik
18.	Andrej Hren	Rastlinstvo Evrope
19.	Barbara Hrovatin, dr. med.	Človek, zdravje, medicina
20.	Adica Jamnišek	Geografija
21.	Duša Jesih	Slikarstvo
22.	Ana Jevševar	Zgodovina Slovencev v evropski zgodovini

23.	Dr. Damir Josipovič	Ljubljana, moje mesto in svet okoli nas
24.	Maja Kavčič	Nemški jezik
25.	Nejc Kavka	Izbrane vsebine iz geografije
26.	Mag. Ana Kocjančič	Umetnostna zgodovina
27.	Alenka Kolman Kavčič	Angleški jezik; Francoski jezik
28.	Katarina Koren	Italijanski jezik
29.	Vedrana Kosec	Razvijamo kognitivne spretnosti
30.	Nina Košir	Angleški jezik
31.	Adriana Kozamernik Jukić	Nemški jezik; Kitajski jezik
32.	Prof. dr. Ana Krajnc	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
33.	Mag. Dušan Kramberger	Slovenska in svetovna stavbna dediščina
34.	Judita Krivec Dragan	Umetnostna zgodovina
35.	Miha Kržič	Računalniško usposabljanje in spoznavanje novih tehnologij
36.	Robert Kukovec	Angleški jezik
37.	Prof. dr. Jurij Kunaver	Geografija Slovenije in zamejskih pokrajin
38.	Mag. Gašper Kvartič	Latinski jezik in kultura
39.	Dr. Erik Logar	Regionalna geografija sveta
40.	Biserka Luznar Dobernik	Angleški jezik
41.	Miloš Klemen Mahorčič	Svetovna zgodovina; Umetnostna zgodovina
42.	Štefan Markovič	Čudoviti svet križank in ugank
43.	Denija Marmilić Peršič	Italijanski jezik; Španski jezik
44.	Marija Močnik	Človek in njegove pisave (kaligrafija)
45.	Dr. Irena Mrak	Izbrane vsebine iz geografije
46.	Nives Palmić	Slikarstvo
47.	Donovan Pavlinec	Izbrana poglavja iz umetnostne zgodovine
48.	Mag. Miha Pavšek	Izbrane vsebine iz geografije

49.	Tjaša Pavšič Klasinc	Ruski jezik
50.	Dr. Boštjan Plut	Zgodovina slovenskih prostorov; Zgodovina Evrope; Svetovna zgodovina; Svetovne religije in verstva; Ljubljana in znani Ljubljančani; Znamenite zgodovinske osebnosti
51.	Barbara Podlogar	Naravno vrtnarjenje: Zelenjavni vrt. Okrasni vrt.
52.	Sabina Potočki	Misleče telo: gibalno-somatska vadba
53.	Anny Elizabeth Prada Stopar	Španski jezik
54.	Doc. dr. Tadej Praprotnik	Komuniciranje in medsebojni odnosi
55.	Jaka Racman	Umetnostna zgodovina
56.	Martin Razpotnik	Računalniško usposabljanje in spoznavanje novih tehnologij
57.	Dr. Tomaž Rijavec	Človek in okolje
58.	Kaja Rožman	Umetnostna zgodovina
59.	Katarina Saje	Rad(-a) imam gledališče
60.	Marjeta Bibijana Savnik Tuma	Nemški jezik
61.	Dr. Mateja Seliškar Kenda	Od branja do pisanja
62.	Neva Sosič	Angleški jezik
63.	Nina Strašek	Nemški jezik
64.	Matic Šavli	Umetnostna zgodovina
65.	Lučka Šičarov	Keramika
66.	Henrika Škrli	Angleški jezik
67.	Luka Šparl	Gobe in gobarjenje; Narava v našem mestu
68.	Marjeta Tadel Sušnik	Angleški jezik
69.	Nataša Helena Tomac	Francoski jezik; Italijanski jezik
70.	Nataša Tomaževič	Angleški jezik
71.	Dr. Staša Tome	Narava, znana neznanka
72.	Kristina Velkaverh	Nemški jezik

73.	Janez Zalaznik	Slikarstvo
74.	Miha Zor	Umetnostna zgodovina
75.	Prof. dr. Jernej Zupančič	Izbrane vsebine iz geografije
76.	Barbara Železnik Bizjak	Notranja oprema in kultura bivanja
77.	Nevenka Železnik	Novinarstvo

Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje v letu 2023

Zap. št.	Kraj	Ime in naslov UTŽO
1.	AJDOVŠČINA	Društvo MOST – Univerza za tretje življenjsko obdobje Ajdoščina Gregorčičeva 21, 5270 Ajdovščina
2.	BISTRICA OB SOTLI	Knjižnica Šmarje pri Jelšah Univerza za tretje življenjsko obdobje Bistrica ob Sotli Bistrica ob Sotli 9, 3256 Bistrica ob Sotli
3.	BRDA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Brda - Unitri Brda Trg 25. maja 2, 5212 Dobrovo
4.	CELJE	Osrednja knjižnica Celje Univerza za tretje življenjsko obdobje Celje Muzejski trg 1a, 3000 Celje
5.	ČRNOMELJ	Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj Univerza za tretje življenjsko obdobje Črnomelj Ul. Otona Župančiča 1, 8340 Črnomelj
6.	DOMŽALE	Društvo Lipa Domžale Univerza za tretje življenjsko obdobje Domžale Ljubljanska cesta 58, 1230 Domžale
7.	GROSUPLJE	Univerza za tretje življenjsko obdobje Grosuplje Adamičeva cesta 16, 1290 Grosuplje
8.	HOČE-SLIVNICA	Univerza za tretje življenjsko obdobje Hoče-Slivnica Rogoška cesta 60, 2204 Rogoza
9.	IDRIJA	Društvo upokojencev Idrija Univerza za tretje življenjsko obdobje Idrija Rožna ulica 2, 5280 Idrija
10.	ILIRSKA BISTRICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica Kidričeva ulica 15, 6250 Ilirska Bistrica
11.	IVANČNA GORICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ivančna Gorica Cesta II. grupe odredov 17, 1295 Ivančna Gorica
12.	IZOLA	Andragoško društvo Morje - Univerza za tretje življenjsko obdobje Izola Ulica Giordano Bruno 6, 6310 Izola

13.	KOČEVJE	Podjetniški inkubator Kočevje OE Ljudska univerza – Univerza za tretje življenjsko obdobje Kočevje Trg Zbora odposlancev 30, 1330 Kočevje
14.	KOPER	Društvo Pristan Univerza za tretje življenjsko obdobje Koper Ulica pri vodnjaku 2, 6000 Koper
15.	KOZJE	Knjižnica Šmarje pri Jelšah – enota Kozje Univerza za tretje življenjsko obdobje Kozje Kozje 150, 3260 Kozje
16.	KRANJ	Društvo upokojencev Kranj Univerza za tretje življenjsko obdobje Kranj Tomšičeva 4, 4000 Kranj
17.	KRAS	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras Gorjansko 84, 6223 Komen
18.	KRŠKO	Ljudska univerza Krško Univerza za tretje življenjsko obdobje Krško Dalmatinova ulica 6, 8270 Krško
19.	LAŠKO	Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško Aškerčev trg 4, 3270 Laško
20.	LENART V SLOVENSKIH GORICAH	RASG - Izobraževalni center Slovenske Gorice Univerza za tretje življenjsko obdobje Slovenske Gorice Nikova 9, 2230 Lenart v Slovenskih goricah
21.	LENDAVA	Ljudska univerza Lendava Univerza za tretje življenjsko obdobje Lendava Kidričeva ulica 1, 9220 Lendava
22.	LITIJA–ŠMARTNO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno Parmova ulica 9, 1270 Litija
23.	LJUBLJANA	Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, združenje za izobraževanje in družbeno vključenost Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana
24.	LOG – DRAGOMER	Društvo DVIK (Druženje za vzajemno izobraževanje generacij) Univerza za tretje življenjsko obdobje Log - Dragomer Dolina 21, Lukovica pri Brezovici, 1351 Brezovica pri Ljubljani
25.	LOGATEC	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Logatec Notranjska 14, 1370 Logatec

26.	MARIBOR	Mariborska knjižnica Univerza za tretje življenjsko obdobje Maribor Rotovski trg 2, 2000 Maribor
27.	MARIBOR	Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza Maribor Univerza za tretje življenjsko obdobje Maribor Maistrova ulica 5, 2000 Maribor
28.	MARIBOR	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Maribor Prešernova ulica 1, 2000 Maribor
29.	MURSKA SOBOTA	Društvo – Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Ljudski univerzi Murska Sobota Slomškova ulica 33, 9000 Murska Sobota
30.	NAZARJE	Center za samostojno učenje Nazarje pri Andragoškem zavodu Ljudska univerza Velenje Univerza za tretje življenjsko obdobje Zgornje Savinjske doline Zadrečka cesta 35, 3331 Nazarje
31.	NOVA GORICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Nova Gorica Erjavčeva ulica 4, 5000 Nova Gorica
32.	NOVO MESTO	Društvo upokojencev Novo mesto Univerza za tretje življenjsko obdobje Novo mesto Čitalniška ulica 1, 8000 Novo mesto
33.	ORMOŽ	Ljudska univerza Ormož Univerza za tretje življenjsko obdobje Ormož Vrazova ulica 12, 2270 Ormož
34.	PIRAN	Društvo Faros Univerza za tretje življenjsko obdobje Piran Fazanska 1, 6320 Portorož
35.	POSTOJNA	Zavod Znanje Postojna – OE Ljudska univerza Postojna, Univerza za tretje življenjsko obdobje Postojna Ljubljanska cesta 2, 6230 Postojna
36.	PTUJ	Ljudska univerza Ptuj Univerza za tretje življenjsko obdobje Ptuj Mestni trg 2, 2250 Ptuj
37.	RADOVLJICA	Ljudska univerza Radovljica Univerza za tretje življenjsko obdobje Radovljica Kranjska cesta 4, 4240 Radovljica
38.	RAKIČAN	Raziskovalno izobraževalno središče Dvorec Rakičan Univerza za tretje življenjsko obdobje Lendavska ulica 28, Rakičan, 9000 Murska Sobota

39.	RAVNE NA KOROŠKEM	Andragoško društvo Koroške – Univerza za tretje življenjsko obdobje Ravne na Koroškem Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem
40.	RIBNICA	Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje, Univerza za tretje življenjsko obdobje Ribnica, Sodražica, Loški potok Knafljev trg 2, 1310 Ribnica
41.	ROGAŠKA SLATINA	Ljudska univerza Rogaška Slatina Univerza za tretje življenjsko obdobje Rogaška Slatina Celjska cesta 3a, 3250 Rogaška Slatina
42.	SEVNICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Sevnica Savska 2, 8290 Sevnica
43.	SLOVENJ GRADEC	MOCIS Center za izobraževanje odraslih Slovenj Gradec U3ŽO – Univerza za tretje življenjsko obdobje Slovenj Gradec Meškova ulica 21, 2380 Slovenj Gradec
44.	SLOVENSKA BISTRICA	Ljudska univerza Slovenska Bistrica Univerza za tretje življenjsko obdobje Slovenska Bistrica Partizanska ulica 22, 2310 Slovenska Bistrica
45.	ŠENTJUR	Razvojna agencija Kozjansko OE Ljudska univerza Šentjur Univerza za tretje življenjsko obdobje Šentjur Mestni trg 5, 3230 Šentjur
46.	ŠKOFJA LOKA	Društvo U3 Škofja Loka Univerza za tretje življenjsko obdobje Škofja Loka Partizanska ulica 1, 4220 Škofja Loka
47.	ŠMARJE PRI JELŠAH	Knjižnica Šmarje pri Jelšah Univerza za tretje življenjsko obdobje Šmarje pri Jelšah Aškerčev trg 20, 3240 Šmarje pri Jelšah
48.	TRBOVLJE	Društvo U3 Univerza za tretje življenjsko obdobje Zasavska regija Trg svobode 11a, 1420 Trbovlje
49.	TREBNJE	Center za izobraževanje in kulturo Trebnje Univerza za tretje življenjsko obdobje Trebnje Kidričeva 2, 8210 Trebnje
50.	TRŽIČ	Ljudska univerza Tržič Univerza za tretje življenjsko obdobje Tržič Trg svobode 18, 4290 Tržič

51.	VELENJE	Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje Efenkova cesta 61, 3320 Velenje
52.	VELIKE LAŠČE	KUD Primož Trubar Velike Lašče Univerza za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče Stritarjeva cesta 1, 1315 Velike Lašče
53.	VRANSKO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Vransko Vransko 143a, 3305 Vransko
54.	VRHNIKA	Cankarjeva knjižnica Vrhnika Univerza za tretje življenjsko obdobje Vrhnika Tržaška cesta 32 1360 Vrhnika
55.	ŽALEC	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Žalec Ulica Savinjske čete 4 3310 Žalec

Priloga 4: Organi Združenja SUTŽO

Organi združenja so:

- Zbor članov združenja
- Upravni odbor
- Predsednik/-ca
- Nadzorni odbor

Zbor članov je najvišji organ, ki ga sestavljajo vsi redni člani združenja.

Upravni odbor je izvršilni in najvišji strokovni organ združenja. Vodi ga **predsednica** prof. dr. Ana Krajnc, ki je hkrati tudi predsednica združenja.

Upravni odbor ima poleg predsednice sedem članov:

dr. Dušana Findeisen, članica

prof. dr. Nives Ličen, članica

Tanja Šulak, članica

Alijana Šantej, članica

Petra Bališ, članica

Nevenka Železnik, članica

Boža Bolčina, članica.

Nadzorni odbor izvaja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem združenja ter nad finančnim in materialnim poslovanjem združenja.

Nadzorni odbor ima tri člane:

Marko Živec, predsednik

Majda Ažman Bizovičar, članica

Marija Močnik, članica.

Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2023

Zaposleni

Dr. Dušana Findeisen

Predstojnica Inštituta za raziskovanje in razvoj izobraževanja

Alijana Šantej, prof. ped.

Predsednica Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, izvršni vodja združenja

Alenka Gabriela Ščuka, univ. dipl. ped. in andr.

Koordinacija jezikovnih izobraževalnih programov

Urša Kramberger, univ. dipl. ped. in andr.

Obračuni in evidence, koordinacija izobraževalnih programov

Petra Bališ, univ. dipl. ped. in andr. (do 31. 3. 2023)

Vodja projektov

Urška Telban, prof. slov. in org. soc. mreže (do 31. 3. 2023)

Koordinacija izobraževalnih programov

Urška Majaron, inž. med. prod. (do 30. 4. 2023)

Projektna sodelavka

Pogodbeni strokovni sodelavci

Prof. dr. Ana Krajnc

Predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost

Predsednica Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Miha Kržič

Vodja programov za računalniško izobraževanje in nove tehnologije

Petra Bališ, univ. dipl. ped. in andr. (od 1. 4. 2023 dalje)

Vodja Inštituta za disleksijo, strokovna sodelavka v projektih

Dr. Vesna Radonjić Miholič, univ. dipl. psih.

Strokovna sodelavka Inštituta za disleksijo

Maša Sedar, absolventka andr. (od 1. 9. 2023 dalje)

Sodelovanje pri organizaciji izobraževalnih programov

Mag. Marija Velikonja

Strokovna sodelavka Inštituta za disleksijo

